De meesterknecht

Jan Renier Snieders

bron
Jan Renier Snieders, *De meesterknecht*. Van Dieren, Antwerpen 1855

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/snie002mees01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

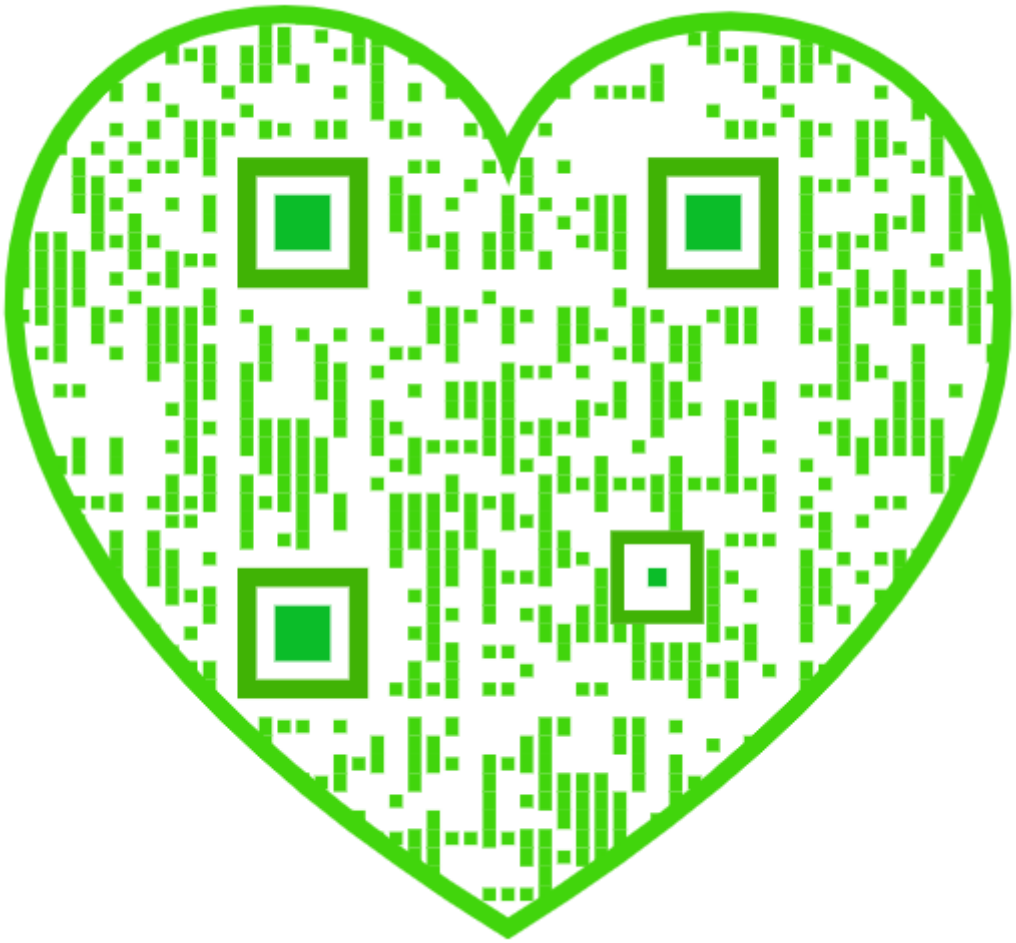

I.

De morgenzon had de laetste dauwdroppelen van de grashalmen opgezogen, toen de kleine Evert Bierinck de nederige hut zyns vaders verliet.

De knaep had eene lange, kempen zweep in de hand, en droeg een grooten ossenhoorn, die, by middel van eene koord, om zynen hals hing. Zoodra hy in de straet kwam, welke door het dorp liep, bragt hy zynen hoorn aen den mond en begon te blazen.

De holle toon van zyn speeltuig klonk droevig, gelyk de toonen der stormklok, door het dorp rond. Dat Evert's ossenhoorn een droevig geluid maekte, was onbetwistbaer; doch de kuaep moet gewis dit gevoelen niet gedeeld hebben; want zyn aengezigt blonk van vreugde, en zyn speeltuig van den

mond trekkende, zag hy met fleren blik in het rond, als hadde hy de buerjongens willen by een roepen, om zyne kunst te komen bewonderen; of om hen uit te dagen zoo hard en zoo schoon te blazen als hy.

Op dat oogenblik gingen overal de staldeuren open en gaven doortogt aen het vee, hetwelk reeds, gedurende eenige oogenblikken, met een ongeduldig geloei, het geluid van den hoorn had beantwoord.

Weldra wemelde de straet van kalveren en runderen, welke met opgeheven staert woest door elkander liepen. Evert trok een paer toonen uit zyn speeltuig, deed met de behendigheid van een ouden voerman, zyne lange, kempen zweep kletsen, en bragt, in een oogenblik, eene zekere orde in de woelende menigte.

Het was als of de knaep eenetooverende kracht bezat in het kletsen zyner zweep, en het geluid van zynen ossenhoorn; want zyne bonte kudde van honderd runderen en kalveren stelde zich eensklaps in beweging, en rigtte zich bedaerd naer de weide, welke aen de zuidzyde het dorp begrensde.

Eenige minuten later graesde de geheele kudde op de wyde, groene vlakte, welke de Bloemvyver genoemd werd: het was eene laegte, welke in den winter met water overdekt was, en in den zomer in een heerlyk grasveld, met miljoenen bloemen doorstippeld, veranderde.

Midden door den Bloemvyver, die meer dan een uer gaens lang en een half uer breed was, kronkelde de beek met haer helder blauw water, gelyk een weg van korenbloemen, en

hooge berken met hunne zilveren stammen teekenden den wyden kring af, die de heerlyke grasvlakte omsloot.

De Bloemvyver was het schilderachtigste plekje dat er uren in het rond te vinden was: heden loopt er een klinkerweg kruiselings over de beek, en sombere dennenbosschen bedekken de plaets, waer voorheen de gouden knopjes der boterbloemen boven het gras, in de zon, stonden te schitteren, en waer de maegdelieven, even als zoo vele miljoenen sterren, op den grond der zoden verstrooid lagen.

Zy, die in hunne kinderjaren deze tooverachtige streek gekend hebben, werpen in het voorby ryden over de klinkers, eenen weemoedigen blik om zich heen, en zoeken te vergeefs naer die onafzienbare, gekleurde vlakte en hare belommerde boorden, en naer de heldere beek, welke thans onder de dennen geborgen, zonder byna den dag te zien, daer stil heên dryft.

Evert zat aen den voet van eenen berk op den boord van den Bloemvyver, en zag, gedurende eenige oogenblikken, hoe de runderen zich in de vlakte verspreidden, en de kalveren elkander dartelend achterna liepen, of zich in het water der ondiepe beek gingen haden; en de knaep lachte van genoegen terwyl hy zyn vee in die gebloemde weide, door het zonlicht verguld, gade sloeg.

Eensklaps trok het gefluit van een voorby vliegenden vogel hem uit den droom, waerin hy sedert eenige oogenblikken verdiept scheen. Evert hief het hoofd op, en ontwaerde eenen kievit, welke de kronkels der beek navloog, dan eensklaps in

de hoogte rees, om langs den reeds beschreven weg wederom terug te komen.

De knaep klapte van blydschap in de handen, en riep in vervoering:

- Kievitseijeren, kievitseijeren voor oom Daniël!

Met een sprong hy regt, en volgde gedurende eenigen tyd de vlugt van den vogel, die in onafzienbare bogten over de weide fladderde.

- Neen, neen, myn lieve kievit, mompelde de knaep, met al uwe slimme streken zult gy my niet beletten uwe eijeren te vinden; anderen zult gy met uw heen en weêr fladderen van uw nest afleiden; maer toch my niet..... Zie, ik verwed de vyf spreeuweneieren, welke ik aenstonds uit gindschen els ga halen, dat ik regelregt naer uw nest ga?

Evert hield het oog op den vogel gerigt; iets hetgeen dezen gewis niet scheen te bevallen; want hy veranderde van vlugt, en schreeuwde angstig, terwyl hy wyde kringen rondom den koeherder beschreef.

De knaep sloeg dit alles met het oog van een bedreven waernemer gade, en ging voort in de genomene rigting.

Weldra stond hy stil, zag in eenen kleinen kring rondom zich heên, en ontwaerde aen zynen voet het kievitsnest, hetwelk vyf bruin gespikkelde eijeren bevatte. Toen Evert bukte om dezelve op te rapen, fladderde de vogel met een fel geschreeuw rondom zyn hoofd, en verwyderde zich langzaem in de rigting van eene kleine hoogte, waer hy zich nederzette. Hy scheen zoo weemoedig te kermen, dat de knaep

zich bezon, om de geroofde eijeren op hare plaets terug te leggen.

- Arm diertje, mompelde hy; neen, ik wil u niet bedroeven; ziedaer, behoud uwe eijeren en wees gelukkig met uwe lieve jongskens, welke binnen eenigen tyd, uit de gebrokene dopjes, zullen te voorschyn komen....

Nu viel het oog van den knaep op eene wooning, welke zich van verre op den boord van de weide verhief, en besluiteloos zeide hy:

- En toch moest ik een geschenk hebben voor oom Daniël, die my gisteren zoo veel duiten gaf voor vader en moeder.... Arme kievit, ik heb medelyden met u; maer oom Daniël zal zoo blyde zyn met uwe schoone eijeren, dat ik er niet aen weêrstaen kan dezelve te rooven....

Weldra was de kievit vergeten, en Evert rigtte zich naer den kant van den Bloemvyver, waer een oude elzenstronk zyne dorre takken boven de beek uitstak. De knaep klom op den stam, bragt zyne kleine hand in eene opening, door den yzeren bek der bonte houtspechten geboord, en haelde er vyf spreeuweneijeren uit: zy waren blauw gelyk de lucht; en de knaep, dezelve in verrukking beziende, zegde stil by zich zelven: ‘En deze zyn voor Coba!’

Hy klom van den ouden elzenstronk, en sloeg de rigting in van den Beukberg, welke zich in de verte, achter den Bloemvyver verhief.

Men noemde aldus eene hoogte welke overschaduwd was door een vyftigtal honderdjarige, zwarte beuken, onder

wier loof zich eene ryke hofstede scheen te willen verbergen.

Daer woonde Daniël Heyman. Niets gaf in de verte een zoo verrukkend gezigt als die hoeve, met hare helder gewitte muren en roode pannendaken, onder het donker loof van den zwarten beuk. Wanneer de zon haer licht op het gebladert neêrschoot, was het als of de beuken eene kruin hadden van donker bruinen vloer, met miljoenen punten van goud en zilver doorstippeld. Uren ver zoude men gegaen hebben, om een pachthof te vinden zoo als dat van Daniël Heyman; want niet alleen was de ligging hoogst bekoorlyk, maer de Beukberg was daerby voorzien van schoone mastbosschen, oude, eiken dreven, en het vruchtbaerste akker- en weiland; en dat alles hoorde toe aen oom Daniël, zoo als hy gewoonlyk genoemd werd.

Daniël en zyne vrouw, door iedereen nooit anders dan tante Donatilla of liever Tilla genoemd, waren reeds oude lieden, by den aenvang van onze geschiedenis. Ook hielden zy zich met niets, dan met het inwendige van het huishouden bezig, en hadden sedert langen tyd de bezigheden der uitgestrekte boerdery, aen vertrouwde knechten en meiden overgelaten.

Heyman had geene kinderen; daerom had hy het tienjarige dochtertje zyns broeders by zich genomen. De goede, oude lieden beminden de kleine Coba als ware zy hun eigen kind geweest; uren lang vermaekten zy zich met het bevallige wicht, hetwelk door zyne eenvoudigheid en zyn zachtaerdig hart, byna onmisbaer geworden was voor oom en tante.

Wanneer het meisje de oude lieden verlaten had, werd het gesprek, tusschen hun beiden, weldra zeer eentoonig en eindigde gewoonlyk by gebrek van stof. Tilla deed dan haer opgehouden spinnewiel wederom voortsnorren, en Daniël stak zyne lange, aerden pyp aen.

Dikwyls ook nam hy papier en scheer, en knipte zeer behendig allerhande loof- en bloemwerken, waerop hy zoo trotsch was, dat hy dikwyls met den elleboog, als by vergissing, eene ruit uitstiet om die door zyn uitgeknipt papier te vervangen.

Zoo had hy op dit oogenblik, na dagen werkens, een allerfynst loofwerk, in welks midden zyn naem stond, gesneden, en het papieren kunststuk tegen de houtjes geplakt, waer hy, in afwezen van tante Tilla, de ruit had uit gestooten.

Daniël zat statig voor zyne papieren ruit uit zyne lange pyp te rooken, en trok gedurig de aendacht zyner vrouw naer het voortbrengsel zyner kunst. Tilla kon geen slag werken, zoo veel moeite had zy, om al de opmerkingen van den kunstenaer te beantwoorden.

Op eens builde de ruit, en scheurde in alle rigtingen vaneen, voor een rond, zwart ligchaem, hetwelk van buiten naer binnen drong; het was het hoofd van den kleinen Evert, die met zyne vrolyke stem, zacht riep: ‘Goeden dag, oom Daniël en tante Tilla!’

Heyman, voor en aleer hy de oorzaek der vernieling van zyn kunstgewrocht vatte, werd eerst bleek als de muer van gramschap, toen rood als een oven, van verontwaerdiging.

Zyne pyp viel hem uit de hand en tot stukken op den grond, en terzelfder tyd sloeg hy den roomer met aelbeziën-brandewyn omver, welke Tilla er zoo even had neêrgezet. Geheel en gansch van zyn stuk door dat alles, nam Daniël de tinnen tabaksdoos van de tafel, met het voornemen om er het hoofd van den vandael mede te treffen; doch hy zette dezelve byna eventydig neder, toen hy door het venster den kleinen Evert gewaer werd.

- Ho, kleine guit, zyt gy het! riep hy; wat drommel gaet u door het hoofd, Evert?

Dit zeggende sprong hy naer buiten, met het doel om den knaep eens geducht de ooren te wasschen; maer zyne gramschap verliet hem, by het zien van het lieve, zwarte krulhoofd en het lagchend gezigt van den koeherder.

- Oom Daniël, zeide de knaep, vergeef my, ik wist niet dat ik misdeed; ik meende slechts u te doen lagchen; ik wist niet....

Doch Daniël was reeds geheel ontwapend, en voor al ter wereld had hy Evert geen het minste kwaed gedaen. Integendeel; hy begon goedaerdig te lagchen, nam den kleinen by de hand, en bragt hem binnen, zoo als hy altyd deed, wanneer deze op den Beukberg een gedeelte van den dag kwam doorbrengen. Evert was zyn lieveling; omdat hy de zoon was van een ouden speelmakker, en omdat hy een zoo vrolyk en opregt hart had. En toen deze hem de vyf schoone kievitseijeren aenbood, streelde hy hem het aengezigt en wreef hem met voldoening over zyn zwarte krulhairen.
Tante

Tilla nam de eijeren, borg dezelve in de eetkast, en fluisterde Evert in het oor, dat hy onder de beuken achter de schuer zoude gaen, om aerdbeziën te plukken, waerin hem de kleine Coba zoude behulpzaem zyn.

Evert liet zich dit niet voor den tweeden keer zeggen, en met een paer sprongen was hy de deur uit. Achter de schuer stond het lieve nichtje van oom Daniël; hare schoone, blauwe oogen vonkelden van vreugde, toen zy Evert ontwaerde, en met een dankbaren blik bezag zy hem, terwyl hy de spreeuweneijeren, in haren schoot liet rollen. Doch Evert vergat zyne aerdbeziën, en zette zich naest het meisje op de zoden neder.

Het schoonste plekje van den Beukberg, was op dit oogenblik dat, waer die twee kinderen op het gras, onder de zwarte beuken, nevens elkander zaten.

Waerom vergat de kleine koeherder zyne aerdbeziën te plukken, welke als groote, gekleurde suikerbollen onder haer loof lagen te blozen? Waerom vergat hy nu en dan eens op te staen, om een oog te werpen over zyne runderen en kalveren, welke op een half uer afstands van elkander, in den Bloemvyver rondliepen? Waerom had de kleine Coba hare breikous ter zyde geworpen, en hoorde zy het klokje niet, hetwelk, in het torentje boven het huis, het werkvolk toeriep dat het twaelf ure was? Waerom?.... Omdat er eene geheimzinnige overeenstemming bestond in de harten dier twee lieve kinderen; omdat de knaep bedroefd was, wanneer er somtyds eene ligte nevel van neêrslagtigheid den glans der oogen van het meisje verminderde, en omdat deze zoo vrolyk, zoo ver-

heugd was, wanneer zy ontwaerde, dat de kleine Evert te vreden was.

Daerom vergaten zy dit alles, en dachten aen niet anders dan aen het genoegen, hunne onschuldige zamenspraek zoo lang mogelyk te rekken.

Zoo als wy daer even zegden, was het de schoonste schildery, welke men zien konde, wanneer men dat reine tweetal kinderen, daer tegen den stam van een beukenboom, gadesloeg. Daniël en zyne vrouw zagen hen door het venster en waren uitgegaen, om zich achter den hoek van de schuer te verbergen, en hunne drukke, naïve gesprekken af te luisteren.

Elk oogenblik, stiet Daniël zyne vrouw met den elleboog in de zyde, om haer opmerkzaem te maken, op de duizenderlei dingen, die de kleine Coba aen haren speelmakker vroeg, en aen de duizenderlei ernstige antwoorden van den koeherder.

Evert vertelde, hoe hy zyne kempen zweep zelf gevlochten had; hoe hy van den hoefsmid had verkregen, dat deze om zynen ossenhoren een paer yzeren ringen zoude leggen, om zyn speeltuig aen den hals te kunnen hangen. Met fierheid zegde hy, dat er geen der buerjongens zoo hard, als hy de zweep konde doen klappen, en er geen enkel was die half zoo hard op den horen konde blazen. En dan kwam de fiere blik van den knaep in de oogen van het meisje lezen, dat zy blyde was, omdat geen der buerjongens zoo behendig was als de kleine Evert.

En onmiddelyk ging de koeherder voort, en verhaelde hoe hy boven al zyne mededingers tot wachter van het rundvee

van het dorp was uitgekozen; hoe zyn vader het voor hem verkregen had, dat hy op den boord van den Bloemvyver teenen mogt snyden, om korven te vlechten, welke hy verkocht, en hy reeds zooveel verdiende, dat zyn vader weldra ryk zoude zyn. En om het meisje hiervan te overtuigen voegde hy er by, dat elk kalf of rundbeest hem 's wekelyks eene duit opbragt, en hy er dagelyks nog vier of vyf met korven te vlechten verdiende.

By de opsomming van al die verdiensten, bevonden de twee kinderen, dat Evert 's wekelyks ongeveer honderd en dertig duiten in de schatkist zyns vaders stortte. Evert hief het hoofd trotsch omhoog, by het uitspreken der som, en Coba klapte van blydschap in de handen. Maer eensklaps parelde er haereen traen in het oog, toen haer makker zegde, dat hy nu en dan wel eens eenige duiten achter hield, om vader en moeder moppen en krentenbrood te koopen, terwyl hy zelf nooit dan met een stuk roggebrood naer den Bloemvyver trok.

Oom Daniël en tante Tilla gevoelden even als hun nichtje eenen traen van medelyden in het oog voor den braven jongen, die zyne ouders zoo lief had, en beiden gingen heen, omdat het hun eng aen het hart werd, en zy zich door luidop te weenen, zouden verraden hebben.

Toen Evert eene poos later den Beukberg verliet, en zynen linnen eetzak, welke hy in huis had laten liggen, om den hals hing, vond hy denzelven letterlyk met allerhande lekkere dingen opgevuld. Oom Daniël en tante Tilla loerden door de

spleet van de deur, en vermaekten zich met de verbazing van den goeden jongen; en de lieve Coba klapte in de handen en sprong van vreugde, terwyl Evert zyne oogen wyd open sparde, op hetgeen zyn eetzak bevatte, en er blyde mede heên ging.

Eenige minuten later zette hy zich tegen eenen berk neder, om zyn middagmael te houden: hy raekte niet aen de lekkernyen, welke hy voor zyne ouders ter zyde legde; maer hy at zyne drooge broodkorst, welke hy dagelyks van huis mede bragt, en schepte, in zyne hand, water uit de heldere beek, om zynen dorst te lesschen. Dien dag vlocht hy geene korven: onophoudelyk sloeg hy zyne oogen naer den Beukberg en dacht aen den goeden oom Daniël, wien hy door zyne guitery een oogenblik boos had doen worden, en aen de goedhartige tante Tilla, die hem naer achter gezonden had om, onder de beuken, aerdbeziën te plukken; hy dacht aen de kleine, lieve Coba, en aen duizend dingen, waervan zyn klein hoofd hem geene rekening konde geven. Reeds werd de zon, die achter de vergelegene dennenbosschen weldra ging wegzinken, zoo rood als een vuerklomp en tweemael grooter, dan toen zy nog boven den Bloemvyver hangende, de weide met haer licht overgoot, toen Evert uit zyne droomery, met een kleinen zucht, opstond. Hy wierp een laetsten, byna weemoedigen blik, naer den Beukberg, en bragt zynen ossenhoorn aen den mond om zyn vee byeen te blazen. Weldra dartelde alles dooreen; en kalveren en runderen kwamen zich tot eenen groep vormen rondom den kleinen wachter, die het sein gaf tot den aflogt.

Oom Daniël stond met zyne vrouw, op de helling van den Beukberg, te zien naer die bonte kudde, welke in eene lange ry, de kronkels der beek volgende, naer huis keerde: by de toenemende daling van het licht, was het als of er in de verte een lang gedrocht door de weide sloop, waerop het rood der avondzon beurtelings een mengsel van kleuren kwam neêrgieten. Aen het einde van den kronkelenden troep zag hy nog even den kleinen Evert, die, op dit oogenblik aen den ingang van het dorp gekomen, zynen horen opstak, en de terugkomst van het vee aenkondigde.

- Tilla, zeide toen Daniël, indien een of andere straetlooper, in plaets van den kleinen Evert, myne schoone ruit had uitgestooten, weet ik waerlyk niet of ik my op dat oogenblik wel zoude hebben kunnen bedwingen, en hem niet de ooren van het hoofd zoude hebben getrokken..... Maer ik heb een zwak voor dien kleinen krullebol, met zyne heldere oogen en openhartig gelaet....

- Arme Coba! zegde Tilla, hoe blyde is het kind, wanneer zy den hoorn van den braven jongen gewaer wordt!

- Zoo waren wy ook, antwoordde Daniël, in onze kinderjaren; weet gy nog dat ik voor u in de hooge dennen van het bosch klom, om vogelen en eijeren te zoeken, en dat wy zoo menigmael voor ons, daer in den Bloemvyver, bloemen hebben geplukt?....

- En kransen hebben gevlochten van honderderdlei bloemen?.... onderbrak Tilla.

Die ik op uwe zwarte hairen zette, zegde Daniël, en

waermede gy, fier als een koningskind, naer huis gingt?

- Waer is de tyd? zuchtte Tilla; alles staet my nog zoo levendig voor oogen, als of het slechts gisteren gebeurd was!

- My ook, zegde Daniël. Wie dacht toen, dat de kleine Daniël Heyman, een jaer of tien later, dat onschuldig meisje, Tilla met hare bloemkransen om het hoofd, tot bruid zoude hebben? Als ik dat alles nadenk.....

- Wy waren byna twee kinderen, zegde Tilla, zoo als de kleine Coba en Evert.

- Behalve dat Evert een doodarme jongen is! merkte Daniël aen.

- Doodarm, ja, zegde Tilla.

Beiden bleven eenige oogenblikken sprakeloos; beiden vergeleken in gedachten, de innige vriendschap van hunne kinderjaren en derzelver gelukkige gevolgen, in eenen lateren leeftyd, met de neiging welke er tusschen hun níchtje en den kleinen koeherder bestond, en beiden hadden op dit oogenblik dezelfde gedachte: het was die, dat er eene oneindige grens bestond tusschen de schatryke erfgename van Daniël Heyman, en den zoon van een doodarmen daglooner, en dat die grens natuerlyk de oorzaek zyn moest, dat Evert wel kransen voor het lieve hoofd van Coba kon vlechten, maer niet zoo gelukkig zyn kon, als de jonge Daniël, die de gezellin van zyne kinderjaren eens tot bruid kreeg.

Deze inwendige redeneering, zeggen wy, had op dit oogenblik, in beider geest plaets; doch dezelve was zoo vlug als duizenderlei gedachten, welke ons dagelyks door het hoofd

vliegen, en welke wy, zonder dezelve aen anderen mede te deelen, laten voorby gaen.

Oom Daniël brak het stilzwygen.

- Tilla, zeide hy; indien gy eten uit het huishouden te veel hebt, of oude kleederen of aelmoezen uitdeelt, denkt dan eens aen de ouders van den kleinen Evert.... Arme jongen, die zyn vader wil ryk maken met honderd en dertig duiten in de week.... Welke eenvoudigheid!

- Zóó zie ik de kinderen gaerne, zeide Tilla.

- Zy zyn zoo gelukkig in hunne eenvoudigheid! antwoordde Daniël.

- Dat dacht ik ook, toen wy hen achter de schuer stonden af te luisteren.

- Ho! als ik daeraen denk! ging Daniël voort, zonder acht te slaen op de woorden zyner vrouw - hoe ligt van ligchaem en geest ik in die jaren was, waerin zich thans die kinderen bevinden! Als ik denk aen die trotsche vreugde, welke ik toen somtyds gevoelde voor eene beuzeling! Als ik denk aen dat triomfgeroep, toen ik in de kruin van eenen eik, by het vogelnest gezeten, door de ruimte zag, en meende dat my alles tot aen den gezigteinder, toebehoorde! Ja, de kinderjaren, zyn een gelukkige tyd.... Daerom, Tilla, laet de kinderen spelen en zich vermaken.... Toch heb ik spyt, dat de kleine guit myne ruit gescheurd heeft.

Hierop stak Daniël zyne lange, aerden pyp aen, en ging op de bank aen de voordeur, nevens tante Tilla, zitten rooken, tot dat men het avondeten zoude opdienen.....

Elken morgen, kwam Evert met zyne kudde in den Bloemvyver terug. Wanneer hy in den loop van den dag geen bezoek op den Beukberg aflegde, dan gewis kwam de kleine Coba by hem, om in de weide te spelen. Even als oom Daniël, toen hy nog slechts een jaer of twaelf oud was, wist Evert uit de waterroozen en de gouden knopjes der boterbloemen, de schoonste kransen te vlechten, die hy Coba op het hoofd zette, en waermede deze, trotsch al eene gekroonde vorstin, naer huis ging. Hy vlocht korfjes van biezen en teenen, welke hy met bloemen of met gitzwarte boschbeziën, of met de vrucht van den purperen braemstruik opvulde.

Somtyd plaetste hy zyne kleine gezellin op den rug van, een der tamste runderen, en geleidde haer, het dier met zyne kempen zweep vasthoudende, zegepralend door den Bloemvyver.

Barstte er een onweder boven de weide los, dan trok Evert zyne kleine vriendin verre van den berk, waer zy anders schuilden, uit vrees dat de bliksem, dien hy zoo dikwyls de boomen had zien verbryzelen, zyne kleine speelgenoote zoude komen deeren. Dan gingen beiden in de kleine hut, welke Evert, tegen den boord van den Bloemvyver, uit takken van boomen en dunne graszoden, had getimmerd, om zich tegen den regen en de brandende zonnestralen te beschutten. Daer zat de kleine Coba, terwyl zy Evert's hand vasthield, te sidderen als een blad, en verborg zich achter haren makker, zoo dikwyls de donder, met zyn akelig geratel, boven de weide losbarstte. En zoo dikwyls de bliksem sissend neêrschoot, en in verschrikkelyke kronkels door het gras scheen heên te

loopen, bad zy den kleinen om hulp, en maekte het kruis na, waermede deze zich zegende.

En zoodra het onweder heên dreef, en de donder verder voortrolde, traden de kinderen uit hunnen schuilhoek en gingen verrukt staen dansen en in de handen klappen, voor den schitterenden regenboog, welken de Heer van hier boven, met zynen onzigtbaren en magtigen passer, tegen de lucht afteekende. Somtyds haden zy dan de schoone gebeden, welke zy van oom Daniël geleerd hadden, of zongen met hunne teedere stemmekens: ‘Glorie zy den Opperheer!’ een lied, dat hun Tante Tilla zoo gaerne voorzong.

Gelukkige tyd! hoe lang zult gy nog duren?

Evert was elf, en Coba tien jaren oud; oordeel dus zelf, myn goede lezer, of er nog wel vele jaren elkander in dat eenvoudig, kinderlyk genoegen zullen afwisselen. Neen, neen! eer de hoorn van den kleinen koewachter, misschien zesmael het lentegety zal hebben aengekondigd; eer de waterroozen misschien zesmael hare gestorvene hoofdjes in het water zullen laten vallen, zal al die vreugde, al dat geluk in eens plaets maken voor pranging des harten en rusteloozen kommer van den geest.

Die voorspelling was al te natuerlyk, om later niet letterlyk uit te komen; dat kon niet anders: zoo gaet het immers altyd in de wereld?

Zoo rolde de zomer heen; de herfst schudde de berken rond den Bloemvyver kael, maekte het gras vael en rosachtig, en blies, met zynen killen adem, de lieve bloemen der

weide in den grond. Toen kwamen de aenhoudende regens op het land nedervallen, die de beek zoo hoog deden zwellen, dat zy weldra buiten hare oevers trad, en den Bloemvyver in eene onafzienbare watervlakte veranderde. Weldra kwam de winter zyne lange, puntige yskegels aen de stroodaken hangen, en de voetpaden hard maken als yzer. Eenige dagen daerna was de Bloemvyver gevloerd met ys, waerin zich de boomen van den Beukberg, en de berken rondom de weide, blyde stonden te spiegelen.

Den eersten zondag, dat het ys droeg, wemelde de vlakte van schaetsenryders en sleden. Het weder was helder, en de noord-oosten wind was dien dag zoo stil, dat de takken der berken rondom den Bloemvyver, zich niet verroerden.

Lang had de kleine Coba, op hare schaetsen onverschillig aen den voet van den Beukberg rond gereden, tot dat zy eindelyk in de verte den koeherder ontwarende, met eenen schreeuw van blydschap, en zoo hard het hare krachten toelieten, vooruit reed.

Evert zag haer reeds van verre aenkomen; hy snelde haer met denzelfden kreet van vreugde te gemoet, en ving het meisje, met een krassenden draei, in zyne armen op. Daer zwierden en zwaeiden de twee kinderen, hand aen hand, over den gladden ysspiegel, ver van de andere jongens en meisjes weg, en gingen aen den overkant van den vyver zitten uitrusten. Zy hadden elkander zooveel te zeggen!

Sedert weken, had Evert het huis niet meer verlaten, omdat vader en moeder ziek te bed liggende, zyne hulp onophoude-

lyk noodig hadden. Ter loops had hy zyne kleine gezellin slechts des zondags, by het uitgaen der kerk, aengetroffen, of haer nu en dan met een wip gezien, wanneer zy door het dorp kwam. Daerom bleven de kinderen daer lang zitten, en vertelden elkander alles wat er van weêrszyden, sedert al dien tyd, was voorgevallen.

Evert wees met genoegen naer het haentje van den toren, hetwelk den bek in het noordoosten hield, en van daer naer de zon, welke zoo rood als vuer, naer beneden zakte. Het was een bewys, zegde hy, dat het weder vast stond, en er waerschynlyk nog vele dagen zouden verloopen, eer er verandering in de lucht zoude komen. En beide kinderen gevoelden zich gelukkig, omdat zy hoopten dat de schoone ysspiegel, welke den Bloemvyver bevloerde, lang zoude blyven liggen; dat geen sneeuwvlokje denzelve zoude komen bedekken, of geene regens hem zouden doen week worden en uiteen vallen.

Hunne harten klopten van vreugde; omdat zy elkander zegden, dat de winter, binnen eenige weken, wederom zoude ten einde zyn; dat de lente al weêr ras zoude volgen, en dat als eenmael de leeuwerik had gezongen, de bloemen van de weide ook weêr zouden opengaen. Dan zoude Evert zynen grooten ossenhoorn, die thans in den hoek van de schouw hing, wederom voor den dag halen, en zyn hoornvee naer den Bloemvyver dryven; dan zoude hy wederom veel kievitseijeren zoeken voor oom Daniël, en voor zyne gezellin honderderlei andere groote en kleine eijeren, waervan men, als naer gewoonte, pannekoeken zoude bakken, waer tante

Tilla zoo veel broodsuiker over heen strooide. Dan zoude men de uitgeblazene doppen, zooals in den voorbyzynden zomer, aen lange draden rygen, en dezelve in de wyde keuken van den Beukberg, tegen den muer, ten toon hangen.

Evert beweerde, dat hy dit jaer schoonere bloemen dan ooit zoude weten te vinden, en kransen voor de kleine Coba zoude vlechten, zooals zy er nog geene gezien had: hy zoude het sneeuwwitte rund van den buerman, met roode roozen, welke onder de berken groeiden, geheel en gansch optooijen, zyne gezellin op den gesierden rug zetten, en haer zoo naer den Beukberg voeren - en de kinderen staerden opgetogen naer de wooning van oom Daniël, welke zich in de verte achter de ysvlakte verhief; en in hunne verbeelding lachten zy den grysaerd toe, die de kinderen op de helling van den heuvel zoude moeten staen af te wachten.

Nu stond Evert op, reed eenige honderde passen het ys op, en deed al wat hy geleerd had, om zyne kunst te doen bewonderen. Hy sneed den naem van Coba met zyne schaetsen in het ys, boog zich in het zwenken zoo diep, dat hy een graspyl opraepte, en kwam, met snelheid achteruit rydende, naer de plaets terug, waer de kleine Coba zyne bewegingen gadesloeg.

Het wicht vermaekte zich zoo gulhartig, omdat zy seker was, dat niemand der dorpsjongens, den armen Evert in het schaetsryden evenaerde.

Toen bond Evert de schaetsen van de kleine vast, trok ook de zyne wat strakker om zyne voeten, en nam het meisje by

de hand, om naer huis te ryden. Het was tyd; want de zilveren stammen der berken begonnen vael te worden, en de roode bank, waer de zon was verdwenen, had zich achter een ligten nevel geborgen.

Vlug gelyk het winterkoningske, dat zich reeds sedert eenigen tyd in het riet, aen den beekkant, had geborgen, gleden de kinderen naer huis. Reeds stond Coba op den Beukberg voor de huisdeur, en deed, met hare kleine handen, haren zakdoek omhoog stekende, een laetste teeken van afscheid aen haren makker, hetwelk deze, met driemael op zyne vingeren te schuifelen, beantwoordde.

II.

Nu dekte eene dikke sneeuw de aerde.

De kinderen stuwden hunne sleëen over de hard geloopene paden, en vingen musschen, vinken en kraeijen in kleine netten, op de straet, welke zy afkeerden en met haver en kempzaed bestrooiden. De boerenknechts, die byna geen werk meer hadden, wierpen met sneeuwballen, en de straetjongens maekten, op den kant van den Bloemvyver, eene piramide van sneeuw, welke men, den volgenden zondag, van alle kanten kwam bewonderen.

De tyd viel lang aen oom Daniël op den Beukberg: hy rookte meer dan ooit, en versneed eens zooveel papier als in den zomer, wanneer hy voor tydkorting zyne honigbyën nazag, en een oog hield over weiden en bosschen. Al het papier dat er in huis aenwezig was, had hy versneden en verknipt: er hing eene kroon van gekleurd papier, tot bloemen

gesneden en waer tusschen hy geverwde eijerdoppen had geregen, aen den zolder: hy had een grooten krans van papieren roozen gemaekt, rond het kleine Mariabeeld, dat op de klokkekast stond, en waervoor men elken zaturdag-avond eene kleine waskaers aenstak, en voor tante Tilla's kerkboek, had hy verscheidene heiligenbeeldjes, in perkament, uitgesneden.

Zoo had hy gehoopt door den winter te sukkelen, zonder zich al te veel te verdrieten; maer de sleeën van de kinderen schoven nog altyd over de harde sneeuwpaden; de sneeuwballen vlogen nog altyd op de voorbygangers, en de piramide prykte voor zyne deur, op het ys van den Bloemvyver.

Tienmael daegs raedpleegde hy zynen barometer, en even zoo dikwyls ging hy zien, of de haen van den toren nog altyd zynen kop in het noorden gerigt hield; en dan schudde hy ongeduldig het hoofd, kwam by zyne vrouw weêr aen het vuer zitten, en morde, omdat het haentje van den toren en de barometer zoo eensgezind waren.

Op zekeren dag bragt de ezelboer, die 's wekelyks naer de stad ging, hem het verlangde papier mede, hetwelk hem in staet stelde zyne werkzaemheden voort te zetten. Met genoegen ontrolde hy op de tafel een groot vel dik teekenpapier, en begon zyn plan te maken voor een nieuw kunstgewrocht. Met zyn potlood teekende hy, in het midden twee vlammende harten, welke door eenen bloemkrans met elkander vereenigd waren. Tante Tilla lag over den schouder van den ouden kunstenaer te zien naer het zinnebeeld, hetwelk haer, in den

geest, aen zoo vele dingen van het verledene deed herinneren; en de goede oude lieden knikten van genoegen, en lachten van vreugde, terwyl het potlood de punt scherpte aen den pyl, welke onder den krans door de twee harten heenvloog.

Daerna omgaf Heyman het zinnebeeld van trouw en liefde, door eenen krans van eikenbladeren, en teekende, in de vier hoeken van het papier, de vier jaergetyden. De overblyfsels van oom Daniël's kunst, welke ik de gelegenheid heb gehad, by zyne familie op den Beukberg, te mogen zien, gaven my een zeer middelmatig denkbeeld van zyne bekwaemheid, welke er nogtans zeer hoog geschat werd; te meer daer men beweerde, dat Daniël nooit een meester had gehad, en zyne kunst een louter geschenk van de natuer was.

Wat er van zy, de man vermaekte er zich mede, was zoo fier op zyne kunst als een Phidias, benydde niemand, en had niemand die hem benydde; bygevolg was hy van dien kant misschien ruim zoo gelukkig, als de grootste kunstenaer van de wereld.

Zoodra de teekening voleindigd was, nam Daniël zyne verzameling van groote, kleine, gebogene en regte scheeren, benevens zyne fyne, puntige pennemessen, en begon te knippen, te snyden en uit te steken. Daniël werkte van den vroegen morgen tot laet in den avond, en beweerde dat niettegenstaende zynen rusteloozen arbeid, het stuk niet zoude zyn afgewerkt, voor de eerste dagen van het voorjaer.

Elk oogenblik, moest tante Tilla haer naeiwerk neêr leggen, om de vorderingen van zyn werk te komen gade slaen - en

dan zette de goede huismoeder den steekbril al wederom op den neus, en kwam zien naer het vel papier, hetwelk Daniël tegen den dag hield. Zoo liep langzaem de winter ten einde, en zoo druk was de oude man altyd bezig geweest, dat hy nog niet eens had bemerkt, dat sedert eenige dagen het ys had gekraekt, de sneeuwpiramide was ingevallen, en eindelyk in de wyde watervlakte was verloren gegaen.

Weinige dagen later, stond de zon helder in de blauwe lucht zich te spiegelen in het water; het was niet koud meer, de natuer scheen te herleven.

Daniël had op die verandering gewacht, om zyn kunstwerk in het raem te plakken, ten einde het op die wyze, tegen het licht ten toon gesteld, aen de buren te toonen. Gaerne had hy dit reeds lang gedaen; doch vrouw Tilla had er hevig tegen geschermd, voorgevende dat de logt door de papieren ruit haer verkoud maekte. Thans, dat het weder zoo stil en zoo zacht was geworden, waren er geene opwerpingen meer mogelyk; daerom nam Daniël dan ook terstond een viertal ruiten uit hare looden groefjes, en plakte de gemaekte opening met het uitgeknipte papier digt.

Nu kwamen de talryke meiden en knechten van den Beukberg van hun werk geloopen, om het nieuwe kunststuk van oom Daniël te bewonderen. De prins der Vlaemsche schilders, was niet zoo gelukkig, wanneer hem een koning over zyn afgewerkt meesterstuk geluk wenschte, als de goede Daniël, terwyl de bevolking van zyn huis daer, in verrukking, voor zyne papieren ruit stond.

Indien hy echter had kunnen zien, dat zyn kleine schaepherder, Rig(*) Stengel, met een schelmschen glimlach zyn werk afloerde, en er van tyd tot tyd een scheef gezigt op trok, dan gewis ware zyn geluk weldra in bitterheid en smarte overgegaen, en hadde hy den onbeleefden kunstregter met handen en voeten op straet geworpen. Gelukkiglyk werd hy den kleinen deugniet niet gewaer en bleef, in zynen eikenhouten zetel zittende, van ver met een diep genot de loftuigingen zyner dienstboden inademen.

Toen de schaepherder heenging tintelde er een valsche gloed in zyn oog, en het was duidelyk te zien dat hy eene guitenstreek in 't zin had, of liever dat er iets boosaerdigs in zyn hart omging.

Rig was een knaep van dertien jaren, die, zoo als wy reeds gezegd hebben, de schapen van den Beukberg hoedde. Hy was de zoon van een doodarmen daglooner, en het was uit loutere menschlievendheid, dat Daniël hem, toen hy nog slechts zes jaren oud was, in huis nam, om hem later als herder over zyne groote kudde schapen aen te stellen.

Rig was een sterkgebouwde jongen, breedgeschouderd, als ware hy reeds op zyn achttiende jaer, en met eenen korten duiknek, die van buitengewoon sterke spieren voorzien was. Alles duidde in hem een sterk gestel aen, waerby zich eene ligchaemskracht voegde, welke men niet dan in verdere jaren aentreft. Hy had regelmatige trekken, en een niet ongunstig

(*) Verkorting van Rigobert.

voorkomen; maer de loensche blik van zyne kleine groenachtige oogen deden, by een fyn waernemer, het gevoelen ontstaen, dat men voor dien knaep, wanneer hy in drift raekte, op zyne hoede moest zyn - en inderdaed Rig, had iets boosaerdigs in zyn karakter, en zyn hart was zoo valsch als klatergoud.

Maer dit alles wist de kleine schaepherder, als het tyd was, met zoo veel zorgvuldigheid te verbergen, dat men hem voor den braefsten jongen der wereld zoude genomen hebben. Den loenschen blik in zyn oog wist hy zoo te wyzigen, dat men denzelve byna niet meer gewaer werd; en de uitdrukking van valschheid, welke op zyn aengezigt zweefde, konde hy naer willekeur wegschuiven, en de trekken aennemen van een verfynden huichelaer. Vergeten wy niet te zeggen, dat het wezenlyk karakter van den kleine, tot dan toe aen niemand bekend was, en hy, by oom Daniël, nog goed te boek stond.

Nadat Rig het huis verlaten had, ging hy naer den schaepstal, ontsloot de deuren en liet zyn vee buiten. Toen nam hy zyne lange herdersvork, liet zynen zwarten spits los, en dreef zyne schapen van den Beukberg af, de vlakte in.

De kudde van oom Daniël was de talrykste en de schoonste van geheel de streek, en bestond uit meer dan tweehonderd en vyftig stuks. Het was een heerlyk gezigt die lieve, zachte dieren, met hunne wit gekrulde vachten bedekt, daer te zien heên dartelen. Reeds volgden een twintigtal jonge lammeren, eerste voortbrengsel sedert een paer weken geworpen,

hunne moeders, en bragten niet weinig by, tot de levendigheid, welke men in de kudde bespeurde.

Doch de kleine Rig scheen de lieve lammeren, welke hy anders toch gaerne zag, dien dag niet gewaer te worden: hy zag niet, hoe zy op de kleine heuvels liepen, en behendig naer de laegte sprongen; hy bleef onverschillig, terwyl de onnoozele diertjes daer heen en weêr over den weg dansten, en hunne moeders elk oogenblik kwamen plagen, om aen den uijer te trekken. Ook sloeg hy er byna geene aendacht op, of zyne schapen wel altyd graesden op plaetsen, waer het hem vergund was zyn vee te brengen. Nu liep de kudde over een koren- of tarwveld, waer zy met het afeten van de jonge graenscheutjes eene onberekenbare schade aen den eigenaer toebragt; dan bevond zy zich op eenen akker, waer men, digt by eenen warmen wal, eekels had gezaeid, en rukte al de topjes van het eiken plantsoen weg. Verder liepen de schapen langs het schaerhout, en trokken de ontlokene bloemtrossen van de hazelnootstruiken en van het elzenhout, en namen tot de laetste botten er van mede.

Rig zag dit alles; maer liet de schapen in hunne vernieling voortgaen. Hy glimlachte met eene soort van kwaedaerdigheid, en zette zich eindelyk tegen eenen struik neder. Het was duidelyk te zien, dat er den knaep iets in den krop stak; want de loensche blik, die hem eigen was, tintelde sterker dan ooit in zyne groenachtige oogen, en de trekken van zyn aengezigt waren nooit zoo valsch geweest, als op dat oogenblik.

- Maek u weg, zwarte luijaerd! snauwde hy zynen spits toe, terwyl het trouwe dier hem de hand lekte. - Maek u weg, indien gy niet wilt, dat ik u de ribbenkast verbryzel!..... Ik weet niet, ging hy tot zich-zelven sprekende voort; waerom ik vandaeg zoo slecht gezind ben?

Hy zag eenige oogenblikken starlings naer den grond, en hernam zyne alleenspraek:

- Waerom geeft oom Daniël altyd zooveel duiten aen dien luijen Evert? Dezen morgen heb ik duidelyk gezien, dat hy hem zelfs een zesthalven in de hand stopte. Coba geeft hem de schoonste aerdbeziën, en tante Tilla strooit er handenvol broodsuiker voor hem op. Evert plukt byna de helft van al de kersen en perzikken af; en dan in het voorjaer, zoo als nu, krygt hy nog dagelyks van die schoone paradysappels, welke oom Daniël weet goed te houden. Is die Evert dan zoo een lieve jongen? Of is het, omdat hy, nog slechts kort geleden, zoo goed met de pop speelde, en met de kleine Coba geheele uren doorbragt, om kleine wiegjes voor hare poppen te vlechten?.... Ja, daerom is het, en ook omdat hy een lage vleijer is, die de oude lieden weet te streelen en honig om den mond te stryken. Maer dat begint Rig te vervelen; dat hy voortaen uit mynen weg blyve..... het zy hem geraden. Hy weet wel, dat ik hem voor niets meer, dan een meisje aenzie, en ik hem met ééne hand daer heên zou werpen..... En dat zal ik doen, den eersten keer dat hy nog het hart heeft, den voet in den schaepstal te zetten, om met Coba de kleine lammeren te komen zien..... Wat raken hem onze

lammeren en schapen? Of zoude hy somtyds zin hebben, om Rig aen de deur te doen zetten, en hem te vervangen? Hy?.... Zou hy dat?....

De knaep hief dreigend zyne vork op, en wierp eenen uitdagenden blik naer den Beukberg, waer hy in zyne verbeelding den kleinen Evert meende te ontwaren. Hy vervolgde, na gedurende lange oogenblikken, in diepe gedachten te zyn verzonken geweest:

- Overheerlyk! dat is onbetaelbaer! Ja; daeraen heb ik reeds dezen morgen gedacht! Ja, zeker zal ik dat doen! Ik ben benieuwd of hy dan nog schoone appelen en zesthalven zal krygen van oom Daniël?

Zyne oogen blonken van vreugde en voldoening over het gevonden plan, hetwelk wy hem straks zullen zien uitvoeren. Hy stond op, en gaf eenen wenk aen zynen hond, die in een oogenblik de uiteengespreide kudde by een bragt, en ze vooruit dreef op den weg naer den Beukberg.

Korten tyd daerna waren de schapen op stal, en lag de hond aen de ketting. Evert speelde met Coba op het voorplein onder de beuken; zyne dikke, kempen zweep hing aen een der takken, welke byna tot op den grond neder kwamen.

Rig bespiedde de twee kinderen van achter den hoek van het huis, en wachtte het oogenblik af, dat zy zich ver genoeg hadden verwyderd, om geene ooggetuigen te zyn van hetgeen er ging plaets hebben. Toen nam de deugniet de kempen zweep van den beukentak, sloop langs den muer van het huis, tot onder het venster, waer de papieren ruit van

oom Daniël de vier glazen in de looden groefjes had vervangen. Vlug als eene kat, rigtte hy zich even op, stak den zweepensteel dwars door het papier, scheurde hetzelve regts en links vaneen, vloog met eenen sprong den hoek om, en verdween in den schaepstal. Reeds zat hy op den hooizolder, achter eene weggeschovene pan te loeren, naer hetgeen er ging gebeuren, en hy lachte boosaerdig, by de verzekering dat oom Daniël, in zyne woede, den armen Evert de ooren van het hoofd zoude trekken. Evert moest immers de dader van die ongehoorde deugnietery zyn? De zweep stak immers, tot bewys, in de verscheurde ruit? Dat was klaer als de dag.

Nauwelyks had Rig deze opmerkingen by zichzelven gemaekt, of de voordeur ging met gedruisch open: op hetzelfde oogenblik verscheen oom Daniël. Zyn aengezigt was bleek van ontsteltenis; zyne oogen gloeiden van gramschap en in zyne hand, die trilde van kwaedheid, knelde hy de zweep, welke hy dreigend vooruit stak.

- Goeden dag, oom Daniel? riep met zyne zachte stem, de kleine Evert, die op den hoek van het huis stond.

- O, dat gaet te ver! schreeuwde Daniël, met eene verkropte stem; en zoo waer als ik Daniël Heyman heet!....

- Maer, goede Hemel, wat is er toch gaende? riep tante Tilla, door het kelderluik.

- Wat er gaende is? antwoordde Daniel woedend; steekt die kleine deugniet van een Evert, daer zyn zweepensteel niet dwars door myne ruit? Maer ik zweer.....

- Wat zegt gy? Neen, neen, dat was Evert niet, die het

deed; maer wel uw guit van een schaepherder, die deugniet van een Rig; daer op het oogenblik, zag ik hem met zyne blauwe linnen broek hier voor het kelderraem: het is geen vaderons geleden.

Oom Daniel kwam even tot bedaren; hy stak de zweep onder den arm, en zeide op zachten toon:

- Hebt gy dat gedaen, Evert?

- Wat gedaen, oom Daniel? vroeg de goede jongen, op eenen toon, waerin de onschuld duidelyk te hooren was.

- Neen, neen! gy hebt geene schuld, myn jongen, zeide de oude man; gy zyt niet bekwaem om oom Daniel zoo veel verdriet aen te doen, en hem zoo wreedaerdig te tergen..... Tante Tilla heeft gelyk..... Rig! Rig! riep hy, zoo hard zyne stem konde roepen; Rig! dat men den deugniet hier brenge..... Op het oogenblik..... Kobe, Hein, Hannes! brengt hem hier! hier zeg ik u, voor myne voeten..... Hy, die my niet op staenden voet gehoorzaemt, jaeg ik de deur uit! ja, de deur uit!....

Het scheen dat deze bedreiging, op zoo hoogen toon gedaen, onmiddelyk haer uitwerksel deed; want er waren geene vyf minuten verloopen, of Hannes, een der stalknechten, bragt den schuldige by den kraeg binnen.

Rig zag met onnavolgbare verwondering door de keuken, en wierp zyne schelmachtige oogen dan op Hannes, die hem stevig vasthield, dan op oom Daniël, die hem met opgeheven zweep stond af te wachten. De trekken van zyn aengezigt waren zoo onbeschroomd, zoo kalm, en zyne houding zoo gerust, dat oom Daniël een oogenblik twyfelde, of ook zyn

schaepherder niet even onschuldig was als de kleine Evert. Doch toen tante Tilla, by hoog en by laeg, herhaelde den dader herkend te hebben, konde Daniël zich niet meer inhouden: met kracht haelde hy uit, en slingerde de kempen zweep tot viermael toe om de schouders van den knaep, die de schoonst gemaekte tranen stortte welke men zien konde, en niet ophield met kermend te vragen, wat hy toch misdaen had?

- Wat gy gedaen hebt? riep de woedende eigenaer van den Beukberg; zyne hand wees dreigend op het verscheurde papier, dat aen het venster hing te fladderen. Ho, jongen, maek u de deur uit; ik gevoel dat ik my zelven niet meer meester ben, en soms dingen zoude doen.... Pak u weg!.... de deur uit!....

Rig gevoelde dat de hand van den stalknecht hem had losgelaten, en haestte zich zoo spoedig mogelyk te gehoorzamen. Terwyl hy kermend heen liep, sloeg Daniël hem nog eenige keeren om zyne lenden; en toen reeds de deur achter den kleinen deugniet digt was, deed hy nog met geweld de zweep klappen, en sloeg in eens vier borden van Japansch porcelein van den schouwlyst.

Het gekletter van het nedervallend tafelgerief, waeraen men des te meer prys hechtte, daer het familiestukken van waerde waren, bragt den goeden Daniël geheel tot bedaren. Zonder spreken, legde hy de zweep neder, stopte zyne lange aerdenpyp op, en ging in den hoek van den haerd zitten rooken. Gedurende langen tyd, bleef hy starlings in de vlam van het vuer zien, en roerde met de tang door de asch. Toen hy zyne uitgerookte pyp, op de punt van een zyner muilen

uitklopte, zag hy even om, en terwyl hy zyn vernield werk voor de laetste mael bezag, veegde hy eenen traen uit zyne oogen.

In de schuer, op den dorschvloer, stond de kleine Rig. Hy stampvoette van spyt, en zette woedend de tanden opeen. Zyn loensche blik tintelde zoo dreigend in zyne oogen, dat de knaep hoe jong ook, waerlyk een volwassen man zoude bang gemaekt hebben.

Evert, die tot hier toe niet wist, welke de oorzaek was van al het gedruisch dat er in huis had plaets gehad, kwam tot den schaepherder, en vroeg hem, met zyne gewoone zoetaerdigheid, waerom hy er zoo ontsteld uitzag, waerom hy tranen in zyne oogen had? Rig liet den goeden jongen niet uitspreken; maer schoot hem driftig toe, stiet hem met zyne gebalde vuist onder de kin, en riep, terwyl hy hem achterover wierp: ‘daerom!....’

Evert stond op, wreef zich het vuil van zyne kleederen, en ging zonder spreken heen, eenen weemoedigen blik werpende op zynen woesten aenvaller. Onder de beuken ontmoette hy de kleine Coba. Toen werden zyne oogen vochtig, en terwyl het meisje hem naer de oorzaek zyner droefheid vroeg en hem goedaerdig de hand drukte, barstte hy los in een vloed van tranen. Op dat oogenblik kwam Rig achter den hoek van het huis om, sloeg, in het driftig voorbygaen, het arme meisje met zynen kneukel, herhaelde malen op het hoofd, en neep haer nydig in den arm.

Rig had zich gewroken, zoo als hy meende; zyn toorn was

bedaerd, zyne brandende woede gekoeld, en met boosaerdigheid begon hy te lagchen, omdat zyne vuist den armen Evert had omver geworpen, en zyne vingeren blauwe plekken hadden genepen op den arm van de kleine Coba. Doch het genoegen, hetwelk de nydige Rig in het volvoeren van zyne wraek vond, was van korten duer. Toen Evert zag dat zyne kleine gezellin van pyn begon te weenen, ontstak hy in een hevigen toorn, en viel den schaepherder met geweld op het lyf.

De jongens vochten, gedurende eenige oogenblikken, met woede, tot dat oom Daniël op het geroep van de kleine Coba kwam toegeschoten, en een einde maekte aen het gevecht. Hy was heimelyk blyde, dat hy de gelegenheid vond om voor de tweede mael, zynen schaepherder geducht af te slaen: met geweld rukte hy hem van den armen Evert, dien hy tot bloedens gekrabd en gebeten had, en terwyl hy hem by den arm in eenen kring rond joeg, klapte hy hem, zonder ophouden, met de kempen zweep, om de ooren.

III.

Zes zomers waren de lieve waterleliën op het water der beek komen liggen, en zesmael ontkleurd, door den kouden adem van den herfst, hadden zy hare hoofdjes treurig naer de diepte laten zakken.

Het nichtje van oom Daniël was in dien tusschentyd door hare kinderjaren heen gegroeid, en reeds een aenkomend meisje geworden, Er konden in het dorp schoone en frissche dochters gevonden geworden; maer de schoonste welke men er ooit gekend had, was in verre na niet te vergelyken met de jonge Coba. Men had er gekend, die misschien even zwart hair hadden als zy; wier oog even helder en vlug in het hoofd stond, en wier maeksel even schoon was, als dat van Daniël's nichtje; maer iedereen moest bekennen, dat wanneer men al de bevalligheden van anderen by een rekende,

men altyd te kort schoot in vergelyking met de jonge Coba; en ook daerom hadden de dorpsjongens haer, de '*Bloem van den Beukberg*' genoemd.

Niemand benydde het meisje dien vereerenden naem; want Coba was schoon als een lentemorgen, en zonder de minste hoovaerdy; zy was de eenige erfgename van den ryksten grondeigenaer der streek, maer droeg daer geenen roem op; daerby was zy de eerste in goedheid en in eenvoudigheid des harten. Konde het anders, dan dat het lieve meisje de koningin was onder de dochters van het dorp? Neen; daerom ook was de eerste krans, dien de meisjes, in den Bloemvyver, by het aenbreken van het voorjaer, gingen vlechten, voor de Bloem van den Beukberg; daerom ook kende men haer de eer toe den eerewyn te schenken, wanneer de gilde op het voorplein van Daniëls wooning stil hield, om plegtig het vaendel te draeijen.

Oom Daniël en tante Tilla waren dan ook niet weinig ingenomen met hun aengenomen kind. De goede, oude lieden waren gewis tienmael blyder dan het meisje zelve, wanneer zy de buerdochters met haren schoonen meikrans van verre in de weide zagen aenkomen, of wanneer de trom van wyd aenkondigde, dat de dorpsgilde kwam opdagen.

Wanneer het meisje in haer veelkleurig sitzenkleed, met hare kantenmuts op hare gitzwarte hairen, en het schitterend diamanten familiekruis op het hart, des zondags naer de kerk ging, dan zagen de oude lieden haer met belangstelling achterna; dan stiet oom Daniël zyne vrouw met den elleboog in

de zyde, terwyl hy Coba van genoegen achterna knikte; en dan zegde tante Tilla, met een half betraend oog: ‘Welk een engel van een meisje!’

Op het kerkpad ging iedereen beleefdelyk uit den weg voor het schoone nichtje van Daniël Heyman; de jongens knipten elkander een oog, als zy voorby ging aen de kerkdeur, en de meisjes gaven haer de eerste plaets, voor aen in de kerk.

Evert was nu zeventien jaren oud geworden. Het was een zwierige jongen: zyne zwarte oogen brandden van vuer en leven, en op zyn aengezigt, waerop altyd een gulhartige lach zigtbaer was, schilderden zich moed en tevredenheid. Ofschoon een gekleurde strooijen hoed, welken hy zelf had gevlochten, zynen zwarten krullebol bedekte; ofschoon de nederige blauwe kiel zyne leden omgaf, was Evert toch ver weg de perel van de dorpsjongens. Niemand was zoo zwierig in zyne bewegingen en tegelykertyd zoo ongemaekt als hy; niemand had die fiere houding, en deed zich zoo goed voor als Evert, de zoon van Bierinck, den armen daglooner. Maer in weêrwil van zyne nederige inborst en zyne bekende eenvoudigheid, was het met hem niet gelyk met de jonge Coba. Neen, de dorpsjongens benydden hem, omdat hy, de arme drommel, die niets ter wereld bezat dan zyne dikke, kempen zweep en zynen langen ossenhoorn, zoo gaerne gezien was op den Beukberg.

Doch hoe was die afgunst vermeerderd, hoe was de nyd van zyne makkers gestegen, toen men op zekeren zondag bemerkte dat Evert, onder zynen blauwen kiel, eenen rood

marokynen tabakszak had hangen, en uit eene schoone meerschuimen pyp met zilveren beslag, rookte! Dit nieuws liep van mond tot mond, en overal herhaelde men, dat dit alles niet anders dan een geschenk kon zyn van het nichtje van oom Daniël. De zonen van de ryke pachters fluisterden elkander in het oor, dat Heyman wel verblind moest zyn, om zulke dingen toe te laten, en zyn nichtje weinig minder dan stapelzot was, om zich met dien armen koeherder op te houden.

Op het kerkpad, op de wandeling door de korenakkers, in de herberg, op de klosbaen, overal sprak men van den schoonen, rooden tabaksbuil, de meerschuimen pyp met zilveren beslag, en van de dwaesheid van de jonge Coba, en overal spraken de dorpsjongens het haer ten schande.

Rig Stengel bevond zich dien zondag op de klosbaen, en hoorde zonder spreken af, wat men zegde: hy ook had het bekoorlyk geschenk van Evert opgemerkt, en het was hem bekend, dat hetzelve hem, door de Bloem van den Beukberg, gegeven was. Tot hiertoe had hy by zichzelven niet al te veel aendacht verleend aen die omstandigheid, welke hy geoordeeld had te zyn voortgesproten, uit de vriendschappelyke betrekkingen, welk Evert en Coba, in hunne kinderjaren, met elkander gehad hadden; maer toen er iemand op de klosbaen, in dat geschenk, een bewys van wat anders meende te zien, en beweerde, dat de Bloem wel eens de vrouw zoude kunnen worden van Evert Bierinck, toen voelde Rig, dat zyne kniën onder zyn lyf knakten, dat hy beefde en koud werd, en het bier, dat hy op dat oogenblik ging inzwelgen, niet door

zyne keel wilde. Zyn hart klopte, gedurende eenige oogenblikken, pynlyk in zyne borst, en in zyn groenachtig oog tintelde de loensche blik, welke hem eigen was. Indien op dit oogenblik hem iemand had gade geslagen, zoude hy gezegd hebben, dat er iets, gelyk eene gloeijende vloeistof, uit zyne oogen liep.

Rig Stengel woonde nog altyd op den Beukberg, doch niet meer als schaepherder; maer wel als meesterknecht, die zichzelven eene onbeperkte magt had toegeëigend, en welke hy zoo behendig wist te gebruiken, dat er niemand aen dacht hem dezelve ooit te betwisten.

Zie hier, hoe de nederige schaepherder tot dien belangryken stand was opgeklommen. Op het oogenblik, dat Rig reeds te groot en te oud was geworden om de schapen te hoeden, en zyn werk gemakkelyk door eenen knaep van twaelf jaren kon verrigt worden, had hy oom Daniël gevraegd, om de herdersvork neêr te leggen, en de plaets te mogen innemen van een der paerdenknechts, welke de hofstede verlaten had.

Daniël Heyman dacht op dit oogenblik niet meer aen zyne papieren ruit, noch aen de deugnietery van den kleinen Rig, en stond het gevraegde, zonder opmerkingen te maken, toe. Eens dat Rig naer het ver afgelegen moefveld reed, om turf te halen, ging hy op zyn gemak, op de kar tegen de spon, liggen rusten, en hield by zichzelven nagenoeg de volgende alleenspraek:

‘Eindelyk ben ik verlost van die verwenschte schapen en lammeren Het is geheel wat anders een schoonen gelder-

schen ruin in de kar te spannen, en lustig over den weg te draven! Doch Rig is te slim, om zich enkel te bepalen by het voeren van kar en paerd; neen; de oude Lambert heeft my beloofd my te zullen leeren ploegen, zaeijen en eggen: hy zal my leeren heijen opbreken en mastbosschen aenleggen, en de geheimen leeren kennen van geheel de boerdery van Daniël Heyman.

Lambert kan nog slechts korten tyd in zyne bediening van meesterknecht voortgaen; dewyl hy oud en gebrekkig wordt, en reeds meer dan half blind is; by gevolg zoude Rig Stengel hem misschien wel eens kunnen opvolgen: en waerom niet? Omdat ik nog wat te jong ben? Neen, dat is geene reden..... En wie anders zoude meesterknecht kunnen zyn dan ik, wanneer ik alleen, by uitsluiting van allen, met de zaken bekend ben? Daniël wordt oud als de straet, verstaet niets meer van de boerdery, en kan toch in alle geval niets meer op zich nemen, aengezien hy gedurig ziek is.

Rig is geslepen genoeg, om de zaek zoo aen te leggen, dat hy in den tyd van een jaer of twee geheel onontbeerlyk wordt; en dan?.... Wie weet?..... Eenmael meesterknecht?.... Ja, wie weet?.... Coba, de erfgename van den Beukberg, groeit frisch en schoon op, en zal vroeg of laet gedwongen zyn te trouwen; alleen toch kan zy niets aenvangen met al dat land, bosschen en weiden?.... En wanneer ik het zoo ver zal gebragt hebben, dat de geheele Beukberg op my alleen afgaet, dan.....'

Hier rigtte Rig Stengel zich even omhoog, en ging toen regt

op de kar staen. Voldaen over zyne beraemde plannen, en als verzekerd over derzelver gelukkigen uitval, legde hy lagchend de zweep over zynen ruin, en draefde, in eenen adem, naer de turfvelden.

Rig deed in het vervolg, zoo als hy by zichzelven de zaken overlegd had.

Met behendigheid hanteerde hy, onder de leiding van den ouden meesterknecht, de ploeg, en maekte gebruik van den zaeityd om te leeren zaeijen; iets waerin hy byzonder gelukte. Hy zag voornamelyk, hoe de oude Lambert de verdeeling van de landeryen maekte, om dan deze, dan gene vrucht, op dezelfde plaets te winnen.

Was er iets dringends te doen, hetgeen hoegenaemd zyn werk niet was, dan stond Rig terstond gereed, en bood zich aen om hetzelve te verrigten. De andere knechten lachten, om zyne bereidwilligheid; maer de looze Stengel lachte in de vuist ook met hen; omdat hy gevoelde, dat hy op deze wyze, dagelyks meer en meer het vertrouwen won van oom Daniël, en langzamerhand de spil werd, waerop de geheele Beukberg moest draeijen.

De handel van het vee was het werk van den jongen Rig; en ook niemand verstond zoo goed als hy, wanneer het noodig was deze melkkoe op den stal te houden, en gene te verkoopen.

Ondertusschen stierf de oude Lambert, en liet het pachthof zonder meesterknecht. Zonder iemand, zelfs den eigenaer Daniël Heyman te raedplegen, stelde de ondernemende Rig

zich in zyne plaets. Reeds den avond van denzelfden dag, terwyl de knechten en meiden het avondmael namen, kwam Rig in de keuken, en gaf zyne bevelen voor den volgenden dag. De stallen moesten gereinigd, en daerna op nieuw gestrooid en gezand worden; de arbeiders zouden het klaverland gereed maken, en de knechten naer de heivelden ryden. In eenige woorden, had de nieuwe meester deze bevelen gegeven, en was toen, ten einde onaengename opwerpingen te voorkomen, heen gegaen.

De knechten en arbeiders preutelden, wel is waer, legen de aenmatigingen van den jongen snotbaerd, zoo als zy hem noemden en zegden by hoog en by laeg, dat zy liever heen gingen, dan onder zulk een meester te dienen; maer toch deden zy den volgenden dag, wat Rig daegs te voren had bevolen. Ook was er niets anders aen te doen; want toen zy Daniël Heyman, die in de kamer by het vuer zat, om, zoo als hy zegde, de jicht uit zyne schenen te warmen, gingen raedplegen, antwoordde deze:

- Maer God, waervan spreekt gy my? Ben ik dan toch gesteld, om daerop te antwoorden; ik, die sedert vier weken geen voet buiten de deur zet? Stelt dat alies volgens uwe eigene goedvinding, verdeelt het werk onder u, en Maer ja, ik denk er aen, gy zyt allen nog zoo kort in myne dienst, en weet nog niet, hoe wy dit hier gewoon zyn te doen Vraegt het dan liever aen Rig Stengel, die er misschien nog het beste wys uit zal worden.

Zoo sprak oom Daniël; en terwyl hy, een pynlyk gezigt

trekkende, langs zyne zieke beenen streek, bromde hy zyne knechten achterna:

- Maer in Gods naem, wat ga ik toch met al dat volk aen vangen? Met den dood van mynen ouden Lambert, is waerlyk alles in de war geraekt..... Ik voor my ten minste zie er geen dag meer door.....

Rig lag op den zolder, met het oor op de planken, door eene kleine, geboorde opening te luisteren, wat oom Daniël aen de knechten zoude zeggen. Eer deze nog geheel geëindigd had, was hy reeds regt gesprongen, en had, met welgevallen de woorden herhaeld, welke Heyman gesproken had: ‘Vraegt het dan liever aen Rig Stengel, die er misschien nog het beste wys uit zal worden!’ De vreugde blonk op het wezen van den jongen, en terwyl hy zich met zelfvoldoening den vinger op de borst zette, zegde hy in zichzelven, met fierheid: ‘Rig is hier de baes, en niemand anders!’

Van dien dag af, nam alles zyne oude plooi; het werk ging als vroeger, en iedereen gehoorzaemde aen Rig, die op allen een onweêrstaenbaer gezag uitoefende.

Nauwelyks waren er twee maenden verloopen, of Rig was op den Beukberg uitsluitend meester, en gewis had men voor Daniël zelven, in zyn tyd, niet meer ontzag gehad dan voor zynen nieuwen meesterknecht.

Rig had geheel en gansch het werk vaerwel gezegd, voorgevende dat hy al ruim genoeg te doen had, met het werk der hoeve geregeld te gaen afzien, en een oog te houden, over bosschen en planteryen. Onder voorwendsel, dat de jonge

paerden, welke oom Daniël altyd kweekte, op stal niet gezond bleven, reed hy zeer dikwyls uit, en ging zich vermaken in een of ander nabygelegen dorp, waer hy de algemeene bewondering op zich trok, om zyne schoone duitsche pyp, om zyn deftig kleedsel en moedig rypaerd.

Zoo stonden de zaken in den tyd, toen, zoo als wy reeds verhaeld hebben, Evert Bierinck, op eenen zekeren zondag, pronkte met zynen rooden tabaksbuil en meerschuimen pyp, met zilveren beslag, welke hem door de Bloem van den Beukberg geschonken waren.

Dien avond, kwam Rig Stengel slecht gezind en met een verstoord gemoed naer huis. Hy trad in de keuken, waer de knechten het avondmael namen, en beval op eenen norschen toon, dat des anderen daegs de schapen, in de beek van den Bloemvyver, moesten gewasschen worden. Toen draeide hy zich driftig om, en ging zonder eten of drinken naer de kelderkamer, waer hy sliep. Dien nacht deed hy geen oog digt; slechts tegen den morgen, had hy even gesluimerd en gedroomd, dat de roode tabaksbuil van Evert Bierinck, in de gedaente van eene roode stofwolk, hem op zyn bed verstikte, waerna de meerschuimen pyp, eensklaps in eenen haen veranderd, hem op de borst zat, en hem gedurig in het aengezigt pikte.

Reeds vroeg in den morgen, galmde de ossenhoorn van Evert door den Bloemvyver, terwyl zyn vee in het ronde dartelend, zich over de vlakte uitbreidde. Kort daerna ging op den Beukberg de schaepstal open, en de schaepherder dreef

zyne kudde naer de laegte, om dezelve, zoo als Rig bevolen had, in de beek te laten wasschen. Geheel de bevolking der pachthoeve, behalve oom Daniël en tante Tilla, was in den Bloemvyver aenwezig, om deze bewerking by te woonen.

Die dag was gewoonlyk een feest voor de dienstboden, welke na de schapen gereinigd te hebben, deftig onthaeid werden door den eigenaer. Evert stond, in de verte tegen eenen berk leunende, te zien naer de kudde, welke van den heuvel afdaelde, en wierp van tyd tot tyd eenen vlugtigen blik op de dienstboden, welke aen den oever der beek het aenkomend vee stonden af te wachten.

Eensklaps ontwaerde hy Coba, die in de verte een teeken deed, om zich by de menigte te komen vervoegen. Evert kende dien wenk, welke hem zoo honderde malen, langs de punten der grashalmen en de knoppen der bloemen was komen toevliegen.

Het hart van den jongen ging open, gelyk de veldroos, by den wenk van den liefelyken morgen, en op zyn aengezigt spreidde zich het zachte rood, hetwelk by den dageraed de rozen begint te kleuren. Evert hing zynen ossenhoorn op den rug, wierp een oog op zyne kudde, en ging toen welgemoed de weide in, naer de laegte, waer de beek stroomde.

De knechten stonden tot hun midden in het water; anderen bleven op den oever, en reikten aen de eersten de bevreesde dieren over, welke zy met de vier poolen vast grepen. Dan dopte men het schaep, onder het herhaeld schatergelach,

aenhoudend onder water, terwyl men met de handen, langs alle kanten, over de dik gekrulde vacht streek.

De beek nam, met hare zachte golfjes, het onreine van den wol mede; waerna het lieve dier, wit als hagel, uit de handen der wasschers op den oever sprong, en weg dartelde.

Toen Evert aen de beek kwam, zat Rig Stengel naest de Bloem van den Beukberg, op den waterkant.

Rig hield het meisje tegen haren zin zitten, en belette haer, door de wyze van zich te plaetsen, eenige ruimte naest hun beiden, op den oever, te verleenen aen den goeden Bierinck. Hy lachte het meisje vriendelyk toe, vertelde haer dingen, die hy meende haer te moeten bevallen, en wierp van tyd tot tyd, eenen valschen blik op zynen mededinger. Evert merkte deze bewegingen niet; mymerend zag hy, hoe de aschgrauwe vachten der schapen, onder de handen der wasschers sneeuwwit te voorschyn kwamen, en dacht aen de voorbyzynde jaren, toen hy als kind, met zyne kleine gezellin, ongehinderd op deze plaets speelde, zonder gestoord te worden door het bywezen van anderen.

Terwyl Evert zoo stond te mymeren, knipte Rig Stengel byna onzigtbaer, het oog tegen een der knechten; het moest een overeengekomen teeken geweest zyn; want even als wilde hy een schaep vatten, dat hem scheen te ontloopen, liep de dienstbode zylings met geweld Evert tegen het lyf, en deed den armen jongen van den hoogen kant waer hy stond, in het water tuimelen.

De meiden schaterden van lagchen, en de knechten klapten

juichend in de handen, toen Bierinck in het water lag te plonzen, en met moeite tegen den eenigzins steilen kant opkroop. De goede jongen, die niet eens op de gedachte kwam, dat hy niet by ongeluk, maer door kwaedwilligheid in het water was gestooten, juichte met den hoop mede, en klapte met de knechten in de handen: het was het beste middel, om zoo spoedig mogelyk een einde aen de spotterny te stellen. Maer weldra gevoelde hy dat het hem eng werd aen zyn hart, en zyn bloed aen 't zieden begon te raken; want hy hoorde duidelyk, dat Rig Stengel aen een der knechten vroeg, of de roode tabaksbuil niet nat was geworden? Evert was de goedheid, de toegevendheid zelve; maer dergelyke spotterny verdraegt niemand: ook was hy op het punt zynen ossenhoorn van den hals te ruiken, en er Stengel mede in het aengezigt te werpen, toen hy eensklaps dacht aen de Bloem van den Beukberg, welke dit niet dan met het grootste verdriet zou gezien hebben. Daerom hield hy zich in, en zag weemoedig naer een dikken elzenstruik, waerachter Coba zich met een paer lammeren vermaekte, en van waer zy wel het handgeklap en het gejuich had gehoord; doch niet had kunnen zien, welk de oorzaek was van al dat gedruisch en al dat leven. Evert had zich langzaem omgekeerd, en was naer den overkant der weide gegaen, waer hy, aen den voet van zynen geliefkoosden berk, was gaen zitten.

Kort daerna was de wassching der schapen afgeloopen, en keerde de hagelwitte kudde naer den schaepstal terug. In de groote kamer van den Beukberg was reeds het mael toebereid,

waerop oom Daniël, dien dag, gewoon was zyne dienstboden te onthalen: in het midden stond een geheel lam, hetwelk men in den oven gebraden had; van weêrszyden stonden twee gekookte hespen, even zoo vele schotels rystepap, welke geheel onder den kaneel en den broodsuiker van tante Tilla was verdwenen. Verder stonden er bergen van boterhams en koeken, nevens onoverzienbare bakken met eijeren, in den vorm van piramiden opeen gestapeld.

Sedert zyne eerste kinderjaren, had Evert Bierinck van dit feest deel gemaekt; eens en voor altyd, zoo lang Heyman leefde, had deze hem hierop genoodigd; ook had de arme jongen-er ditmael, in weerwil van het ongeval aen de beek, niet eens aen gedacht, zich te onthouden het feest te gaen bywoonen. Na zyne kleederen in de zon gedroogd te hebben, ging hy dan ook derwaerts en vermoedde niet, dat hem daer nog een tweede ongeval, en daerby de diepste vernedering, stond te wachten.

Toen hy voorby het open venster van de kamer ging, waer het eten gereed stond, zag hy de gasten reeds aen tafel zitten. Aen het hoofdeinde, zaten nevens elkander, oom Daniël en tante Tilla, en ter zyde de Bloem, in hare beste kleederen. Verder zaten de buren met hunne vrouwen, de buerjongens en meisjes, en al de dienstboden van de hoeve.

Even voor den dorpel der kamer, stiet Evert legen Rig Stengel, die haestig naer buiten kwam geloopen.

- Bierinck, zegde hy, den koeherder by den kiel trekkende; volg my even; ik heb u een woord te zeggen - en aen

den hoek van het huis gekomen, ging hy voort: Bierinck, indien gy voor twee duiten versland hadt, zoudt gy sedert lang verstaen hebben, dat uwe plaets op den Beukberg niet meer zyn kan.....

- Dat wil zeggen? stamelde Evert onthulst.

- Dal wil zeggen? vervolgde Rig, hem valsch beziende, dat er geene plaets aen de tafel meer open is..... Ook heeft Heyman laten gevoelen, dat gy wat al te groot en te oud zyt geworden, om met zyn nichtje zoo vertrouwelyk om te gaen, en beter zoudt doen van haer geene geschenken aen te nemen.

Evert zag bleek als iemand, die uit het graf opstaet, en zyn ligchaem beefde als de rietpylen van den Bloemvyver, wanneer zy door den storm geschud worden. De jongen wilde iets zeggen; maer de woorden wilden niet uit zynen mond.

- Ook zegt Coba, dat zy te vreden zoude zyn, indien gy haer den ring wildet weêrgeven, dien zy u heeft geschonken..... En daermeê, jongen, kunt gy terug gaen naer uw vee, hetwelk gy, om de waerheid te zeggen, wel zoudt kunnen beletten het jong schaerhout, dat hier en daer langs de kanten groeit en aen de hoeve toebehoort, af te knabbelen.

Evert had zich omgekeerd, en was met gebogen hoofd en met langzame schreden, de helling van den berg afgegaen. Eenige minuten later, zat hy wederom aen den voet van den berk: hevig rood stonden zyne wangen; het was het rood der vernedering en der schaemte. Zyne oogen waren half geopend en sterk gekleurd; zy schenen vermoeid van

het weenen. Nu zat hy daer roerloos te staren, dan naer zyn vee, dan over de bloemvlakte naer den Beukberg, van waer hy van tyd tot tyd het gejuich der gasten hoorde opgaen; en dan parelde er op nieuw een traen in zyn oog, dan gevoelde hy dat hy telkens koud werd, als ware hem een ysregen op het lyf gedroppeld.

Reeds was de zon achter den Beukberg gezonken; reeds speelden hare vuerroode stralen door het zwartbruine loover der beuken, en nog zat de arme jongen daer aen den voet van den berk te droomen, over duizende dingen. Alles wat er dien dag gebeurd was, scheen hem zoo onduidelyk, zoo verward, dat hy eindelyk, omdat hem het hoofd begon zwaer te worden en te draeijen, opstond en zyn vee byeen dreef. Maer toen hy met zyne runderen en kalveren in het dorp kwam, kletste de kempen zweep niet in de straten, galmde het eentoonige geluid van den hoorn niet, door het loover der linden en kastanjeboomen. Doodsch als een lykstoet, kwam de kudde binnen, en treurig trad de veehoeder in de nederige hut zyner ouders.

Toen Rig, des anderendaegs, vroeg in den morgen, langs den gevel van het huis ging, vond hy op den dorpel van het venster van Coba's slaepvertrek, iets liggen, hetwelk men in een papier had gewikkeld, en dat er den voorbyzynden nacht was nedergelegd.

Niet zoodra had Stengel het pakje in de hand, of hy had reeds begrepen wat hetzelve bevatte. Zyn hart klopte van genoegen, en zyne oogen vonkelden van voldoening. Onmid-

dellyk ging hy aen de deur kloppen, waer de Bloem van den Beukberg sliep: deze was reeds gekleed en nam zonder spreken, het pakje uit zyne handen. Toen sloot zy de deur digt, schoof er den grendel voor, en ging het papier op de tafel los doen. Het meisje zat styf als een marmeren beeld en bleef geruimen tyd zoo zitten: voor haer lagen de roode tabaksbuil, de meerschuimen pyp, met zilveren beslag van Evert Bierinck, en de gouden ring, met twee harten in den knop, welken zy korts geleden aen haren ouden speelmakker gegeven had.

IV.

Geheel dien morgen, had de Bloem van den Beukberg onder de schaduw van het zwart gebladert der beuken getoefd: het arme meisje was zoo bedroefd, dat zy in haren geest gedurig naer het kerkhof zweefde, en er vermaek in schepte, hare gedachten te laten gaen van het eene graf tot het andere, welke de dorpsmeisjes met palmbladen versierd hadden. Onder een van die nederige grafterpen, was sedert eenige weken, eene harer vriendinnen nedergedaeld; en zoo bedroefd was de ziel der jonge Coba, dat zy op dit oogenblik, aen hare vriendin eene plaets wilde vragen om nevens haer te rusten.

Van tyd tot tyd, wierp zy hare betraende oogen van de hoogte waer zy zat, de vlakte in, en van daer naer den berkenboom, waer Evert gewoon was neder te zitten, om zyne korven te vlechten; en dan zuchtte zy diep, en vroeg by zich zelve: ‘Wat zy den goeden Evert toch mogt misdaen

hebben; waerom hy gisteren den geheelen dag niet op den Beukberg was verschenen; waerom hy hare geschenken had terug gebragt?' En op hetzelfde oogenblik zat Evert aen den voet van den berk, en liet zyne handen bewegeloos rusten op den even begonnen korf. 'Waerom, vroeg de goede jongen, voor de twintigste mael, sedert den vorigen dag; waerom werd Evert niet op het feest toegelaten, waerop hy eens en voor altyd genoodigd was? Wat mag hy oom Daniël toch misdaen hebben, dat deze hem zoo vernedert en het huis uitjaegt? En wat toch heeft de Bloem van den Beukberg kunnen bewegen, hare geschenken weder te eischen?.... Heb ik dan?.... Of, heeft zy somtyds ook?.... O, welke verwarring gevoel ik in myne denkbeelden! En niemand, niemand, die my kan zeggen, waerdoor ik die ongenade, welke my zoo diep ongelukkig maekt, verdiend heb? Niemand!....'

Evert liet zyn onafgewerkten korf onder den berk liggen, en ging in gedachten verder de weide in; het was als of de nabyheid van die zwarte beuken, waeronder hy nog altyd het nichtje van oom Daniël meende te ontwaren, zyne borst nog meer beknelde, nog meer verwarring en vertwyfeling in zynen geest bragt. Op den rand van den vyver, op eene plaets waer het gras langzaem in de heide verloren liep, ging hy zitten, en hy meende dat hy vryer ademde in die grenzelooze vlakte, met purpere heibloemen. Doch die eenzame heivelden bragten de kalmte niet in zyn hart terug; en verlegen rond zich heen ziende, vroeg hy zich zelven of het mogelyk was, dat deze eenzame vlakte hem voor de eerste mael zyns levens

vrees aenjoeg? Langzaem trad hy wederom naer den berk terug; maer vlocht niet voort aen zynen korf.

Toen Evert, dien avond, zyn vee byeen dreef zuchtte hy, eenen stillen groet werpende op Daniel's wooning, dat hy nooit meer het hart zoude hebben, om de Bloem van den Beukberg te naderen, en het meisje gewis nooit meer zoude durven aenspreken.

Byna op hetzelfde oogenblik, zag Coba de runderen uit den vyver trekken, en dacht stil by zich zelve: ‘God, God! hoe ga ik het toch aenleggen, om den goeden Evert niet in het aengezigt te loopen op het kerkpad?’

Lezer, onze voorzegging is reeds bewaerheid; wy hebben het immers gezegd: ‘Al de vreugde, al het geluk van die twee lieve kinderen, welke daer dartelen en spelen in den Bloemvyver, zullen eens plaets maken voor pranging des harten en rusteloozen kommer van den geest.’

Doch keeren wy tot Rig Stengel terug.

Al wat deze sedert eenigen tyd beoogd had, was hem volkomen gelukt: had hy niet eene onbepaelde magt in handen, over alles wat Daniël's bezittingen aenging? En had hy den armen koeherder, die hem van zyne kinderjaren in den weg liep, niet vernederd, van den Beukberg verdreven, en hem verwyderd van de Bloem. welke eenmael het slot zyner gemaekte plannen moest verwezenlyken? Niets scheen hem eenvoudiger en natuerlyker, dan dat hy, eer er twee jaren zouden verloopen zyn, de schoone Coba als bruid naer de kerk zoude geleiden, en eigenaer zyn van de rykste pacht-

hoeve van geheel de streek. Want gewis zoude oom Daniël en tante Tilla dan reeds wel voor altyd den Beukberg vaerwel gezegd hebben; zy waren immers altyd ziekelyk, en iedereen beweerde, dat zy reeds ditmael gewis den winter niet doorkwamen.

En terwyl hy zoo by zich zelven sprak, gevoelde Stengel zyne borst zwellen van vreugde: de toekomst lachte hem zoo heerlyk toe! De fortuin, met al hare aenlokkelykheden, danste hem zoo schitterend voor de oogen!

Van jongs af had Rig in zyne inborst gehad, zich boven anderen te willen verheffen en te heerschen; thans ontwikkelden zich eensklaps die beginselen, en wierpen in zyn hart eene toomelooze hoovaerdy.

Nu ging de kermis aenbreken, en met deze het jaerfeest van de gilde. Sedert een paer weken heerschte er eene buitengewoone bekommering tusschen de gilde-broeders, omdat hun hoofdman nog altyd ziek was, en by gevolg het feest niet zoude kunnen bywoonen.

'En waerom - had Rig Stengel by zich zelven gezegd - zoude ik Daniël Heyman niet vervangen als hoofdman; ik, die wel het oppergezag over geheel zyne bezittingen uitoefen? En waerom niet? Dat regt komt my toe.... Of zoude de gilde onteerd zyn, omdat de jonge Rig de spies van den hoofdman in de hand draegt? Onteerd! neen; wel juist het tegendeel....'

Daerop had Rig de huizen van de hoofdlui afgeloopen, om de zaek te overleggen: de twee dekens waren te vreden, de vaendrig en de koning hadden mets tegen de plaetsvervan-

ging, en allen namen aen, dat dezelve regtvaerdig en natuerlyk was. In hun hart verwenschten zy allen den verwaenden jongeling, die zich in eens al dat regt kwam aenmatigen; hoe, die melkbaerd, die gemeene, arme jongen van afkomst, zoude zich van eenvoudige gildebroeder gelyk stellen met die deftige lieden, welke by de trom der gilde grys waren geworden, en de achting hadden van geheel het dorp!

Niemand van hen maekte deze opmerking in het byzyn van anderen; want de Beukberg had eene zware rente op een der twee dekens, en vaendrig en koning hadden, de eene een moerveld, de andere een stuk weiland in huer van Daniël Heyman. Deze laetste had zich met de zaek weinig of niet bemoeid; enkel had hy, na gezegd te hebben, dat het hem onverschillig was, het hoofd geschud, als of hy wilde zeggen, dat zyn meesterknecht te ver ging.

De dag der kermis was eindelyk daer.

Reeds vroeg in den morgen, was Stengel bezig geweest om zich voor het feest op te schikken, en zyne nieuwe kleederen te passen. Onophoudelyk stond hy voor den spiegel, in de groote kamer, deed zynen das los, en knoopte denzelve op nieuw weêr vast, zonder er in te kunnen gelukken den knoop te leggen, zoo als hy het verlangde. Dan waren de punten te kort of te lang, dan zyn hemdsband te hoog of te laeg, of reeds verfrommeld; dan wederom was hy los, zoodat er zyne kin in rond speelde, gelyk de oude doctor nog altyd zynen das droeg; of wel was dezelve te vast om zyne keel, zoo dat hy er letterlyk benauwd van werd - en slecht gezind, trok

hy den doek dan al wederom van den hals, vouwde en hervouwde denzelve, en stelde al zyne kunst in het werk, om te gelukken. Eindelyk plooide zich de halsdoek gewillig naer de deelen, welke hy omgaf, de hemdsband stond regt en stevig onder de ooren, en bragt zyne spilse punten tot aen de hoekjes van den mond: - toen glimlachte Rig tegen zyn beeld in den spiegel en knikte van genoegen. Nu kamde en herkamde hy zich het hair, streek door zynen nog wolachtigen bakkebaerd, en deed zyn splinternieuw kleed aen, hetwelk hy volgens den laetsten mode, in de stad had laten vervaerdigen. Daerna stak hy zyne zilveren horlogie op zak, schikte de ketting van kleine, zilveren schakels over zyn vest, en deed den grooten sleutel, uit zynen horlogiezak naer beneden ryzen.

Aen al deze kostbaerheden had hy den laetsten penning zyner huer besteed, ofschoon twee dagen vroeger, zyne arme moeder hem gevraegd had, om brood voor den honger! Doch Rig had nauwelyks gehoord, wat de arme vrouw zegde; zonder spreken was hy voorby gegaen, aen niets anders denkende, dan aen het zilveren sieraed van zyn zakuerwerk, hetwelk hy in de stad ging koopen.

Nu haelde Rig uit een der schuiven van de eikenhouten kast, welke met hare gekleurde porceleinen potten, in eenen hoek der kamer stond, de sieraden voor den dag, welke de hoofdman der gilde, by elke plegtigheid, aendeed. Hy stak de lange, witte veder op zynen hoed, bond den rooden, zyden sluijer met gouden franjes, om zyn middel, en hing om zynen hals het gouden ordeteeken, hetwelk door een der

regerende vorsten van het land, voor bewezene diensten, eertyds aen de gilde was geschonken. Daerna nam hy de glinsterende, stalen lans, met roode, witte en blauwe linten versierd, en ging op en af door de kamer, terwyl hy bezyden uit, over den schouder in den spiegel zag, om den trotschen hoofdman daer te zien heen wandelen.

Op hetzelfde oogenblik dommelde de trom der gilde; Rig zag door het venster, en ontwaerde in de verte den langen stoet der gildebroeders, welke langs het voetpad, dat door den Bloemvyver liep, in de rigting van den Beukberg kwam opdagen.

Eenige minuten daerna, hield de stoet voor de deur stil: de vaendrig zwaeide zyn groot, vierkant vaendel dan boven zyn hoofd, dan om zyn middel, en daerna rond zyne beenen, met eene behendigheid, welke levendig getuigde van zyne lange dienstjaren; de tamboer weerde zich dapper op zyne groote, houten trom, en de gildebroêrs, schoten op een gegeven teeken, de geweren in de lucht af. Rig met zyne stalen lans in de hand; stond op den dorpel der huisdeur, en ontving al die eerbetuigingen, als ware hy reeds wezenlyk de hoofdman van de aloude en deftige gilde.

De Bloem van den Beukberg was naer buiten gekomen, en bood op een helder geschuerd, tinnen schenkbord den eerewyn aen de hoofdlui. Nog eenmael zwaeide de vaendrig het vaendel, nog eenmael rommelde de trom, en knalden de geweren in de lucht, voor het schoone nichtje van Daniël Heyman, waerna men het sein gaf tot den aftogt.

Digt by het voetpad, dat door den Bloemvyver heen sneed,

aen den voet van den gekenden berk, zat de arme Evert, toen de gilde er voorby trok. De jongen had op dit oogenblik zynen korf tusschen zyne beenen weggeschoven, en vlocht niet voort, ten einde de gilde te zien voorby trekken. Natuerlyk viel zyn oog op den jongen hoofdman, op zyne blinkende spies en schitterende sieraden, op zyne dikke, zilveren horlogieketting en nieuwe kleederen. De arme koeherder was verwonderd, maer niet nydig of afgunstig op Rig Stengel; en toen de stoet voorby was, werkte hy voort aen zynen korf. Voor de kerkdeur stond het geheele dorp overend, en de jongens en de meisjes verdrongen elkander, om Rig Stengel te zien in zyne kostbare kleederen en toerusting.

De jonge hoofdman wierp een trotschen blik op allen en stapte fier de kerk in, waer hy, in eenen hoek van het koor, zyne versierde spies neêrzette. Daerna ging hy zitten, waer men gewoon was Daniël Heyman te zien plaets nemen.

Dáér, op dien eerestoel had de oude hoofdman zoo dikwyls hy er kwam neêrknielen, gebeden voor het behoud en den luister der oude gilde, voor zyne vrienden en bloedverwanten, die daer buiten op het kerkhof, onder het grasveld sliepen, en voor allen, vriend en vyand, met wie hy daer ook eenmael voor altyd zoude rusten. Rig, zyn plaetsvervanger, dacht aen niets dan aen zich zelven, en aen de schitterende eerbetuigingen, met dewelke men hem omgaf; maer had voor niemand.

Gedurig had hy de hand aen den knoop van zynen halsdoek, en voelde onophoudelyk, of zyn gesteven hemdsband wel regt stond. Dan weêr speelde hy met de zilveren ketting

van zyn uerwerk, wierp eenen blik omlaeg naer zyn gouden ordeteeken, en zag dan steels op zyde, of de menschen het oog niet op hem hadden.

De dienst was uit: Rig had zyne spies hernomen, en trad wederom voorop in den stoet, welke zich naer de herberg begaf, waer de gilde haer feest hield.

Reeds was alles gereed, om de gildebroêrs te ontvangen. Op het voorplein was eene lange tent van zeildoek gespannen, waerin men eene dubbele ry tafels had opgerigt: het was de eetplaets, welke men bestemd had voor de gildebroêrs; de hoofdlui aten in de groote kamer van de herberg.

Tegen den middag verdwenen in eens die uitgestrekte tafels, onder ontelbare schotels met gebraed en gekookte hespen, gesprenkt vleesch en gebakken peren, welke op hunne beurt verdwenen in de grondelooze magen der gildebroêrs. Vyftig tinnen bierkannen gingen onophoudelyk van de eene hand in de andere, en bragten, in weinige oogenblikken, de vreugd in ieders harte, het vergenoegen op het aengezigt van allen. De vrouwen, die naest hunne mans zaten, schepten de bergen van potsuiker van de schotels, en roerden denzelve in de bierkan. Het bier schuimde nog eens zoo sterk, liep nog eens zoo gemakkelyk naer binnen, en bragt hoe langer hoe meer leven in de menigte.

In de kamer der hoofdlui, was de tafel met meer smaek, dan in de tent daer buiten, gedekt en het eten meer uitgezocht, beter toebereid, dan dat der gildebroêrs.

Rig zat als hoofdman in het midden der tafel, en nevens

hem de schoone Bloem van den Beukberg. Over hem zat de oude pastoor, welke altyd op het feest genoodigd werd, en nooit naliet hetzelve by te woonen. Regts en links van Rig Stengel en den dorpsherder zaten de hoofdlui met hunne vrouwen, elk volgens zynen rang en waerdigheid. Doch het was koud en doodsch aen de tafel; men at weinig of niet, en al trok de tafeldiender de eene flesch voor, de andere na den stop af, toch bragt de wyn geene beweging in de gasten, en maekte niemand vrolyk. Het was omdat de oude Daniël, de echte hoofdman der gilde, niet daer was; omdat de deftige eerezetel door iemand was ingenomen, wien men inwendig geene de minste genegenheid toedroeg.

Iedereen dacht aen dien eerbiedwaerdigen grysaerd, die door zyne milddadigheid jegens den arme, door zyne goedheid voor iedereen, en zyn deftig gedrag in alle omstandigheden van het leven, door allen zoo geëerd en bemind werd.

Niemand begreep, hoe de jonge melkbaerd het had durven wagen de plaets van zynen gryzen meester in te nemen; iedereen was geërgerd over die trotsche manieren, en die verwaende kleeding, en allen waren beschaemd over hem.

De Bloem van den Beukberg zat zonder spreken nevens Rig Stengel; haer mond had nog geen eten aengeroerd, hare lippen geen dropje wyn geproefd. Haer hoofd hing moedeloos ter zyde, en de blos was van haer schoon aengezigt verdwenen. Men zag, dat het meisje zeer te vreden was, toen buiten op de straet de trom weêr dommelde, om de gildebroêrs by een te roepen: de tyd was daer, om te gaen vogel schieten.

V.

Statig rees de schutsboom, op het midden van het marktplein. De verfkwast had de roode, witte en blauwe strepen, welke schroefvormig van onder naer boven liepen, versch opgehaeld; en de timmerman had den schoon gekleurden, houten vogel op de fyne spil gezet.

Het plein wemelde van menschen, welke zich in troepen verdrongen rondom het hout, waerop men ging beslissen, wie dit jaer de zilveren koningsschilden om den hals zoude dragen. Weldra knalde het buskruid met geweld over het plein; de boomen stonden te daveren, de vogel stond te trillen op zyne spil. By elk schot dat er ging gelost worden, bleef de menigte gedurende een oogenblik in eene hygende verwachting: de vrouwen keerden van schrik het hoofd om, en de meisjes staken de vingers in de ooren - en dan ging het

schot af, by het handgeklap, het gejuich en het geschater van allen.

Zoo dikwyls de kogel een stuk van den vogel wegnam, zonder deze van zyne spil te doen nedervallen, sloeg de tamboer eene kleine roffel, ter eere van den schutter, wiens schot zoowel gemikt was geweest, en terzelfder tyd staken de hoofdlui hunne gepluimde hoeden in de hoogte.

Rig Stengel stond altyd even fier, even trotsch onder den schutsboom te zien; zyn hoogmoed vond er een onbeschryfelyk genoegen in, om in het byzyn van het geheele dorp, regts en links zyne bevelen rond te deelen, en den loop der schieting te regelen.

Eenige boerenjongens hadden hem in het oog, en vermaekten zich van verre met zyne verwaende houding en hoovaerdy; zy kwamen met elkander overeen, dien belagchelyken hoofdman, des avonds by het naer huis gaen, aen den Bloemvyver af te wachten, om hem een geducht pak slagen te geven.

Op dit oogenblik, kwam Stengel onder den boom getreden, om op zyne beurt te schieten; hy had zich, sedert een jaer of twee, veel met de jagt opgehouden, en was door de veelvuldige oefening een behendig schutter geworden. Ook had hy gehoopt, dat hy, by deze gelegenheid, zyne kunst zoude kunnen te nutte maken, en den vogel wel zoude neêrslaen. Dan ten minste, indien hy by Daniel's dood of genezing, de hoofdmansspies moest neêrleggen, was hy koning, en bleef by gevolg deel maken van de hoofdlui der gilde.

Het toeval, misschien ook de kunst van Rig Stengel, wilde dat deze berekening, ten minste voor een gedeelte, zoo zoude uitkomen; want op hetzelfde oogenblik, dat zyn schot afging, sprong de vogel in twee gekloven de lucht in. De trom sloeg wel de triomfmarsch ter eere van den overwinnaer; maer de menigte bleef bewegeloos en stil. Niemand klapte in de handen; niemand juichte den nieuwen koning toe, en geen der hoofdlui kwam hem geluk wenschen. Iets wat misschien geen voorbeeld vond in de jaerboeken der gilde, was, dat de kinderen zelfs de stukken van den verbryzelden vogel niet opraepten, om die, aen den koning, met de gewoone plegtigheid te komen aenbieden.

Rig gevoelde zich op dit oogenblik vernederd; maer die vernedering moest enkel dienen, om een dreigenden blik te werpen op de hoofdlui, welke hem sprakeloos aenstaerden. Hy bloosde van toorn, en keek loensch naer de boerenjongens, die van verre met hem den spot dreven.

Gedurende eenige oogenblikken, bleef alles stil en doodsch rondom den schutsboom; er scheen onder de menigte iets te broeijen, en later beweerde men, dat men den nieuwen koning ongetwyfeld zoude hebben aengevallen, indien men zulks niet gelaten had, uit eerbied voor de Bloem van den Beukberg.

Doch eensklaps liep alles door een; er ging eene tweede vogelschieting plaets hebben: het waren de vrouwen van de gildebroêrs, welke even als de mannen, hare behendigheid en kunst wilden beproeven.

Van ouds af, had dit gebruik bestaen, en werd, zoo als nog ten huidigen dage, stiptelyk in eer gehouden.

De lezer denke echter niet, dat het jagtgeweer en het zwanenroer der gildebroêrs, by deze oefening, in de handen hunner vrouwen overgingen; neen, deze voor de onbedrevene hand der schoone kunne, zoo gevaerlyke wapenen, werden vervangen door den nederigen kruisboog, welke men, uit de handen der straetjongens, van alle kanten by een bragt.

Het laet zich begrypen, dat de vogelschieting der vrouwen gewis ruim zoo vermakelyk was als die der mannen; ook bleef er dan geen sterveling te huis; groot en klein oud en jong liep naer het plein. Ja, hy, die niet al te ziek was, en by middel van kar of kruiwagen konde vervoerd worden, kwam derwaerts, om de behendigheid der vrouwelyke schutters te bewonderen. Dien dag, had Evert dan ook zyn vee vroegtydig naer huis gedreven, ten einde zynen ouden vader en moeder, die beiden gebrekkelyk waren, naer het feest te kunnen vergezellen.

Op het oogenblik, dat men de drie vogels op de spil plaetste, en men den boom eenige ellen liet zakken, om het doelwit onder het bereik der houten pylen van de kruisbogen te brengen, kwam Evert Bierinck op het plein; aen zynen regter-arm strompelde zyn oude vader, op zyn handkrukje, voort; met zyne linkerhand ondérsteunde hy zyne gebrekkige moeder.

Er ging een gemompel van goedkeuring uit de menigte op, toen de arme Bierinck, met zyne vrouw, door hunnen zoon

begeleid, naderde. Er was iets schilderachtigs in die groep; iets hetwelk op aller harten een levendigen indruk verwekte; en iedereen maekte op dit oogenblik welligt dezelfde opmerking: ‘Wat hebben die oude, arme lieden een braven zoon; ja, braef moet hy zyn, om zich zoo veel moeite te geven, ten einde die goede oudjes nog eens, misschien voor de laeste mael, dat genoegen te gunnen!’

Evert was schoon om te zien tusschen zynen vader en moeder: dat treffend verschil tusschen die twee afgeleefde grysaerds, en dien sterken, moedigen jongeling, deed hem nog schooner, nog zwieriger dan ooit voorkomen.

Rig Stengel had by zich zelven deze opmerking gemaekt; maer deze bragt nog meer nyd in zyn hart, en deed in zyne ziel herinneringen ontwaken, die hem op dit oogenblik hevig ontstelden. Doch hy overmeesterde weldra al wat er in zyn binnenste omging; hy wierp eenen blik vol spotterny op Evert, die met zyne ouders naest hem heen ging, en gaf, op eenen gebiedenden toon, de noodige bevelen voor de regeling van het schieten der gildevrouwen.

Weldra waren al de kruisbogen gespannen; de houten pylen, met looden koppen, lagen in de platte loopen gereed, om opwaerts te vliegen, en een der vogels neder te slaen.

Niets zoo kluchtig, als de toebereidselen voor dien zonderlingen wedstryd: niemand wilde de gewoone schietbeurt afwachten; allen wilden te gelyk schieten, uit vrees of de arme vogel, reeds de eerste mael, door den looden pylknop verbryzeld, nederkwame. Men verdrong elkander met de

ellebogen, met den geladen kruisboog, of met op de teenen te trappen van diegenen, welke de plaets van hare buervrouw wilden overweldigen. Het was een gesnap, een gekrakeel zonder einde; een gesnater en geharrewar en een oorverdoovend gedruisch, waertegen noch de tegenwoordigheid van den hoofdman met zyne stalen lans, noch de rotting van den diender der gilde iets vermogten. Zonder den ouden pastoor, ware men gewis er nooit in gelukt al die twistende vrouwen tot stilzwygen te brengen, en haer te doen verstaen, dat het onmogelyk was den wedstryd te beginnen zonder orde.

De gryze dorpsherder, voor wien elkeen ontzag en eerbied had, zette de gewapende bende in slagorde, en beval volgens loting, den naem van elke stryderesse af te roepen. Beurtelings kwam nu elke gildevrouw onder den boom, mikte zoo juist, als het hare volkomene onbedrevenheid toeliet, drukte de koord los, en deed den pyl naer de spil snorren.

Het gelach en het geschater der menigte waren onbeschryfelyk, zoo dikwyls er weêr een pyl opsteeg; want gewoonlyk ging het werptuig zoo ver van zyn doel, dat men zoude geloofd hebben, dat hetzelve, bevreesd voor den vogel, op zyde vloog. Maer wanneer by toeval de pyl eens den staert of een der vlerken van den vogel medenam, dan daverde het plein van het handgeklap en het gejuich der menigte, en het dommelen der houten trom.

Reeds lang duerde de stryd zonder uitslag voort, en reeds begon men te twyfelen, of men er wel in zoude gelukken een enkelen vogel af te schieten, toen eindelyk eene der vrouwen

een zwaren pyl met kracht omhoog zond, en den middelvogel van zyne spil sloeg.

De vrouwen staken hare bogen, de mannen hunne hoeden omhoog, en hieven een daverend hoerra aen, ter eere van de nieuwe koningin. Nu kwam de hoofdman nader; hy wenschte de huismoeder geluk over hare behendigheid; stelde haer een schoonen, tinnen trekpot, als prys van haer gelukkig schot, ter hand, en zette op hare muts eenen krans van bloemen, welke de meisjes voor haer hadden gevlochten. Toen vormden al de gildevrouwen eenen grooten kring, en dansten hand aen hand, en zingende rondom hare zegepralende gezellin.

Eindelyk gebood Rig Stengel - hy nam zoo gaerne de gelegenheid waer om te kunnen gebieden - de schieting voort te zetten, ten einde ook den tweeden en derden prys aen de overwinnaers te kunnen ter hand stellen.

Juist toen hy op een onverdragelyk trotschen toon hiertoe het bevel gaf, kwam er eene arme vrouw, in lompen gehuld, en met een bleek en ziekelyk voorkomen, door de menigte gestrompeld, tot aen den schutsboom. Toen Rig Stengel deze vrouw zag naderen, werd hy eerst bleek als een doode, en daerna gloeijend rood van verontwaerdiging en toorn; die arme vrouw was zyne moeder!

- Waerom blyft gy niet te huis? fluisterde hy de vrouw in het oor. Is dat hier uwe plaets, zeg?

De oude vrouw antwoordde niet; onverschillig wierp zy haer flauw oog op de nieuwe kleederen van haren zoon, en op de versierselen, welke hem omgaven, en zag toen

nieuwsgierig omhoog, naer de twee nog overblyvende vogels.

Rig werd beurtelings bleek en rood, en beet zich op de lippen van spyt, van schaemte en ingehoudene woede.

- Ik zeg u dat gy heen gaet; fluisterde hy haer op nieuw toe - nog eens!....

- Ontaerd kind! zeide de moeder, terwyl zy even haer hoofd omdraeide, en hem van onder tot boven bezag.

Die twee woorden, waerin een eindeloos verwyt doorstraelde, en op eenen onnavolgbaren toon van ouderlyke verontwaerdiging uitgesproken, schenen de omstanders hevig te treffen. Er volgde een oogenblik van doodsche stille; het was de stilte van afkeer en afgryzen, voor het gedrag van den hardvochtigen zoon. Op dat oogenblik was het voor iedereen, die daer by den boom stond, als of er een yselyke vloek van boven, op een schuldig kinderhoofd, kwam nederdalen.

Uit den hoop boerenjongens welke, zoo als wy reeds gezegd hebben, den trotschen hoofdman een pak slagen beloofd hadden, kwam eensklaps een sterke jongen te voorschyn. Hy nam de oude, arme vrouw by de hand, trok haer een weinig buiten het gewoel, en deed haer op eene bank nederzitten.

- Ziedaer, goede moeder, zeide hy, ga daer zitten; het marktplein behoort aen allen, en het kermisfeest is zoo wel voor u als voor den hoofdman der gilde.....

De oude vrouw bezag den jongen, met een oneindigen blik van dankbaerheid.

Het armoedig voorkomen der vrouw, haer vermagerd, bleek

gelaet, haer flauw levenloos oog, hadden het medelyden van alle omstanders opgewekt. Ook had de boerenjongen van wien wy daer zoo spraken, reeds zynen hoed van het hoofd genomen, en er zelfs een klein zilverstuk ingeworpen, voor de moeder van den hoovaerdigen hoofdman. Daerop ging hy by zyne makkers en door de menigte rond, en verzamelde de kleine giften; iedereen wierp, als om stryd, een zilver- of kopermuntje in zynen hoed. Allen deden het: de eene uit medelyden, de anderen deels uit hetzelfde gevoel, deels om eene sprekende afkeuring te geven tegen den zoon, die zich schaemde over de vrouw, aen wie hy het leven verschuldigd was.

De twee vogels stonden nog altyd op hunne spil verheven; de pryzen lagen nog altyd aen den voet van den boom; maer de schieting had opgehouden: de bogen waren ontspannen, de harten ontmoedigd. Er heerschte eene sombere stilte onder de menigte die, eenige oogenblikken geleden, zich zoo hartelyk vermaekte. Langzamerhand werd die stilte zoo dreigend voor den hoofdman, dat hy geraden vond het teeken te geven tot den aftogt.

Het was tyd; één enkel woord, één blik, de minste omstandigheid had aenleiding kunnen geven tot een hevigen twist, en tot gewelddadigheden, welke gewis niet ten voordeele van Rig zouden zyn afgeloopen. Stilzwygend, en zonder orde trok de gilde van het marktplein; de vaendrig hield zyn vaendel opgerold, en de tamboer had zyne trom op den rug gehangen.

Nu moest men den dans beginnen: de speellieden op hunne hooge stellaedje, van biertonnen en planken gemaekt, streken wel duchtig over de viool en den bas, en bliezen wel zoo hard zy konden op hunne klarinetten, maer bragten toch geene beweging onder het volk.

De gebeurtenis onder den schutsboom, en het afschuwelyk gedrag van den trotschen Stengel hadden een pynlyk gevoel in de menigte doen ontstaen, hetwelk een ieder belette de uitnoodiging der muziek te beantwoorden.

Integendeel werd er des te meer gedronken; in de zeiltent klepten de bierkannen aenhoudend, en schokte men zonder tusschenpoozen, de groote glazen tegen een. Binnen, in de kamer der hoofdlui, hoorde men gedurig de stoppen van de wynflesschen trekken, en de diender der gilde had werk genoeg, om de geledigde glazen vol te houden. Het was als of men van weêrszyde de ontevredenheid door den drank tot zwygen wilde brengen; als of men, met het bier en den wyn, den moed wilde inzwelgen, om iets te doen of te zeggen, waertoe men anders niet zoude hebben durven besluiten.

Zoo kwam langzamerhand eene zekere levendigheid in de gesprekken; de harten begonnen warm, en de hoofden heet te worden; alles scheen eene andere wending te nemen, en de gildebroêrs aen te zetten tot den dans.

Weldra dan ook waren de quadrils gevormd; de violen krasten, de bas bromde zyne schelzingende zusters achterna, en de klarinetten schreeuwden zoo hard, dat men alle

moeite had om by poozen, de sterke stem van den dansmeester, wanneer hy zyne bevelen over den dans uitriep, te kunnen onderscheiden.

Rig Stengel was verheugd over de gunstige wending, welke de zaken genomen hadden. Sedert lang had hy gewenscht, dat de dans mogte beginnen, vooreerst om de eer te genieten de eerste plaets te bekleeden, ten tweede, om aen de zyde te kunnen zyn van de Bloem van den Beukberg.

De lieve Coba zag er nog altyd droefgeestig en bleek uit, en scheen zich by het algemeen vermaek van den dans, bitter te verdrieten; maer zy deed zich geweld aen, om haren tegenzin te overwinnen, en geene aenleiding te geven dat de vreugde andermael zoude gestoord worden.

Reeds had zy eenige malen met Rig Stengel gedanst, en stond wederom met hem gereed, om een nieuwen quadril te beginnen; doch op het oogenblik, dat de dansmeester het sein gaf tot de eerste beweging, nam de jonge hoofdman het meisje aen den arm, om heen te gaen. Rig beweerde dat hy zich een oogenblik verwyderde, om een oog te houden over de dansers in de zeiltent; maer de wimpelryder, die met zyne vrouw tegen hem zoude gaen opdansen, wilde deze uitlegging volstrekt niet aennemen, en hield vol, dat hy arme, eenvoudige schaepsboer, en zyne goede vrouw, te klein en te gemeen waren voor den trotschen hoofdman. De wimpelryder had gelyk; Stengel gevoelde zich te hoog verheven, om met de ryke erfgename van Daniël Heyman, tegen iemand anders te dansen, dan die, welke hy van zyne soort meende

te zyn - en hieronder rekende hy den burgemeester van het dorp, met zyne ryk getooide vrouw, en een der twee dekens die zeer vermogend was, en de achting had van geheel de streek. Doch Stengel had er niet aen gedacht dat de wimpelryder, welke nooit dan dien dag wyn proefde, sedert een paer uren, eenen ongeloofelyken voorraed van het bedwelmend vocht had opgedaen. Hy had er niet op gerekend, dat ook de vrouw van den wimpelryder gedurig suiker had geschept, om dien in haren wynbeker rond te roeren, en dat de goede huismoeder reeds zeer gevoelig geworden was, aen de werking van het lekker nat der druiven.

Op het oogenblik, dat de hoofdman de klink van de deur ophief, om naer builen te gaen, hield Rostakker, zoo heette de wimpelryder, hem tegen, en vroeg hem tamelyk barsch:

- Rig Stengel, ik had u te vragen, waerom gy niet dansen wilt met Bartel Rostakker?

- Ik heb er geen zin voor! was het korte antwoord; ik verkies naer huis te gaen.....

- Neen; niet heen gaen zult gy! onderbrak hem de wimpelryder met drift; gy hebt wel met andere hoofdlui gedanst, en Rostakker is ook een van de hoofdlui, verstaet gy dat? riep hy, zich zelven met geweld de vuist op de borst slaende.

- Ik dans met niemand meer! zeide Rig; geweld doende om buiten de kamer te geraken.

- Ja, wel, riep de wimpelryder met kracht; gy zoudt dansen, indien er een heer tegen u over stond; ik, ik ben

geen heer..... Een schaepsboer is maer een dom ding.... maer toch niet dom genoeg om niet te gevoelen, dat my iemand op den teen trapt; verstaet gy dat mynheer Stengel? Want gy zyt een heer, en Rostakker slechts een boer.... maer toch een boer, die voor niemand, en voornamelyk voor u niet, uit den weg gaet.....

- Rostakker! zeide Rig, schynbaer bedaerd; indien gy minder wyn gedronken had, zoudt gy.....

- Gedronken? Ja, dat heb ik! onderbrak hem de wimpelryder spottend; maer ik dronk, omdat er my iets in den krop stak, hetgeen er misschien anders niet zoude uit gewild hebben, verstaet gy dat, mynheer Stengel? Mynheer Stengel! ha, ha! mynheer.....

- Ik verzoek u den hoofdman der gilde niet te beleedigen! riep Rig.

- Den hoofdman! den hoofdman! spotte de wimpelryder. Daniël Heyman, voor wien ik met myne schapen door de hel zoude gaen, is onze hoofdman..... Gy? gy zyt niets; neen, minder dan niets!

- De kaert(*) riep Stengel, geeft my voor het oogenblik al de regten, al het gezag van den hoofdman, welken ik vervang; daerom gebied ik u.....

- Wat gebiedt gy, jongen, zeg eens wat hebt gy te gebieden? schreeuwde Bartel Rostakker, terwyl hy zyne vuist dreigend opstak.

(*) Reglement.

Zyne oogen puilden hem uit het aengezigt, en zyne kleur ging van het rood tot het donker purper over.

- Daerom gebied ik u, hernam Rig even tot zwygen gebragt, door de bulderende stem van den dronken wimpelryder; dat gy den hoofdman in mynen persoon eerbiedigt, indien gy niet wilt, dat ik u door den diender, aen de deur doe zetten.

- Aen de deur zetten? bulderde de wimpelryder; gy my aen de deur zetten?

Op dit oogenblik kwam de vrouw van Rostakker toegeschoten; zy plaetste zich tusschen haren man en Rig Stengel.

Het was eene lange, rappe vrouw van dertig jaren, die in hare houding, in hare tael en hevige gebaerden, de sprekende bewyzen droeg, dat zy voor eene kleinigheid niet omging. Hare oogen vonkelden van toorn, en haer aengezigt gloeide als vuer. Zy had de handen op hare heupen gezet, en stond daer zoo uitdagend voor Rig Stengel, dat deze een paer schreden achteruit ging.

- Wien zoudt gy aen de deur zetten? vroeg zy kort af; wien? Toch geen gildebroêr, op wiens rekening niets te zeggen valt..... De Rostakkers, jongen, behoeven voor niemand achteruit te gaen, ten minste zeker voor de Stengels niet.....

- Ik heb niets noodig met uwe opmerkingen, zeide Rig, ik ken u niet.

- Ho, gy kent my niet? Maer ik ken u, u, Rig Stengel, die veel beter zoudt doen, uwe arme moeder een stuk brood te geven, dan al dat speelgoed en schoone kleederen om den hals

te hangen.... Maer de eerzucht en de hoovaerdy verkroppen u, jongen, en vroeg of laet zal u dat zuer ophotten.....

De geheele kamer was te been; alles riep en schreeuwde te gelyk, en drong in eenen dreigenden kring rondom Rig Stengel.

- Achteruit! riep deze, met de hand de vrouw van Rostakker achter uit stootende. Achteruit! voor den hoofdman!

- Waerom slaet gy myne vrouw? riep de wimpelryder in woede.

- Hoe? gy zoudt my durven aenraken? schreeuwde vrouw Rostakker, de handen van de heupen trekkende; een arme straetlooper zoude de vrouw van eenen der hoofdlui durven mishandelen.

- Ik heb u niet geslagen, zeide Rig, die zich begon te verontrusten over den loop van den twist. Nog eens, eerbiedig het eereteeken der gilde! en hy wees met de hand naer het kruis, dat op zyne borst hing.

- Dat hoort u niet toe! stiet hem de vrouw toe.

- Dat is het onze! schreeuwden eenige stemmen uit den hoop.

- Gy zyt niet deftig genoeg, om dat op uwe borst te dragen! bulderde de wimpelryder.

- Geef af! riep de vrouw van Rostakker geef af, het adellyk ordeteeken, hetwelk niet past op de borst van eenen kalen windbuil!..... en dit zeggende, rukte zy het kruis met geweld van zyne borst.

Nu begon de zaek ernstig te worden.

Rig beantwoordde dezen bloedigen hoon, hem door eene vrouwenhand aengedaen, met eenen geduchten kaekslag, waerop de vrouw van den wimpelryder antwoordde met hare tien nagelen, welke tamelyk scherp waren, den hoofdman in het aengezigt te drukken.

Er heerschte eene verschrikkelyke verwarring in de gildekamer; de stoelen werden overhoop geworpen, de tafels kantelden en schuddeden flesschen, wynroomers en suikerpotten door een, op den grond. Aen den overkant liep een der hoofdlui tegen de groote houten trom, welke omsloeg en het wimpel, het vaendel en de spies van den hoofdman, waeraen de zilveren schilden van den koning hingen, met gedruisch deed om ver vallen. Door het gedrang viel een der dekens tegen de stellaedje, waerop de speellieden, de violen onder den arm, geheel bedaerd den loop van den twist zaten af te wachten: het zware ligchaem van den deken, die zich zoo bedwelmd gevoelde, dat hy zich niet konde tegenhouden, deed de stellaedje kantelen, en onder het geroep van ‘hulp!’ de kunstenaers over den vloer rollen.

Al dat gedruisch en die verwarring schenen de vrouw van den wimpelryder al meer en meer woedend te maken.

- Weg met dien kalen windbuil! grynsde zy, en scheurde den jongen hoofdman zyn gesteven hemdsband, tot stukken, van den hals.

Rig Stengel bezat eene buitengewoone ligchaemskracht: hy deed het de arme vrouw gevoelen; want met éénen stoot

zyner gebalde vuisten, wierp hy de weêrhelft van Bartel Rostakker tot in het midden der kamer. Dit had voor gevolg, dat de wimpelryder hem van achter vast greep, en hem zoo op den grond trok.

Nu vielen de vrouwen van de hoofdlui, die de oneer de vrouw van den wimpelryder aengedaen, wilden wreken, allen te zamen op Rig Stengel, die te vergeefs alle moeite deed, om zich op te rigten. Men stampte, men sloeg, en krabde; en de eene vrouw drong de andere weg, om beurtelings hare wraek uit te oefenen op den neèrgevelden hoofdman. Het was als of er een geweldige dwarlwind over hem heen vloog, die hem de kleederen van het lyf rukte, en hem dan links dan regts rollend, overal scharren, kneuzingen en blauwe plekken achterliet.

Wat er dien dag nog zoude gebeurd zyn, weten wy niet, indien de pastoor, die het geroep en het geschreeuw van uit de pastory hoorde, niet was komen aenloopen.

Zyne tegenwoordigheid alleen bragt eensklaps alles tot stilte en tot orde: het wimpel, het vaendel en de spies van den hoofdman, benevens de houten trom, werden regt gezet, de stellaedje der speellieden, de gevallene stoelen en tafels werden opgerigt, terwyl de hoofdman weêr om hoog kroop.

Rig was met zand, bier en wyn bemorst, verscheurd en verplukt, gekneusd en het aengezigt bekrabd, door de nagels der woedende vrouwen. Hy huilde van spyt, van schaemte, van vernedering; zyne valsche groenachtige oogen schoten stralen van vuer; en terwyl hy heên ging, stak hy met eene

vervaerlyke bedreiging zyne vuist uit naer de hoofdlui en hunne vrouwen.

De boerenjongens, welke de vechtparty, door de vensters der gildekamer hadden gadegeslagen, en gezien hoe de vrouwen Rig Stengel krabden en verplukten, hadden aenhoudend in de handen geklapt en ‘bravo!’ geroepen, en de woedende huismoeders aengemoedigd. Gewis oordeelden zy, dat de verwaende meesterknecht van den Beukberg genoeg gestraft was, en het billyk was, dat zy van hun gemaekt plan, om hem dien avond, in het naer huis gaen, geducht af te slaen, afzagen. Toen Rig naer den Beukberg terugkeerde was het reeds avond; en toen hy aen het pad kwam, dat door den Bloemvyver liep, scheen de maen helder over de vlakte.

Ter zyde van den weg, zat eene oude vrouw; zy staerde mymerend in haren voorschoot, waerin zy eenige zilverstukjes en eene menigte kopermunt had neêrgeteld.

- Zyt gy het Rig? vroeg goedaerdig de stem der vrouw, toen deze regt voor haer over het pad ging.

Rig had zyne arme moeder herkend; hy sprak geen woord, en vervolgde zynen weg.

VI.

Des anderendaegs, in den morgen, zaten oom Daniël en tante Tilla met hun nichtje by een, in de groote kamer van den Beukberg.

Heyman, in weêrwil van den warmen zomerdag, zat by den haerd, waer het gekloven berken- en beukenhout vrolyk brandde, en hing byna boven de vlam. De grysaerd, die geweldig door de jichtpynen gekwollen werd, beweerde, dat het vuer hem goed deed, en dat hy geene hoop had van zyne kwael ontslagen te zyn, dan enkel door het gedurig verwarmen zyner verstyfde lidmaten.

Tante Tilla zat in haren met tryp gevoederden leuningstoel, en was, van het hoold tot aen de voeten, in eene dikke, wollen deken gewikkeld. Sedert verscheidene weken, was zy door eene sterke verkoudheid aengedaen, welke ofschoon niet gevaerlyk, zich echter buitengwoon wederspannig toonde.

Coba zat aen het venster, met haer naeiwerk: het meisje zag er zoo bleek uit, dat iemand, die haer sedert eenige weken niet gezien had, zoude gevraegd hebben, of dat wel die lieve bloem was, welke zoo veel hoofden van jongelingen had doen draeijen en op den hol geholpen?

Gedurig wendde zy hare oogen naer den Bloemvyver, waer de bonte runderen en kalveren, door het gras en de bloemen dartelden, en zich in het water der beek kwamen haden; waer Evert Bierinck aen den voet van den berk was gezeten, en zich bezig hield met korven te vlechten. Er biggelde een traen in hare oogen, zoo dikwyls zy dezelve op haer naeiwerk terugbragt, en haer hart scheen te zullen breken, zoo dikwyls er eene kleine zucht uit opsteeg.

Dan bleef zy wederom een geruimen tyd, starlings op haer werk ziende, zitten droomen, en overdacht al hetgene, wat zy den dag te voren gehoord en gezien had. In haren geest verscheen Rig Stengel, die opgeblazen en verwaende jongeling, welke haer gisteren gedurig in het oor had gefluisterd dat hy de lieve Coba beminde, gelyk het bloed zyns harten, en dat hy gewis zoude ziek vallen en sterven, indien hy de liefde moest missen van de Bloem van den Beukberg - en dan huiverde het meisje, terwyl er eene uitdrukking van walg en schrik over haer wezen liep.

Het beeld van den hoovaerdigen Stengel maekte spoedig plaets voor dat van den jongen Evert, op het oogenblik, dat hy in het midden van zynen ouden vader en moeder, op het marktplein verscheen, om aen zyne ouders, die hy zoo lief

had, het vermaek te gunnen, hetwelk het geheele dorp derwaerts lokte. In haren geest zag zy, hoe haer oude speelmakker, den lach van tevredenheid op de lippen, daer aenkwam, als ware hy fier geweest op de nederigheid zyner geboorte en op de armoede zyner ouders.

Terwyl zy daeraen dacht, verdween de uitdrukking van afkeer en walg, welke zy gevoelde voor den hoovaerdigen Stengel, die zich geschaemd had over zyne moeder, en maekte plaets voor een glimlach van goedkeuring en bewondering.

Op dat oogenblik kwam de oude pastoor binnen, om by oom Daniël en tante Tilla een bezoek af te leggen. Coba had den grooten, tinnen tabakspot op de tafel gereed gezet, de pyp van den pastoor er nevens gelegd, en toen voor hem een leuningstoel geschoven naest dien van tante Tilla, by de tafel.

De pastoor was de vriend des huizes, en ging op een zeer vertrouwelyken voet om met de familie Heyman. Het gesprek viel terstond, zoo als men ligt denken kan, op hetgene er daegs te voren in de gilde was voorgevallen.

- Ik weetalles; mompelde oom Daniël, terwyl hy ontevreden het hoofd schuddend, met de tang in de asch roerde; en onder ons gezegd, ik heb eene dwaesheid begaen, onzen Stengel myne plaets over te geven.

- Ja, dat was eene dwaesheid, zeide de pastoor; dewyl gy wist dat Rig hoegenaemd niet geleek om u te vervangen.

- Ik was van uw gevoelen, sprak tante Tilla; maer Daniël is al te toegevend, al te....

- Maer, goede hemel! riep Heyman; was er dan iets aen te doen? Het was Rig bekend, dat ik de magt had my by de gilde te doen vervangen; eene weigering zoude hem gestoorden beleedigd hebben.... En gy weet hoeveel water ik in den wyn moet gieten, sedert dat ik hier met die ongelukkige jicht, by het vuer zit, en volstrekt buiten staet ben om een oog te houden, over hetgeen er op den Beukberg omgaet!

- Ik doe u geen verwyt, Daniël; onderbrak hem de geestelyke, die de gegrondheid van de opmerkingen zyns vriends vatte, en reeds gevoelde dat hy medelyden kreeg met den ouden Heyman. Ik doe u geen verwyt; maer toch bid ik u te beletten, dat vandaeg Rig Stengel zich naer de gilde begeve....

- Zeker, zal hy dat niet doen, zeide Tilla.

- Gewis niet, voegde Daniël er by; het zal niet gezegd worden, dat ik tweemael de oorzaek zoude zyn van al die wanorde, van al....

- Indien heden Big Stengel zyn regt als plaetsvervanger van den hoofdman deed gelden, en zich in de gilde vertoonde, voorzie ik nog iets ergers dan er gisteren gebeurd is; ja ongelukken gebeurden er; dat miste niet.

- Neen, neen! zeide Daniël; het is de eerste en de laetste mael dat er dergelyke dingen, by myn leven, zullen plaets hebben; reken daer op.

- Rig Stengel had zelf moeten beseffen, merkte Tilla aen, dat hy te jong is, om zynen meester te vervangen, by al die bejaerde en deftige menschen van het dorp.

- Dat moest hy! zegde Heiman; maer hy heeft het hier....

- hy bragt zynen wysvinger tegen zyn voorhoofd, en van daer, met eene draeijende beweging, in de hoogte.

- Daer zit de knoop! zegde de pastoor; en laet het ons regt uit zeggen: Rig bezit al te veel eigenliefde, of liever, en neem het my niet kwalyk, hy is tamelyk verwaend en hoovaerdig.

Oom Daniël en tante Tilla knikten beiden met het hoofd, tot teeken van goedkeuring; terwyl zy zylings rondzagen, of Rig Stengel zich somtyds niet in de nabyheid bevond, en de woorden van den dorpsherder zoude hebben kunnen hooren, of de beweging van hunne hoofden gadeslaen.

De geestelyke vervolgde stil:

- Hetgeen er gisteren gebeurd is, móést gebeuren; ik heb het voorzien. Men had hem zyne ydele verwaendheid nog kunnen vergeven; maer toen hem de hoovaerdy zóó ver dreef, dat hy zich schaemde zyne arme moeder te kennen, ging het te ver; toen was het duidelyk te zien, dat by de eerste gelegenheid, het onweder zoude losbersten. En konde het anders! Kan een hoovaerdig mensch ergens den voet zetten, zonder stoornis te verwekken, daer, waer hy zich bevindt? Bragt de hoovaerdige engel niet de tweespalt tusschen de hemelbewooners?

Daniël en tante Tilla luisterden aendachtig toe, en knikten toestemmend met het hoofd.

- Breng, zoo ging de pastoor voort, een hoovaerdig mensch in eene familie, in een of ander bestuerraed, of in een gezelschap, en gy kunt verzekerd zyn, dat gy er weldra de

verdeeling en de wanorde zult zien geboren worden. Dáér, waer zich een hoovaerdig hart bevindt, is het onmogelyk vriendschap, vertrouwen en eendragt aen te treffen. Waerom? Omdat de hoovaerdige over zich zelven ingenomen, ook niets dan zich zelven bewondert; de gevoelens van anderen met de voeten stoot, en hen in hunne doenwyze beleedigt en veracht. Hoe wilt gy, dat men zulk een mensch verdraegt, hem, die niemand lyden kan?

- Gy hebt gelyk! zegde Daniël.

- Zoo is het en niet anders, zegde Tilla.

De pastoor vervolgde:

- En dat gedrag is des te hatelyker, daer het onmogelyk is er de minste verschooning voor te vinden. Waerop verhoovaerdigt zich de mensch? Op verstand, schoonheid, fortuin? Maer dat alles komt niet van hem; dat komt van den Heer van hier boven. Wat zyn wy allen zonder de hulp van onzen Schepper? Niets dan ellende. Indien wy iets goeds bezitten hebben wy het van den Heer; waerom zoudt gy er u dan over beroemen?

Hier onderbrak Daniël de kleine zedeles van den pastoor.

- Rig Stengel, zegde hy, heeft dit alles misschien toch zoo ver niet na gedacht; zyne schoone kleederen en sieraden en de rang, welken hy voor het oogenblik bekleedde, hebben hem het hoofd doen draeijen, en.....

- Hy, die met dat alles zich wil verheerlyken, miskent zich zelven, en vergeet wat hy is. Blyft een ezel niet een ezel, ofschoon hy met een schitterend, gouden tuig beladen, voor

een kostbaer rytuig gespannen staet? Hoovaerdy, hoovaerdy! vervolgde de herder, het hoofd schuddende, ik heb het duizendmael gezegd, gy zyt de bron van alle kwaed. Tobias zegde met te vergeefs tot zynen zoon: ‘Pas op, myn kind, dat de hoovaerdigheid nooit in uw hart, noch in uwe woorden dringe; want zy is het begin van 's menschen verderf!’ en Rig Stengel zoude wel doen, zich deze woorden te herinneren.

De pastoor zweeg; Daniël en Tilla bleven ook, gedurende eenige oogenblikken, sprakeloos.

- Welk een verschil van karakters, ging de pastoor, als tot zich zelven sprekende voort, wanneer men Stengel vergelykt, met dien braven zoon van den ouden Bierinck!

- Evert? vroeg Daniël.

- Ja, Evert, die met zyne gebrekkige, doodarme ouders, gisteren daer kwam aengewandeld, als ware hy de zoon geweest van den heer van het dorp.

- Een brave zoon! zeiden te gelyker tyd Daniël en Tilla.

- Een brave zoon! klopte het hart van de Bloem van den Beukberg. Er kwam een ligte blos hare verbleekte wangen kleuren, en verlegen vestigde zy haer oog op heur naeiwerk.

- Ja, Evert gelykt nog aen een kind, zegde Daniël; aen een kind, in zyne volle eenvoudigheid....

- Aen het kind, onderbrak de pastoor; hetwelk in zyne onschuld niet weet, dat er in de wereld meerderen en minderen bestaen, en bygevolg er nooit aen denkt, zich zelven boven anderen te verheffen. Zoo ook is de eenvoudige Evert: hy beroemt zich op niets, en wanneer men hem pryst,

wordt hy schaemrood. Eenvoudig in zynen handel, erkent hy terstond wanneer hy, by ongeluk, zoude misdaen hebben, en luistert gedwee en onderdanig, wanneer men hem berispt. Wantrouw, achterdocht en afgunst zyn by hem onbekend: daerom ook is hy onbekwaem, om kwaed van anderen te denken, en hen ongunstig te beoordeelen.

- Zoo moesten de menschen allen zyn, zeide Tilla.

- Zóó moesten zy zyn; voegde Heyman er by, maer...

- Zoo was nogtans, zeide de pastoor, Hy, die ons de wetten van het Evangelie hier kwam onderwyzen, Hy, die aen den mensch leerde: ‘Leer, van my, niet myne wonderen na te doen, maer dat ik eenvoudig van harte ben.’ Dat leerde Hy.

Er heerschte wederom, gedurende eenige oogenblikken, eene volkomene stille, gedurende dewelke iedereen de zedeles van den priester overwoog.

- Zoo is de jonge Evert! zeide tante Tilla zacht, en als tot zich zelve sprekende; maer Rig niet; neen, Rig niet....

- Gy hebt gelyk! zeide Daniël eenigzins gemelyk, en de pastoor ook; maer roep dat alles maer niet al te hard, dewyl gy Stengel volstrekt niet kunt missen. Zie eens, het koren staet gemaeid op het veld: de tarwe is byna ryp; er moet geploegd en gezaeid worden, indien gy niet wilt dat, eenmael de herfst gekomen, uw vee van honger verga..... De turf ligt droog in de heide, en elk oogenblik zie ik slecht weder te gemoet.... Er moet volstrekt vee verkocht en ander aengekocht worden, zoo als men my dezen morgen

gezegd heeft: en wie moet dat al te mael doen uitvoeren, en beloopen? Da er om, in Godsnaem, laet ons al eens het een en ander over het hoofd zien.... O, die ongelukkige jichtpynen, die my beletten in persoon alles na te zien!

- Nu, nu, bedaer, en heb geduld, myn goede vriend, zeide de pastoor; wy meenen het zoo kwaed niet met Rig Stengel, die in alle geval nog jong is, en gewis zich nog wel zal beteren.... God weet of de les, welke hy gisteren ontvangen heeft, hem niet tot inkeer brenge?

- Mogelyk! zeide Tilla. Daniël deed zyne twee lippen met eene vlugge beweging even vooruit komen, als of hy had willen zeggen, dat hy hier aen weinig geloof sloeg, en met het hoofd schuddende, zegde hy:

- Dat gaet er nooit geheel uit, dat is in het karakter der Stengels; zyn vader was ook zoo. Doch nemen wy er geduld mede; er is niets aen te doen.... Toch neemt hy vandaeg myne plaets niet als hoofdman, om geheel de gilde op nieuw in den war te helpen.... In alle geval kan men hem niet beletten, dat hy er toekomende jaer, verschyne, in de hoedanigheid van koning; maer tegen dien tyd hoopt Daniël, met Gods genade, ook daer te zyn; want ik gevoel wel, dat myne kwael niet meer verergert Tilla, wat ik daer zeggen zou, vergeet niet, de oude vrouw Stengel het een en ander in stilte, te doen toesteken; indien Rig zyne moeder vergeet, zullen er nog menschen zyn, die meer gevoel dan hy in het hart hebben.... Vergeet ook den ouden Bierinck niet..... Spraken wy daer even niet van

zynen zoon, van Evert? Ik heb den goeden jongen in geene eeuw meer gezien?

Deze vraeg was gerigt tot Coba, die met gespannen aendacht, de zamenspraek van den pastoor en van oom en tante had afgeluisterd. De Bloem van den Beukberg antwoordde niet op hetgene men haer vroeg; zy hief even den schouder op, en sloeg blozend de oogen benedenwaerts.

De pastoor had zyne pyp uitgerookt, zynen langen rotting genomen, en was, na afscheid van zyne vrienden genomen te hebben, heen gegaen.

VII.

Eenige weken later, klonk des morgens de hoorn van Evert niet door het dorp; de runderen verschenen dien dag niet in den Bloemvyver. De vensterluik van het kleine kruisraem van Bierinck's wooning bleef gesloten, en boven de deur hing eene uitgedoofde lantaern. Er was dan een doode in het hutje van den armen Bierinck? Ja; geheel den verloopen nacht had de dorpsherder, by de legerstede van Evert's vader, doorgebragt: hy had er zonder ophouden gebeden by den afgeleefden grysaerd, gedurende den stryd, welke even pynelyk is by het eeuwig afscheid, als by 's menschen aenkomst in deze wereld.

Toen de laetste snik had aengekondigd, dat Bierinck was terug gaegen naer de plaets van waer hy, tachtig jaren geleden, hier op de wereld was aengekomen, toen had de oude dorpsherder zyn gebedenboek toegeslagen, en was opge-

staen van den stoel, waerop hy gedurende den doodstryd knielend gebeden had. Daerna had hy een traen van verteedering uit zyn oog gewreven, toen hy zag, hoe de braefste jongen van het dorp, vol droefheid, zynen ouden vader de openstaende en verstyfde oogleden om laeg trok, en was eindelyk neêrslagtig heen gegaen.

Daerom was het vensterluik gesloten, en hing er eene uitgedoofde lantaern boven de deur van de hut.

Reeds vroeg in den morgen, had de doodsklok geluid, en met hare treurige stem den dorpeling toegeroepen, dat hy zoude bidden voor de ziel van den ouden Bierinck. By eiken slag der doodsklok, had de Bloem van den Beukberg, gelyk een blad zitten sidderen, omdat zy gevoelde dat die slagen allen op het hart vielen van den speelmakker harer jeugd. Dien dag, had zy geëten, noch gedronken; treurig en moedeloos was zy onder het zwarte loof der beuken blyven zitten, en nu en dan opgestaen om droomend langs de beek, door den Bloemvyver, te treden.

De dood van den ouden Bierinck had het meisje getroffen, als of er een naestbestaende bloedverwant voor altyd was heen gegaen.

De vader van Evert was eene oude kennis, de vriend van hare kinderjaren; honderdmalen had zy op de kniën van den grysaerd gezeten, en geluisterd naer de schoone vertelsels zyner jeugd; honderdmalen had hy het lieve wichtje gestreeld en gekust, wanneer zy hem in haer handkorfje, dan de keurigste vruchten uit den hof van den Beukberg, dan

lekkernyen bragt uit de keuken van tante Tilla; of wanneer zy, des winters, wanneer het koud en guer was, hare spaerpenningen in zyne hand kwam omschudden.

Dien avond, bleef zy langen tyd knielen voor hare bidbank, en begon verscheidene malen op nieuw het ‘onze vader’ voor haren ouden vriend, den armen Bierinck.

Des anderen daegs, in den namiddag, trad zy in den bloemhof, en sneed al de roozen die zy vond, van hare stengels; plukte witte en gele stroobloemen, roode en witte leliën en palmloof, en legde bloemen en loof te zamen in eenen korf.

Met den bloemkorf onder den arm, ging zy de helling van den berg af, en rigtte zich, dwars door den Bloemvyver, naer de hut, waer Bierinck den doodslaep was ingesluimerd.

Aen de deur, waren al de meisjes van de buert verzameld; zy zaten op het kleine grasperk, dat zich voor de hut uitstrekte, en waerop zy gansche hoopen van loover en bloemen hadden neêrgeschud; zy gingen alles gereed maken, om des anderendaegs, het graf te tooijen van den armen Bierinck.(*) Coba zette haren korf op het grasperk neder, en nam plaets by hare buervriendinnen.

Uit de heggen der naburige weide, had men lange, dunne roeden en een tiental korte stokken, welke van boven eene kleine mik hadden, gesneden. Elk meisje nam eene dier roe-

(*) In sommige dorpen der streek siert men niet dan de graven der ongehuwden.

den of een der kleine stokken, en begon er de bloemen en het loof om te vlechten. Tusschen de palmbladen bonden zy roozen en stroobloemen, en verborgen ten deele de schoone leliën tusschen bladeren van klimop.

De Bloem van den Beukberg werkte aen eene kroon, welke het midden van het graf moest versieren; zy vlocht rondom eene taeije, twyg tot eenen kring gebogen, beurtelings het groene palmtakje, witte stroobloemen en bladen van den zwarten beuk. Maer langzaem vorderde het werk van de lieve Coba; gedurig liet zy bladen en bloemen uit hare handen vallen, en vergat eenige oogenblikken voort te werken aen den lykkrans - en dan hield zy hare vochtige oogen gevestigd naer de geopende deur der hut. Daer brandde eene kleine olielamp by de kist, welke het lyk van den ouden Bierinck bevatte, en by die kist zal Evert op eene bank.

De jongen zat voor over gebogen, en liet zyn hoofd moedeloos neêrvallen in zyne hand, terwyl zyn elleboog op zyne kniën rustte. Hy zag met styve blikken, dan naer het licht der kleine lamp, dan naer het wit linnen kleed, hetwelk de kist bedekte.

Zyn wezen was bleek en droeg het kenteeken van eene eindelooze droefheid. Somtyds hief hy zyn betraend oog naer den hemel, en het was duidelyk te zien, dat hy den Heere smeekte om troost en vertrouwen.

En dan sidderde de Bloem van den Beukberg; langzaem hernam zy de haer ontvallene kroon, en vlocht er weêr nieuwe bloemen en bladeren by.

Toen iedereen zyn werk af had, gingen de meisjes de

hut binnen, plaetsten de met groen en bloemen gesierde roeden en mikken, tegen den wand, en knielden rond de doodkist en het treurig lyklampje, om gedurende eenige oogenblikken te bidden. Alles was doodstil, terwyl de goede meisjes haden; slechts nu en dan werd de stille onderbroken, door het knetteren van de brandende olielemmet, of door een zachten zucht, welke uit de borst van Evert opsteeg.

Na het gebed gingen de meisjes heen; en toen allen zich verwyderd hadden, kwam Coba nader en legde haren krans neder op de doodkist.

Toen zy uit de hut trad en den weg insloeg, welke door den Bloemvyver naer huis geleidde, stond Rig Stengel op de helling van den berg te zien, en mompelde ontevreden: ‘Waerom moet Coba zich toch zoo gemeen maken, met die meisjes van minderen stand? Indien zy meer verstand had, zoude zy zich niet verlagen, om in de hut van dien armen drommel van een Bierinck te gaen helpen sieren.... Ik hoop toch niet, dat zy voornemens is morgen de begrafenis by te woonen? Is hare plaets by al dat gemeene volk?’

Des anderendaegs, vroeg in den morgen, riep de treurige stem der doodsklok door de galmgaten van den toren; en kort daerna kwam de lykstoet langzaem uit de hut getreden.

Voorop gingen de buermeisjes, welke daegs te voren op het grasperk, voor Bierinck's deur, gesierd hadden: elk droeg een stuk van het gezamentlyk volvoerde kunstwerk, hetwelk de laetste wooning van den ouden man zoude bedekken. In haer midden ging de schoone Coba; zy droeg

in hare hand den lykkrans, welken zy gisteren op de kist neêrlegde.

Achter de meisjes, volgde de baer door zes buerlieden gedragen, en daer achter de jonge Evert: zyne handen hingen gevouwen benedenwaerts en zyn hoofd helde droevig naer zyne borst. Eene lange ry van buren volgde hem in eene houding van aendacht en godsvrucht.

Zoo naderde men het nederig doodenveld. Een grafkuil sedert gisteren gedolven, duidde er de plaets aen, waer de arme Bierinck zich voor altyd ter ruste ging leggen.

Weldra zakte de kist op twee koorden benedenwaerts; met de opgeschotene aerde, begon men den kuil wederom aen te vullen, en langzaem rees de kleine grafterp boven de zoden van het kerkhof.

Nu kwamen de buermeisjes, en staken de met palm omvlochten mikken op het voor- en achtereinde, en in het midden van den heuvel; anderen bragten de met bloemen versierde roeden by, welke zy in de kleine, houten gaffels lieten rusten. Toen naderde langzaem de Bloem van den Beukberg en legde hare kroon boven op de praeltombe van loover en bloemen: het meisje was doodsbleek en hare hand beefde, terwyl zy het laeste bewys van achting voor den ouden vriend van hare kinderjaren, neêrlegde.

Nu ging Evert, gevolgd door al de buren driemael om het graf zyns vaders; en allen haden het ‘onze vader’ voor hem, wiens eeuwig slaepkussen zy zoo zacht hadden opgeschud, als zy konden.

Evert wierp nog een laesten blik op het groene praelgraf, waeronder een der twee wezens rustte, die hy altyd zoo lief had gehad, en ging toen de kerk in.

Na dat de lykdienst geëindigd was, keerde de jonge Coba naer den Beukberg terug; zy zag de deur van Bierink's wooning, terwyl zy voorby ging, even open staen, en trad zonder het minste gerucht te maken, binnen.

Evert's moeder lag op hare slaepstede; de arme vrouw, sedert langen tyd ziek en gebrekkig, was gedurende de lykdienst in de kerk, zacht ingesluimerd, na honderdmael gebeden te hebben, dat de Heer ook haer zoude roepen, werwaerts haer oude Bierinck zich begeven had.

Coba sidderde, zonder te weten waerom: het was als of die wit gekalkte muren, welke zy van kinds af kende, haer iets moesten zeggen, waer naer zy niet zoude durven luisteren.

Medelydend zag zy de arme hut rond, nam toen een ryksdaelder, en legde denzelve, voor het arme huishouden, op tafel neder.

Toen zy uit de hut komende, het pad dat door den Bloemvyver liep, insloeg, stond Rig Stengel aen de deur van den Beukberg, in dezelfde rigting te zien.

Er zweefde eene uitdrukking van misnoegen over zyn wezen, en zyne oogen stonden hem valsch in het hoofd. De achterdocht sloop in zyne ziel; de nyd joeg hem vlymend door het hart. ‘Daeraen, bromde hy, zal ik een einde stellen; dat zweer ik u dat meisje is niet meer by hare zinnen..... die Bierinck moet daer weg, of.....’

Dien avond scheen de maen zoo helder; haer licht viel zoo zilverachtig in de linden, welke het kerkhof omgaven: het was er zoo licht, zoo stil rondom de praeltombe van den armen Bierinck. Coba, vergezeld van eene oude dienstbode, moest er voorby komen, om van eene boodschap in het dorp, naer huis weder te keeren: zy ging zylings van den weg af, en bleef eenige oogenblikken, terwyl zy had, by het graf staen.

Toen zy haer ‘onze vader’ eindigde, bemerkte zy dat de lykkrans van het graf verdwenen was. Welke hand had denzelven weggenomen? Had een heiligschenner?..... Maer neen; wie stoorde daer ooit de rustplaets der dooden?.....

Haer hart klopte hevig, zonder dat zy hiervan eene voldoende oorzaek konde vermoeden; en dien nacht bragt zy slapeloos op haer bed door, omdat de kroon van Bierincks' graf geroofd was.

VIII.

Dat jaer was de winter vroeg begonnen: overal stonden de boeren koren en tarw te dorschen; de vloeren van leem daverden onder het slaen der vlegels.

Dan wederom ratelde de wanmolen, en deed het kaf langs de schuerdeuren de straet op stuiven.

Nadat men gedurende eenigen tyd, op den Beukberg, had gedorscht en gemalen, was de schuer eindelyk ledig geraekt, en het graen op den zolder. Toen stonden de knechten met de armen over een, hunne pyp te rooken, en wisten niet wat met hunnen ledigen tyd aen te vangen; dewyl de vorst bleef aenhouden en het werk beletten.

Als er sneeuw lag, wierpen zy met sneeuwballen; als het ys droeg en glad was, reden zy op schaetsen, op den Bloemvyver, en gingen des avonds buerten in het dorp.

Rig Stengel zat den geheelen dag, in de kamer by oom Daniël, tante Tilla en hun nichtje, die aen het venster, byna zonder te spreken, aen haer handwerk zat te futselen, zonder iets te verrigten. Riglaedde schoone, gloeijende turfklonten in de stoof der oude vrouw, en roerde met de tang, de warme asch om, voor oom Daniël. Gedurig stopte hy de pyp van den ouden man op, en reikte hem die over, met een brandenden zwavelstok. Onophoudelyk wierp hy groote stukken gekloven berken- of beukenhout op het vuer, opdat Heyman zich goed zoude kunnen warmen, en riep twintigmael daegs tegen de huismeid, dat er togt in de kamer kwam, en dat zy de deur zoude sluiten, indien zy niet wilde, dat haer zieke meester daer, geheel zyn leven, by den haerd zoude doorbrengen. Hy sprak met oom Daniël over de boerdery, over het schieten van het graen, en den toestand der opgezaeide koornlanden. Hy deed den ouden man voorstellen, welke hy dacht noodig te zyn over het aenkoopen van veulens, den verkoop van schapen en over de beplantingen, welke er nog moesten gedaen worden, in de eiken- en mastbosschen.

Met tante Tilla, sprak hy gedurig over kelder en keuken: Rig scheen met alles bekend, wat er in huis omging; hy wist de oude vrouw te zeggen, hoeveel kooien en snyboonen men had ingemaekt; hoe veel gesmolten vet de varkens gegeven hadden, en hoeveel aerdappelen en brood men dagelyks voor het volk noodig had; en gewoonlyk eindigde hy met te zeggen, dat de huishoudens, elken dag, al meer en meer begonnen te kosten. Wanneer hy dat zegde, dan knikten

de oude lieden tot teeken van goedkeuring, en knipten elk ander zydelings een oog, om te zeggen, dat Rig Stengel een jongen was, die alles puntig nazag, en het goed zyns meesters niet over den tuin zoude werpen.

Het ongeval in de gilde was reeds lang vergeten, en de oude lieden dachten weinig of nooit meer aen de zedeles, welke de pastoor gegeven had, over het hoovaerdig karakter van Rig Stengel. Wanneer deze stof somtyds nog eens op het tapyt kwam, hieven oom en tante twyfelachtig den schouder op, en waren van gevoelen, dat hun knecht deze gestrenge opmerkingen niet verdiend had.

Daniël gaf zelfs somtyds te kennen, dat die zoo beknibbelde hoovaerdy van zynen Rig niets anders was, dan een diep gevoel van eer, hetwelk den mensch veredelt, in plaets van hem te verlagen.

Stengel was slim genoeg om te begrypen, dat er by de oude lieden eene volledige omkeering van gevoelens, opzigtens hem, plaets greep en dat het oogenblik daer was, om alles aen te wenden zich deze ten nutte te maken.

In korten tyd, won hy volkomen het hart der oude lieden, en weldra was hy de vertrouweling van hun beiden.

Met hoeveel zorg voldeed hy de minste begeerte, het minste verlangen of de grillen der oude lieden? Hoe lette hy op hunne gebaerden, om hen in alles te voldoen, of behulpzaem te zyn? Hoe wist hy Daniël te vleijen en Tilla te streelen, in alles, waervoor de een en de andere, of achting of aengekleefdheid had? Hy liefkoosde, hy fleemde, hy huichelde; in een

woord, hy vereenigde al de listen van zyn vindingryk hart. Waerom? Omdat hy een plan beraemd had, van welks uitvoering, zoo als hy oordeelde, het gelukken van al zyne poogingen wel zoude kunnen afhangen.

Wy zullen den lezer weldra met het ontworpen plan van Rig Stengel bekend maken, en hem zeggen, welk een helsch middel hy bezigde, om hetzelve uit te voeren.

Dien dag, had de meesterknecht van den Beukberg, des morgens, zyne verzilverde sporen aen zyne laerzen gegespt, was op het schoonste paerd van Daniël gestegen, en naer de stad, een paer uren van daer, gereden.

Kort na den middag keerde hy terug, en na zyne sporen, welke hy wel wist, dat Daniël hem niet gaerne aen zyne hielen zag, ter zyde gelegd te hebben, kwam hy by de oude lieden in de kamer.

- Oom Daniël, zeide hy; ik heb voor de geheele party wol, welke al sedert jaren op zolder zit, eenen koopman gevonden.

- Neen, neen! antwoordde Heyman eenigzins ontevreden, omdat hy niet geraedpleegd zynde, zich in zyne waerdigheid als meester des huizes gekrenkt gevoelde; neen, dat is onnoodig; dewyl ik ze niet verkoop.

- Ook is de koop niet gesloten, hernam Rig op eenen onderdanigen toon; dewyl ik uwe toestemming niet had.....

Daniël begon te luisteren.

- En gy weet, dat ik my nog te onervaren acht, en nog wat te jong ben, om zonder uwe toestemming en voorafgaende raedgeving, iets te durven ondernemen.

- Dat weet ik, jongen, zeide Daniël reeds half overgehaeld; daervan ben ik overtuigd; en gy hebt gelyk; want....

- Oom Daniël, ik heb iets voor u gekocht, hetwelk u zonder twyfel zal bevallen; onderbrak Rig zynen tusschenspreker.

Dit zeggende, haelde hy van onder zyn wambuis een pakje te voorschyn, en spreidde hetzelve op de tafel open.

Heyman sloeg zyne armen omhoog, en zyne handen in een voor al de schoone dingen, welke hy daer op de tafel zag liggen: het waren een geheel dozyn bladen fyn perkament, in allerhande kleuren, zoo als men er op den Beukberg nooit gezien had. Daer by, waren nog twee of drie passers, scheeren en mesjes van de allerkleinste soort.

Daniël had tot hiertoe nooit geweten, dat er voor zyne kunst zulk een fyn gerief bestond, en gevoelde op dit oogenblik, dat hy met hetzelve een kunstenaer zoude zyn, zonder weêrga. Nu was hy ryk genoeg, en in zyne kinderlyke opgetogenheid, drukte hy Rig Stengel de hand, terwyl hy het gekleurd perkament en het snygerief, met nieuwsgierigheid bezigtigde.

- Ik vergat u nog te zeggen, zeide Stengel achteloos, dat het kleine kreupelbosch met zyne moerkwebben, hetwelk van achter tegen uw eikenbosch aengrenst, morgen openbaer verkocht wordt; en dewyl het te midden tusschen gronden ligt, welke den Beukberg toebehooren, zoudt gy misschien wel?....

- Zin hebben om hetzelve te koopen?

- Wel ja! antwoordde Rig, met het hoofd knikkend.

Daniël deed den duim over den wysvinger schielyk achtereen voortschuiven, om te zeggen: ‘en waer zult gy geld halen?’

Rig verstond zyne meening, en zeide lagchend:

- Het is eene kleinigheid, oom Daniël.

- Van misschien twee duizend gulden? vroeg deze.

- Zeg twee honderd.

En hy begon hem wydloopig uit te leggen, dat hy zich bedroog over de grootte en de waerde van het bedoelde stuk land.

Doch Daniël scheen niet genegen zyne toestemming te geven, en vroeg waertoe het dienen konde, een slecht kreupelbosch en moerkwebben, by zyne goede gronden, aen te sluiten.

- Men zoude, merkte Rig aen, het hout uitwerpen, den grond diep omdelven en beplanten, en het water der kwebben afleiden. Daerenboven, bevond er zich dan geen vreemde eigendom meer in het midden van uw land, en zoude men het voetpad, hetwelk dwars door de tarwvelden loopt, kunnen te niet doen.

- Och, het heeft zoo lang bestaen, en het gemis van het voetpad zoude sommige menschen, by het naer de kerk gaen, kunnen hinderen.

Rig scheen geen aendacht te geven op deze aenmerking, en ging voort:

- Daerby zoude men dan werk kunnen geven aen de knechten, die onder ons gezegd, den geheelen dag zitten te

luijeren, en hier en daer eenige arme menschen bezig houden, die, met den aenhoudenden winter, letterlyk vergaen van armoê.

Deze laetste beweegreden scheen een krachtig uitwerksel te hebben op den ouden man; en ook tante Tilla stak het hoofd uit hare wollen deken, toen zy den medelydenden toon hoorde, waerop Rig gesproken had.

- Och, het volk is toch zoo bitter arm, ging hy voort; en het is toch zoo schoon, zoo edel, brood te geven aen onzen evenmensch, indien men daertoe de middelen bezit.

Tante Tilla knikte met het hoofd; Daniël tot teeken van goedkeuring, knikte zyne vrouw tegen.

- In alle geval, hernam Stengel, terwyl hy verstrooid het gekleurd perkament tegen den dag hield, hebt gy vandaeg, indien gy wilt, tweehonderd guldens gevonden, en treedt voor dat geld, zonder uwe beurs los te doen, in bezit van een stuk land, hetwelk later het vierdubbel waerd is.

- Wat wilt gy zeggen? vroegen Daniël en Tilla te gelyker tyd.

- Ik wil zeggen, antwoordde Rig, dat ik, altyd met uwe toestemming wel te verstaen, onze party wol, welke sedert eenige jaren op zolder ligt, kan verkoopen boven den marktprys; en wel zoodanig, dat er de koop van het land nagenoeg zal overschieten; dat wil ik zeggen.....

- In Gods naem, zeide Daniël; doe maer..... koop en verkoop naer uw goedvinden; dewyl ik voor my, toch niet meer weet hoe de zaken staen.

Rig ging schynbaer onverschillig de deur uit; maer zyn hart klopte van een helsch genoegen, en zyne loensche oogen zagen flikkerend van vreugde, over het ys van den Bloemvyver, naer de hut van den armen Bierinck, die zich in de verte tegen het eikenbosch afteekende.

- Dal is een ware schat van een jongen, die Rig! zeide tante Tilla.

- Onbetaelbaer, zeide oom Daniël; welk een overleg en berekening er in dat hoofd zitten! Vér gaen zal hy, dat voorzeg ik hem, en hy verdient het, want.....

- De goede jongen! hoe hy belang stelt in de arme menschen! onderbrak Tilla. Ik mag er hem te beter om lyden.

- Wel ik ook, zegde Daniël, al wat hy van zyne huer overhoudt, geeft hy tegenwoordig aen zyne moeder, die voorheen zoo doodarm was.

- Dat zal de Heer hem loonen, hier of hiernamaels.

Toen Rig alleen was, zeide hy by zich zelven:

'Het zal nog al moeijelyk vallen de bedoelde twee honderd guldens byeen te krygen, of om het stuk land te koopen, zonder dat de oude zyne beurs ontsluite. Laet zien: op de wolbalen, kan ik honderd guldens overhouden, met minder gewigt op te geven, dan de party beloopt; het is den oude immers lang door het hoofd, welke hoeveelheid wol er op zolder voor handen is? Indien ik nu nog voor honderd guldens eiken- en beukenplantsoen, in stilte, konde verkoopen?.... Ja, dat kan ik: dewyl de oude toch zeker nooit zyne planteryen meer zal kunnen gaen bezigtigen, en konde

hy zulks, gewis nog niet eens zoude merken, dat het pootsel gedund is. Op die wyze is de som gevonden, en kan er zelfs nog een stuiver overschieten voor Rig Stengel, wiens moeite ook wel mag beloond worden. Kan my iemand verraden? Laet zien..... De stalknechten heb ik op de hand, de arbeiders beven voor den meesterknecht, als rietpylen.... Coba heeft geene de minste achterdocht.... en daerenboven heb ik niet het volle vertrouwen van oom en tante? Wat ik doe, is immers wel gedaen? En toch, indien Heyman de ryksdaelders van zyne geldkist had moeten aenraken, had ik gewis niet gelukt.'

Dit zeggende, wierp hy voor de tweede mael, een dreigenden blik op de hut van Evert Bierinck.

Den volgenden dag kocht Rig Stengel, in naem van Daniël Heyman, het bedoelde stuk land. Kort daerna, werden de wolbalen naer de stad gevoerd, vanwaer Rig honderd guldens meer medebragt, dan men dacht, dat de wezenlyke waerde der wol beliep.

Met dien overschot en het beloop van het verkochte plantsoen, betaelde hy het land, hetwelk Daniël als gevonden beschouwde; maer hetgeen hy nooit zoude toegestemd hebben te koopen, indien zyn slimme meesterknecht niet den streek bedacht had, welke den lezer bekend is.

Maer, hoor ik vragen, wat konde er Stengel toch aen dat stuk land gelegen zyn, om zich zoo vele moeite te geven en gevaer te loopen van in de kaers te vliegen? Met ons verhael voort te zetten, gaen wy de zaek ophelderen.

Sedert eenige dagen, was, na een langdurigen vorst, einde-

lyk de dooi begonnen: het ys begon in te vallen; de gesmoltene sneeuw liep van de hoogten naer de laegten, deed de grachten en de kwebben overstroomen, en maekte den aerdbodem wederom week en zacht.

Zoodra Rig Stengel had geoordeeld, dat het mogelyk was de spa en de hak door den grond te dryven, was hy het aengekochte land gaen afzien, en de hut van den armen Bierinck binnen getreden.

- Gy weet, zeide hy barsch, en het hoofd even achteruit brengende; gy weet, moeder Bierinck, dat ik het kreupelbosch en die kleine moerkwebben heb aengekocht, en dat bygevolg uwe hut ook de myne is geworden.

- Myne moeder is ziekelyk, en niet in staet te verstaen wat gy zegt, antwoordde Evert, die uit den geitenstal te voorschyn trad.

- Om het even! jongen, zeide Rig, terwyl hy Evert met een helschen blik bezag; luister gy dan voor haer, naer hetgeen ik wilde zeggen: binnen twee dagen, begint het werkvolk al dat hout uit te roeijen en die oude wallen te slechten; en later, wanneer het water lager zal zyn, zullen wy grachten schieten, ten einde de moerkweb droog te maken.

- Dat zal ons niet hinderen, merkte Evert op.

- Neen, dat denk ik ook; en ware het anders, zoudt gy nog wel zoo goed zyn, u tevreden te stellen.

- Zoudt gy ook misschien?.... vroeg Evert ontsteld, en als giste hy de echte oorzaek, waerom Rig Stengel in de hut een bezoek aflegde.

- Onze hut willen afbreken?.... onderbrak Rig, op de veronderstelde vraeg van zynen tusschenspreker antwoordende. Ja; uwe hut, die in alle geval bouwvallig is, kan niet blyven staen; dewyl de geheele plek hier een regelmatig stuk bouwland moet worden.

Evert veegde een traen uit het oog, en zag weemoedig naer zyne moeder, by de gedachte, dat hy zoude gedwongen worden de hut te verlaten, welke hem had zien geboren worden; waer hy de oogen zyns vaders had gesloten, en gehoopt had ook zyne lieve moeder eens voor altyd te zien insluimeren. Die schamele hut was hem zoo lief, dat hy dezelve tegen een pachthof niet geruild hadde.

- De huer is niet uit! waegde hy, Stengel met onrust beziende.

- Dewyl gy nooit, dan by de maend gehuerd hebt, is dezelve vandaeg, dezen dag, verschenen.

- En zou ons oom Daniël op straet willen zetten?....

- Dat wil hy, of dat wil hy niet; gy hebt u met andermans zaken niet te bemoeijen.

Evert scheen zich een oogenblik te bedenken, en riep toen half schreijend:

- Ik ga naer den Beukberg en Heyman bidden, dat hy medelyden hebbe met myne oude moeder; dat hy geduld hebbe tot na den winter.... dat....

- Heyman ligt plat ziek, en tante Tilla ook; men zal u noch by hem, noch by haer toelaten.... Toch zoude u zulks niet baten, jongen, dewyl ik - hy wees met zynen vinger op

zyne borst - en niemand anders, de baes ben.... En daerenboven al was Daniël te zien en te spreken, zou het u niet geraden zyn den Beukberg te naderen; dit is u reeds gezegd, geloof ik, en gy zoudt u aen onaengenaemheden bloot stellen, indien gy naer dien raed niet wildet luisteren.

Evert zat sprakeloos op zynen stoel; hy hield zyn aengezigt in zyne handen geborgen, en scheen er geen acht op te geven, toen Stengel by het heen gaen zeide:

- Zie maer, dat gy binnen twee dagen weg zyt; indien gy niet wilt, dat men het nest boven uw hoofd afbreke.

En voortgaende, mompelde hy by zich zelven:

'Ha, ha! de tyd is voorby, dat de lekkerbek onze appelen kwam op eten, en dat tante Tilla den luijen snoeper op aerdbeziën, onder broodsuiker geborgen, onthaelde! Hoe gemeen, en hoe arm zag het er in die hut uit! En als ik denk, dat die jongen eens een gouden ring droeg, en uit eene meerschuimen pyp, met zilveren beslag, rookte, en daerenboven er op zwetste dat hy, en niemand anders, de vryer was van de Bloem van den Beukberg!.... Omdat Coba, toen zy nog een kind was, by hem kwam geloopen in den Bloemvyver, om te luisteren als hy op zynen ossenhoorn blaesde? Omdat het meisje van tyd tot tyd in de weide kwam ronddartelen, om bloemen te plukken? Of, omdat hy haer wel eens, op een zyner magere kalveren, met bloemen behangen, zette en haer, zoo als een vastenavondgek, daer heen leidde? Welke onzin, dat de zoon van een doodarmen daglooner, of liever van een bedelaer, het zoude durven

wagen, naer de hand te staen van eene schatryke dochter!.... In alle geval vind ik het voorzigtig hem te verwyderen van den Beukberg, en hem op die wyze de gelegenheid te ontnemen, zyne oude vriendin, by wylen, nog eens aen te treffen. Nu, laet eens zien wat Daniël zoude doen, indien hy eens te weten kwam, dat ik de oude hut heb doen afbreken? Gewis zoude hy zich ontevreden toonen; dewyl hy voor de Bierincks toch altyd nog iets meer dan voor anderen, schynt over te hebben. Maer indien iemand hem dit nieuws heden kwam vertellen, zoude hy er gewis, niet naer luisteren, of liever er geen woord van verstaen; dewyl hy somtyds half ylend plat te bed ligt.... Tante Tilla is nog al ruim zoo erg ziek, en geeft my nog minder achterdocht, dan de oude. Gelukkig, dat de pastoor ook al, sedert eenigen tyd, te bed ligt en nog in langen tyd, niet in staet zal zyn de pastory te verlaten, om oom Daniël te komen omklappen. Intusschen win ik dagelyks veld in het hart van de schoone Coba; het meisje bemint my; daervan ben ik overtuigd; maer kan zy my naloopen, en roepen dat zy my gaerne ziet?.... Neen, neen, dat doen zedige meisjes niet; maer zy bedekken zorgvuldig het gevoel van liefde, hetwelk haer dag of nacht geene rust laet. En zoo ver, indien ik my niet bedrieg, heb ik het met de schoone Bloem gebragt..... Inwendig ziet zy Big Stengel gaerne; en waerom niet?'

Rig stak het hoofd omhoog, zette zyn gevallen hemdsband regt, en haelde uit zynen vestzak een kleinen kam te voor-

schyn, waermede hy zich eerst door het hair, daerna door zynen bakkebaerd heen kamde.

'Daerby ben ik overtuigd - vervolgde hy - dat Daniël my niets wil of durft weigeren, en my, indien hy dan nog leeft (doch dit is niet waerschynlyk), en my zeg ik, by de eerste vraeg, de hand zyner nicht toe staet. Indien hy tegen dien tyd dood is, wordt de zaek nog al eenvoudiger en gemakkelyker. Wie zoude ooit gedacht hebben, dat Stengel het schoonste meisje zoude trouwen, dat er in de wereld is, en daerenboven de eigepaer worden van byna de helft van het dorp! Dat dacht gy niet, luije snoeper van een Evert; dat dacht gy niet, mynheer Rostacker, met uw gilde-wimpel, en gy ook niet, mynheer pastoor, die zoo als ik weet, een zedepreek kwaemt doen ten laste van Rig Stengel, ter gelegenheid van die klopparty met eenige gemeene bengels!'

Hy stond boven op den Beukberg, en wierp, terwyl hy zich langzaem rond keerde, zyne oogen over de uitgestrekte landeryen, bosschen en weilanden van Daniël Heyman: er kwam eene uitdrukking van oneindige zelfvoldoening over zyne gelaetstrekken, en trotsch het hoofd opstekende, zeide hy stil: 'Dat alles zal my eens toebehooren.'

IX.

Dien nacht lag Evert slapeloos op zyn stroozak. By poozen bulderde de wind hevig en schudde de hut; dan vielen er zware regenvlagen, welke de yskoude droppelen, met geweld, tegen het waggelend kruisraem deden kletteren. En wanneer, by wylen, Evert eens een oogenblik zoude hebben kunnen insluimeren, dan meende hy in het gedruisch van den wind en den regen stemmen te hooren roepen, welke hem zoo woest en zoo vreemd schenen, dat hy er eensklaps van opschrikte. Dan zag hy, in zynen geest, het beeld van Rig Stengel op den dorpel van zyne hut staen, en meende nog zyne stem te hooren, toen hy hem, twee dagen geleden, de huer kwam opzeggen. Hy meende nog dien onverbiddelyken blik te zien, welke in Stengel's oog blikkerde, en nog op zyn trotsch gelaet, dien spotlach te ontwaren, waervoor hy, sedert twee dagen, zich zoo dikwyls had voelen sidderen.

Eer de haen van de buerlieden had gekraeid, was Evert opgestaen, had vuer ontstoken, en was toen gaen zitten by den haerd. Zyn klein, blikken lampje stond op de tafel, nevens hem, en scheen met zyne doodbleeke lichtstralen hem de verschillende deelen van de hut. voor de laetste mael, nog eens aen te wyzen.

Daer, in gindschen hoek, had hy sedert zyne geboorte, geslapen; daer nevens hem, voor het vuer, stond, eenige maenden geleden, de kist die het lyk zyns vaders besloot; en daer, zoo ver het licht der lamp reikte, onder het raem, sliep zyne oude moeder, die hy zoo teeder beminde. Daer buiten, langs het voetpad, zag hyzich zelven aenkomen, en aen zynen ouden vader en moeder de lekkernyen toereiken, welke hy van oom Daniël en tante Tilla gekregen had.

Levendig kwam het hem voor den geest, hoe hy met de kleine Coba, op het grasperk neêrgezeten, korfjes voor haer vlocht, en dezelve met bloemen opvulde; of haer de schoone vogeleijeren toonde, welke hy voor haer geroofd had.

Nog slechts korten tyd geleden, zaten de buermeisjes, en de Bloem van den Beukberg in haer midden, op dat grasperk en vlochten er kransen voor het graf zyns vaders.

Hoe stormden al die gedachten door zynen geest! Hoe pynigden die denkbeelden, anders zoo zoet, zoo vertroostend, op dit oogenblik zyne ziel! Hoe koud werd het rondom hem, als hy dacht, dat hy zich voor de laetste mael aen den haerd warmde, en voor de laetste mael, het bed had beslapen, waerop hy, na den geheelen dag gewerkt te hebben, des

avonds zoo vermoeid was neêrgevallen, en hetwelk hy des morgens altyd zoo blyde verlaten had!

Het hoofd in de twee handen, zat hy starlings te zien op het bed zyner moeder, en poogde een verband te brengen tusschen het verledene en de toekomst; maer, waer hy in gedachten zyn oog wierp, overal was het donker, overal eene sombere verwarring in zyn verder bestaen. Langzaem stond hy op, trad tot by de slaepstede zyner moeder, schoof de gordynen van elkander, en kuste haer zacht op het voorhoofd? ‘Arme moeder!’ zeide hy stil, en draeide weenend het hoofd om.

Tegen den middag had Evert reeds alles tot zyn vertrek gereed gemaekt. By een zyner digtste buren, had hy voor tyd en wyl, zyn nederigen huisraed geborgen, om denzelven later, wanneer hy zyne nieuwe wooning zoude betrokken hebben, van daer stuk voor stuk, op zynen kruiwagen te kunnen wegvoeren.

Eenige oogenblikken later sloot hy de deur, en verliet de hut. Zyne moeder zat op den kruiwagen; de brave jongen had er eerst haer bed opgelegd, en toen de arme vrouw rondom in de oude, wollen deken gewikkeld. Aen de berrie maekte hy met veel zorg een korf vast, welke met een deksel was gesloten, en gewis iets van groote waerde moest bevatten, dewyl hy, tot tweemael toe, denzelven opendeed, om zich te overtuigen, dat er niets uit verloren was gegaen.

Lang stond hy besluiteloos tusschen de twee berries, en draeide van tyd tot tyd het hoofd om naer den Beukberg,

die van verre uit den digten winternevel oprees. Het was als of by van daer nog eenige verandering in zynen toestand te gemoet zag; als of er van daer eensklaps nog hulp en redding moest komen opdagen. Maer niets zag hy dan den rook, welke uit den schoorsteen opsteeg, en door den wind met geweld in de laegte werd gedreven; niets hoorde hy dan het geblaf van den bandhond, en het ratelen van den kafmolen.

Toen hief hy traeg de berries omhoog en vertrok: er kwam een heete traen van weemoed in zyn oog, terwyl hy het voertuig voortstiet, en het rad piepend heenrolde.

Langzaem vorderde de wagen, langs den boord van den Bloemvyver, door eene onbewoonde streek; het rad stak tot den dom in het modder; of weigerde tegen de steilte op te rollen, en dreigde telkens te kantelen op den ongebaenden grond. Elk oogenblik stond het kleine voertuig stil, en was Evert verpligt zich op de berries neêr te zetten, om uit te rusten; elk oogenblik riep hy, dat hy niet meer voort kon, en bleef daerna bewegeloos zitten. Dan viel zyn oog op den korf, die aen zyn voertuig hing; en als hy het deksel opligtte, scheen een glimlach van moed en betrouwen er uit op te stygen, om zich op het aengezigt van den jongeling vast te kleven - en dan stiet hy zyn wagen wederom met moed vooruit, tot dat het rad eindelyk op nieuw een of anderen hinderpael ontmoette, en weigerde voort te rollen.

Wederom stond de kruiwagen op een kleinen heiheuvel stil.

Van verre ontwaerde Evert eindelyk het dak van zyne

nieuwe wooning: nog een half uer wegs af te leggen, en de reis is volbragt! Maer de wind, die langs het water en de ysschotsen van den Bloemvyver op hem aenkomt, is zoo hevig en zoo koud! De regen, welke byna dwars langs de aerde wordt gezweept, verkleumt zyne leden! De grond is zoo week, en schynt er een nydig behagen in te vinden, zich om het rad van den kruiwagen vast te klemmen, en hem het voortgaen te beletten!

Toch hief Evert de berries al weêr op, en stiet zynen kostbaren schat in de rigting der hut, die zich, achter den Bloemvyver, tegen de heide verhief.

Eensklaps gaf de arme jongeling een scherpen gil van teleurstelling en spyt; hy stond stil voor diepe moerkuilen, welke er, voorbyzynden zomer, buiten zyne weet, waren gegraven. Het ys dreef in brokken op de putten, en de sponsachtige grond was zoo zacht, dat hy onder den voet van een kind zoude geweken hebben.

Evert begreep terstond, dat het onmogelyk was, in de genomene rigting, zynen togt voort te zetten, en hy niet zoude gelukken zyne nieuwe wooning te bereiken, dan met eenen omweg te maken langs den openbaren weg, die op twintig schreden, van het punt waer hy stond, heen liep.

De arme jongen zette zich dus wederom aen het werk, en poogde zynen wagen op de baen te brengen; maer het rad stak diep in het slyk, weigerde voort te gaen, en bleef weigeren terwyl hy, met inspanning van al zyne krachten, de berries beproefde vooruit te brengen.

Evert gevoelde, dat hem zyne krachten begonnen te verlaten, en stond radeloos tusschen de berries. Hy zag rond zich heen; maer ontwaerde geen levend wezen: niets zag hy, dan aen de eene zyde, de wyde vlakte van den Bloemvyver, met zyne vervaerlyke ysbrokken bedekt, van de andere de naekte heide; voor hem de gapende moerputten, en hier en daer eenig hakhout: niets hoorde hy dan het kletteren van den regen, en den wind, die de vlagen over de vlakte joeg, en de laetste dorre bladeren met geweld van het hout rukte.

De jongen begon te weenen, terwyl hy daer stond te zien naer die dreigende natuer, welke hem omgaf, en naer zyne moeder die, halfdood van nat en koude, haren zoon van tyd tot tyd toeriep, dat het haer zoo flauw aen het hart was.

Evert bood haer een stuk brood aen, hetwelk de vrouw langzaem aen den mond bragt; maer byna eventydig terug gaf.

- Neen, kind, ik meende dat ik honger had, zeide zy stil, maer het is geen honger.... Hoe koud is het toch vandaeg, Evert....

- Arme moeder! zuchtte de zoon, de wollen deken digt om haer hoofd toe trekkende.

- Kind, hernam de vrouw; indien wy hier in den kouden regen en wind, den nacht eens moesten doorbrengen....

- Moeder, ik zal voortkruijen! hervatte de zoon, een benauwden blik werpende, op den ongebaenden weg.

- Uwe krachten zyn uitgeput, Evert; neen, lieve jongen, gy kunt niet meer; dat zie ik..... Indien ik beproefde te gaen.....

Evert zag haer medelydend aen, en zyne oogen ten hemel heffende, sprak hy tot zich zelven:

- Arme vrouw, die sedert jaren zich niet meer kan regt houden....

- Kind, indien ons de nacht overviel.....

Evert sidderde by deze gedachte.

Moeder en zoon zwegen; maer beiden spraken in hun hart met Hem, die, van daer boven, het oog had op dien kruiwagen; en beiden smeekten Hem om hulp en redding.

Op dat oogenblik, kwam er een ruiter den weg opgedraefd.

- Hulp! riep Evert, zoodra hy hem ontwaerde. Hulp! myne oude moeder sterft van honger..... Myn wagen is verzakt in het slyk..... Ik ook, ik kan niet meer..... In Gods naem!....

- Wel, neem uwe moeder van den wagen! riep hem de ruiter toe. Breng dan uw voertuig op de baen, en leg er uwe vracht wederom op..... Indien gy voor twee duiten verstand bezat, moest gy zulks reeds lang gedaen hebben, in plaets van daer staen te roepen en te huilen, als een kind.

Evert antwoordde niet op de woorden van den onmeêdoogenden ruiter; hy liet zich op de berries nedervallen, verborg zyn hoofd in zyne handen, en weende: ‘ik kan niet meer!’

- Blyf dan maer zitten; zeide de ruiter spottend; of

denkt gy misschien, dat de wagen alleen zal loopen voor uw geschreeuw, hetwelk beter aen een meisje zoude passen, dan aen een sterken kerel, zoo als gy? In alle geval, doe wat gy wilt; ik heb geen tyd om my langer op te houden.

Hy gaf zyn paerd de sporen, en draefde voort.

Evert zag hem weemoedig achterna, en zeide stil by zich zelven: 'Welk een mensch! Zoude die Rig Stengel wel gelooven, dat er een God is, die van daer boven dat alles gade slaet?'

Hy bleef eenige oogenblikken daer zitten, rigtte zich slechts op, toen Rig Stengel achter den hoek van het bosch, uit zyne oogen verdwenen was, en ging zich toen gereed maken den raed te volgen, die hem de onmeêdoogende meesterknecht van den Beukberg had achtergelaten. Hy tilde zyne moeder op, legde haer op eene kleine hoogte neder, en stiet den wagen naer den gebaenden weg; waerna hy zynen kostbaren last wederom op het voertuig terug droeg. Nu begon hy met meer moed te kruijen; het rad rolde thans minder moeijelyk, en liep altyd regt op het pad, langs het ryspoor.

Toch oordeelde Evert dat het hem onmogelyk zoude zyn, voor den avond, de hut te bereiken; want het was reeds laet in den namiddag, en de omweg, welken hy nog te doen had, al te groot, voor iemand, die zich enkel door de kracht van zynen wil, in gang hield. Daerom hield hy even stil, en met zyn oog den weg afmetende, welken hy nog had af te leggen, en de zekere hinderpalen berekenende,

welke hy nog zoude ontmoeten, oordeelde hy voorzigtig, zynen moeijelyken togt, dien dag niet voort te zetten; maer liever hier of daer, aen eene wooning te gaen kloppen, om er met zyne moeder den nacht over te brengen.

De wooningen der boeren waren echter zeldzaem in de streek, waer Evert zich, op dat oogenblik, bevond. Wel zag hy, op een kwartier afstands, den schoorsteen rooken van een hem bekend huis; maer welk middel om, dwars door de weiden met water en ys bedekt, zynen wagen voort te stuwen?

Op eens viel zyn oog op den berg, welke zich, ter zyde van den weg, op de heide, verhief. Op die verhevenheid, stond voorheen de steenen graenmolen welke, een jaer of vier geleden, door den bliksem werd aengestoken, en geheel afbrandde. Het muerwerk, hetwelk zich boven den berg, tot eene hoogte van een paer voeten verhief, was het eenige wal er van den windmolen was overgebleven. Hetzelve was overdekt met eenige jonge dennen, waerop men eene party riet, uit den Bloemvyver, had vastgebonden: het was duidelyk te zien, dat die oude bouwval, aen den eenen of anderen ongelukkige, tot schuilplaets verstrekt had.

Evert rigtte zich derwaerts, en kruide langs den uitgeholden berg, de groote, ronde poort binnen, welke voorheen doorgang verleende aen de molenkar.

Het was reeds donkerachtig in den bouwval; en met moeite overtuigde zich Evert, dat dezelve geheel onbewoond was: ten minste ontwaerde hy er geen enkel stuk huisraed;

geene plaets waer iemand zoude hebben kunnen rusten; geen haerd of geene asch, welke aenduidde, dat er zich iemand gewarmd had: het was een ledig, akelig hol, met zwarte muren.

Evert gevoelde eene ligte rilling in dien eenzamen, donkeren bouwval, en keerde naer buiten terug. Bekommerd zag hy over de vlakte, als om den afstand te meten, welke hem van een minder akelig verblyf afscheidde; doch waer hy zyn oog wendde, nergens ontwaerde hy eene wooning, welke hy zich in staet gevoelde, dien dag te bereiken. Lang stond hy boven op het afgeknotte muerwerk te zien, of hy hier of daer geene menschen ontwaerde; maer de streek was geheel en al verlaten; geen menschelyk wezen vertoonde er zich in dat stormachtige weder. Langzaem kwam de jonge Bierinck naer beneden, en besloot eindelyk in het molenhol den nacht over te brengen, liever dan op nieuw te beproeven eene of andere wooning te bereiken, met gevaer van door den nacht overvallen te worden.

Nu begon hy een deel van het dennenhout, dat het dak van den bouwval uitmaekte, beneden te trekken, en wierp hetzelve in het midden van het hol neder, om vuer te maken. Toen ketste hy vuer in zynen houten tondelpot, en blies zacht de vlam aen den zwavelstok, welke hy in zyne tabaksdoos geborgen had. Weldra knetterde het vuer, door het opeengehoopte hout; de vlam blikkerde tegen de donkere wanden; de rook vervulde de akelige holte.

Evert blikte rond zich heen, als hadde hy gevreesd, uit den

eenen of anderen hoek van den bouwval, een spook te zien opryzen.

Nu hing hy de doorweekte kleederen zyner moeder voor het vuer te droogen, en bood de vrouw het eenige stuk brood aen, hetwelk hy nog bezat. Doch de oude weduwe weigerde het voedsel; de ongemakken, de koude, en de aenhoudende regen hadden de verwarring in de werktuigen van haer lydend gestel gebragt, en de droefheid en de smart hadden hare gewoone ziekte merkelyk verergerd.

Evert zat voor haer op de kniën, en sprak weemoedig:

- Waerom eet gy niet moeder, zyt gy ziek?

- Myn hart is vol, lief kind, antwoordde de vrouw; eet gy dat laetste stuk brood, Evert; uwe krachten zouden u begeven.....

Evert schudde met het hoofd; zyne oogen stonden nat van tranen; de smart boorde hem door de ziel.

- Evert, hernam de moeder met eene gebrokene stem; ik gevoel, dat het vuer my wel doet, en dat de slaep my misschien geheel zoude herstellen..... Tracht zelf ook te rusten, kind; de dag van morgen zal welligt beter zyn, dan die van heden; denk dat daer boven een God is, die niemand verlaten zal; betrouw op Hem, Evert, en het zal u op den duer toch altyd nog wel gaen. Laet ons nu een oogenblik bidden, myn jongen, en daerna trachten stil in te sluimeren, tot morgen.

De arme vrouw lag in een gedoken op den kruiwagen; zy vouwde de handen zaêm, hief de oogen opwaerts, en had.

Evert zat geknield voor haer; zyn hoofd rustte op een der sponnen van den kruiwagen; en zoo stierde hy zyne avondbede naer God: het was eene bede om hulp voor zyne gebrekkige moeder. Daerna zweefde zyn geest naer de tombe van palmtakken, welke op het kerkhof de rustplaets zyns vaders afteekende, en hy had voor hem, opdat de Heere hem mogte genadig zyn. Onmerkbaer sloop de naem van Coba in zyn gebed, en hy herdacht het goede meisje, dat zyne kinderjaren zoo stil, aen den levenshemel, had doen voortdryven; en toen hy eindigde, zeide hy zacht: 'Rig Stengel, ik vergeef u, en u ook, Daniël Heyman!'

Doch reeds was zyne moeder ingesluimerd; Evert nam de wollen deken, welke hy tegen het vuer gedroogd had, sloeg dezelve zacht om het lyf der oude vrouw, en wenschte haer in den geest goeden nacht.

Buiten bulderde de wind, en zweepte de regen door het dor gebladerte, dat nog hier en daer aen het eiken kreupelhout was blyven hangen; het was nacht en afgryselyk donker. Binnen, in den ouden bouwval, knetterde de vlam, en danste de rook, in akelige vormen, tegen de bleek verlichte wanden, en verborg nu en dan den kruiwagen, waerin de arme weduwe sliep, in zyne donkere kronkels.

Van tyd tot tyd, kwam er een rukwind door het dak boren, en joeg den rook uit den bouwval, die in eens helder verlicht werd, tot dat de grillige adem van den storm, eene andere rigting nemende, denzelven wederom met geweld, door de oude, steenen poort, in den bouwval terug blies: en dan

beefden de vlammen en schenen langs den grond heen te kruipen; dan was alles akelig donker, gelyk eene begraefplaets, waerin eene graflamp zoude gebrand hebben.

Evert sloeg dat alles gade; zyn hart klopte hevig, en van tyd tot tyd was het, als of er hem een ysregen langs het ligchaem droppelde. Hy herhaelde langzaem de woorden, welke hy zoo even had uitgesproken. ‘Rig Stengel ik vergeef u.... en u ook, Daniël Heyman, ofschoon gy misschien wel de oorzaek zoudt kunnen zyn, dat myne arme moeder niet meer zien zal, dat de storm daer buiten, gaet liggen..... Ja, wie weet; de nacht is nog zoo lang! O, Heyman, wat heeft Evert Bierinck u misdaen, dat gy hebt toegelaten hem zoo te vervolgen? Is het omdat ik zoo arm ben? Men heeft my wel eens gezegd, dat de ryken zoo onregtvaerdig zyn, jegens de armen.....’

Hier onderbrak Evert zyne alleenspraek; eene stem, welke hem vreemd was, en uit een der hoeken van het hol scheen te komen, antwoordde:

- De ryken beweren, dat de armen bedriegers en roovers zyn; en deze denken, dat elke ryke een schelm is; dat een ieder in zyn hart ga, en onderzoeke wat regt is.....

Evert had gehuiverd van angst, en was regt gesprongen.

- Wie heeft daer gesproken? vroeg hy. Zyne stem was hevig ontsteld; zyne woorden kwamen met moeite door zynen mond, die zich stuipachtig open- en toetrok.

Niemand antwoordde.

- Slaept gy moeder? vroeg de jongen, terwyl hy zich over

den kruiwagen boog, en by het bleeke licht van het vuer, het gelaet der vrouw gade sloeg.

Zyne moeder sliep gerust.

- Wie heeft daer gesproken? herhaelde hy nogmaels.

Alleen het gebulder van den wind daer buiten, scheen hem te antwoorden.

Evert rilde, als had de hy zich tusschen ysschotsen voelen insluiten: toch ging hy rond de donkere muren van het hol, ten einde te ontdekken, wie het zyn konde, die met hem in dat ellendig verblyf vernachtte. Doch niets vond hy dan naekte muren, en hier en daer afgebrokkeld steenwerk.

- Heb ik gedroomd? vroeg Bierinck, zich wederom op de berrie van den kruiwagen nederzettende; of welke verwarring heerscht er in myn hoofd?

Hy bleef eene wyl zitten staren in het vuer, en kwam langzamerhand op zyne denkbeelden van daer even terug.

- Hoe is het toch mogelyk, vroeg hy, tot zich zelven sprekende; dat iemand die magtig is, zich van zyne magt bediene, om een armen mensch te hinderen?

- Het zyn de geesselroeden, hernam de stem, waervan de Heer zich bedient om den mensch te straffen, en zyne lievelingen te beproeven: doch let er wel op, vroeg of laet zal de groote Meester, die roeden in het vuer werpen, hetwelk hy in zyne regtvaerdige gramschap heeft ontstoken.

De toon der stem, welke zich deed hooren, was gestreng en plegtig; het was als of de adem van den wind haer in het hol blies. Evert zag op nieuw rondom zich heen, wierp hout

op het vuer, om meer licht te verspreiden, en deed voor den tweeden mael een onderzoek, langs de bouwvallige muren; maer niets ontdekte hy dat hem aenduidde, van waer de geheimzinnige stem had gesproken. Langzamerhand verliet hem de vrees, welke hem eerst overvallen had, en weldra begon hy te verlangen, die vreemde stem nogmaels te hooren. Wat had hy ook te vreezen van hem, hy mogte dan een mensch of een bovennatuerlyk wezen zyn, die zulke wyze dingen uitsprak!

- Wie zyt gy? vroeg Evert zyn hoofd wendende, naer de zyde, van waer hy meende de stem gehoord te hebben.

Voor antwoord stoof er een geweldige rukwind binnen, welke duizende vonken uit het vuer mede nam, en dezelve als sterren, eenen oogenblik, tegen de donkere muren deed schitteren.

Evert begon gewoon te worden aen de dingen, welke hy gedurende dien akeligen nacht ontmoette, en nam byna geen acht meer, op dat grillig uitwerksel van den wind. Hy verlangde zyn gesprek met de geheimzinnige stem voort te zetten, en oordeelde daerom, dat het noodig was op het begonnen onderwerp terug te komen.

- Wanneer dus de arme vervolgden mishandeld wordt?... vroeg Evert.
- Moet hy niet morren, klonk de stem; maer lyden, verdragen en verduldig zyn!
- Verduldig zyn! herhaelde Evert met eenen bitteren spotlach.

- De verduldigheid, zeide de stem is het begin der gelukzaligheid..... Wees verduldig; omdat Hy, wien gy moet navolgen, ook verduldig was. Morde Gods zoon, toen zyn bloed langs het kruishout heen droop?

- O, mensch, wie gy zyn moogt, de Heer heeft ons zoo bitter beproefd! zuchtte Evert.

- De Heer, antwoordde de stem, is altyd even aenbiddelyk, welke ook de wyze is, waerop Hy u behandelt: zyt gy Hem minder dankbaerheid verschuldigd, in het ongeluk dan in den voorspoed?

- O, wy zyn zoo arm, zoo ongelukkig!

- De Heer treft de kinderen, die Hy lief heeft.....

- En, diegenen welke hem vergeten en misachten?..... onderbrak Evert.

- Laet hy gelukkig voortleven! voleindigde de stem; doch pas op, ga niet in hunne wooning, dewyl derzelver val naby is.

Evert zweeg, gedurende eenige oogenblikken, waerin hy de waerheid van deze woorden herdacht, en vroeg toen:

- Kent gy my?

De stem zweeg.

- Kent gy Daniël Heyman, die toelaet, dat men eene arme, ongelukkige weduwe aen eenen byna wissen dood blootstelt?

Hetzelfde stilzwygen.

- Kent gy Rig Stengel, die my uit de hut joeg, waerin

ik geboren werd, en dezen namiddag zich zelfs niet gewaerdigde van zyn paerd te stygen, om myne gebrekkige moeder te helpen?

De stem sprak niet, maer het was als of er een dreigend geschreeuw uit den grond opsteeg.

- Rig Stengel! hernam Evert, zyne woorden tot zich zelven rigtende; hy is het die, sedert langen tyd, myn hart gemarteld en alle hoop uit myne ziel verbannen heeft. Er was een tyd, dat ik zoo gelukkig was, en de toekomst my zoo helder toelachte! Zoude die oneindige hartpyn my nooit meer verlaten? Zoude de hemel nooit meer die donkere wolken boven myn hoofd doen wegdryven?

- Dat weet God alleen, zegde de stem; laet Hem begaen; Hy doet wat wel is, en heeft niemands raed noodig: uwe beproevingen zullen niet langer duren, dan het noodig is voor uw geluk.

- Ik geloof dat gy gelyk hebt, my zoo toe te spreken, antwoordde Evert; doch ik kan my niet voorstellen, dat myn ongeluk, hier op aerde, ooit een einde zal nemen; Rig Stengel heeft het voor altyd vernietigd!

- Rig Stengel! riep de stem op eenen toon, die Evert deed huiveren. Rig Stengel! wiens hart vol is van ydelheid en hoovaerdy! De zoon die zyne moeder niet meer kent! De ongelukkige, die beschaemd is over den schoot, welke hem gedragen heeft!.....

- Rig Stengel, ja, antwoordde Evert; die op het punt is de gelukkigste mensch der wereld te worden....

- Omdat hem de hand van de Bloem van den Beukberg is toegezegd? vroeg de stem.

Voor antwoord, kwam er een diepe zucht uit Evert's borst op.

- De gelukkigste mensch der wereld! vervolgde de stem, op eenen toon vol bitterheid. Kan de zoon, die zyne moeder verstoot, gelukkig zyn? Dat hy vreeze; de wraek van den regtvaerdigen oppersten Meester zit op den drempel van zyne wooning!

Evert zat te sidderen op de berrie van den kruiwagen, by deze laetste woorden, welke de stem, op eenen profetischen toon, uitsprak.

Gedurende eenige oogenblikken, bleef hy zonder spreken zitten staren in de vlammen, welke door den adem van den wind, langs den grond heen, werden geblazen, en dan wederom sissend omhoog stegen. Mymerend opende hy den korf, welke aen den wagen hing, en nam er iets uit, dat hy langzaem aen zyne lippen bragt.

Toen hoorde hy de stem, op zachten en welwillenden toon, zeggen:

- Kind, bewaer den lykkrans, dien gy daer in uwe hand hebt, en dien gy van het graf uws vaders wegnaemt! Die verslenste bloemen en bladeren zullen u herinneren, dat gy eens een vader hadt, die u beminde, en dat gy uwe oude moeder niet moogt vergeten! Bewaer dien krans....

- Coba.... nokte de jonge Bierinck.

- Ja, de Bloem van den Beukberg, onderbrak de stem,

heeft denzelven gevlochten.... Bewaer dien krans; indien God wil, kan Hy den mensch gelukkig maken, al ware het dan ook slechts door middel van een verslenst palmblad.

De storm scheen te bedaren, de wind had uitgebulderd, de regen hield op. Nu werd het akelig stil in den ouden bouwval, en het vuer, by gebrek van droog hout, was byna uitgedoofd. De laetste woorden der geheimzinnige stem hadden Evert hevig getroffen: dezelve waren hem zoo goedhartig, zoo aenmoedigend voorgekomen, en hadden hem zoo opgebeurd, dat hy het gesprek hervatte.

- Zoo dat ik, in weerwil van myne ongelukken, nog altyd mag hopen? vroeg hy.

Alles bleef stil.

- Wie heeft u gezegd, dat deze verslenste bladen, welke volgens uwe woorden misschien nog myn geluk zullen bewerken, door de handen van de Bloem zyn in een gevlochten?

Op deze en meer andere vragen, volgde er geen antwoord; de stem was met den storm verdwenen. Het was als of zy het gedruisch van den wind hadde noodig gehad, om zich te bezielen.

De gelykiydigheid van het bedaren der onstuimige natuer en het zwygen der geheimzinnige stem, kwam Evert Bierinck voor, als hadde hy zich bedrogen; als ware zyn verward denkvermogen de speelbal geweest van een visioen.

Voor de derde mael, ging hy, den laetsten brandenden dennentak in de hand nemende, door het hol rondzoeken, om zyn geheimen tusschenspreker te ontdekken; doch kwam,

zonder iets te vinden, zich wederom op de berrie van den kruiwagen neêrzetten, waer hy eindelyk, uitgeput van vermoeidheid, in slaep viel.

Zoodra de morgen, met zyn bleek winterlicht, door de wyde, steenen poort, het hol kwam binnen dringen, zette Evert zich wederom tusschen de berries van zyn klein voertuig, en vervolgde zynen weg. Kort daerna hield hy aen zyne nieuwe wooning stil, en bragt er zyne oude moeder binnen.

X.

Des anderendaegs, stond Rig Stengel aen de voordeur te zien, naer zyn werkvolk, hetwelk de hut van den ouden Bierinck afbrak: vandaer rigtte hy zyn oog over de vlakte van den Bloemvyver, en hield hetzelve stil op eene witte vlek, welke zich, aen den overkant van het water, tegen een donkeren heiheuvel, afteekende: het was de hut, welke Evert met zyne oude moeder had betrokken. Er steeg rook uit den lagen schoorsteen der nederige wooning, en hierdoor overtuigde zich Rig Stengel, dat zy reeds bewoond was.

- Zie, zoo! zeide hy by zich zelven; ik hoop, dat hy nu ver genoeg van hier woont, om my niet dagelyks in het gezigt te loopen. Ook denk ik, dat Coba het wel zal ontwennen, bezoeken te gaen afleggen by dien armen drommel..... Wanneer ik eenmael zal getrouwd zyn, koop ik ook de hut, die hy

thans bewoont, en ik jaeg hem ook dáér weg.... Hy moge dan, elders in een ander dorp, zynen kost zoeken.

Terwyl hy dit zegde, wierp hy zyne loensche oogen, beurtelings, op de gekalkte muren der hut achter den uitgestrekten Bloemvyver, en op de plaets, waer een paer uren geleden, de wooning van den ouden Bierinck nog zigtbaer was. Toen ging hy binnen, in de kamer waer oom Daniël en tante Tilla, elk in eene wollen deken gewikkeld, by het houtvuer zaten.

Heyman, wiens ziekte, sedert eenigë dagen, eenigzins verminderd scheen, had zyn geliefkoosd handwerk wederom voor den dag gehaeld: hy knipte bladen van groen papier, welke hy aen fyne yzerdraden vast maekte.

Rig Stengel had de lange pyp van zynen meester opgestopt, en een zwavelstok aengestookt: met een beteekenenden glimlach, bood hy het een en ander den ouden man aen, als wilde hy hem aengenaem verrassen.

- Rooken? vroeg Heyman, de pyp verwonderd terug stootende; rooken? wel, Rig, waeraen denkt gy? Het is eene eeuw geleden, dat ik geen tabak meer geproefd heb; en geen wonder, wanneer men altyd ziek is.

- Heyman, zeide Stengel, zacht en welwillend; gy zyt sedert eenige dagen beter....

- Ja, jongen, dat gevoel ik, antwoordde Daniël opgebeurd; maer ik ben zoo zwak.

- Uwe krachten zullen weêrkomen..... Uwe kleur is reeds beter..... Uw bloed sterker.... Wees verzekerd, dat gy weêr te been komt, en tante Tilla ook.....

- Jongen, indien gy de waerheid zegdet; onderbrak hem de vrouw, met een diepen zucht.

- My dunkt wel, waegde Daniël op stillen toon, dat ik niet vererger, en gy ook niet, Tilla..... Indien wy durfden hopen.... Wie weet? want zóó oud zyn wy toch juist nog niet.....

- Wel in het geheel niet! onderbrak Rig; zie eens hoevelen er de tachtig, en zelfs de negentig bereiken....

- Dat denk ik ook somtyds! antwoordden de twee ouderlingen, aengemoedigd door de tael van den fleemenden meesterknecht.

- Daerom, Heyman, beproef de pyp eens; ik wed....

- Neen, Rig, ik gevoel er geen trek voor! antwoordde Daniël; en hy deed een afwyzend teek en met de hand.

- Gy hebt altyd zoo gaerne gerookt; de tabaksdamp heeft u zoo menigmael den slaep uit de oogen gehouden, en u doen vergeten, dat het volk u soms al eens dwarsboomde....

Daniël knikte, tot teeken van goedkeuring.

- En u zoo goed gedaen! vervolgde de fleemer; als gy daer in de keuken zat te zien naer uwe schoone, geknipte ruiten.

Daniël begon te glimlagchen, en zeide stil:

- Kom, geef hier dan, en laet my eens een paer keeren trekken; misschien..... Wel ja, Rig, gy hebt gelyk; wie hadde dat kunnen gelooven!

Heyman blies, met het genot van een oud rooker, den tabaksdamp de wyde schouw in.

- Ik heb wel eens hooren zeggen! hernam Rig, dat, wan-

neer de man naer de pyp, en de vrouw naer den koffy grypt, het gevaer van de ziekte voorby is!.... en hy bezag tante Tilla, als om haer te vragen, of zy, op hare beurt, niet doen wilde zoo als oom Daniël.

- Onmogelyk, Rig! zeide tante Tilla, glimlagchend met het hoofd schuddende.

- Beproef eens, goede tante; indien het u eens goed deed, zoo als de tabak aen oom Daniël?

Inderdaed, Heyman rookte zyne pyp voort, en knikte, by elk wolkje, dat zyne lippen voortbliezen, van blydschap met het hoofd.

- Neen, neen, jongen! hernam vrouw Heyman; ik heb er eene walg van. Daerby zoude die warme, prikkelende drank myne zenuwen ontstellen, en my misschien weêr merkelyk verergeren.

Doch de slimme meesterknecht had, vóór zyn binnenkomen, reeds koffy doen zetten, en riep de keukenmeid toe, dat zy denzelven zoude binnenbrengen. De geur van den koffy walmde aengenaem door de kamer, en met zigtbaer genot, ving de oude vrouw denzelven by het ademhalen op.

Zonder tegenzeggen, liet zy zich door Stengel den drank inschenken, welke zy geheel haer leven zoo bemind had; waermede zy de goede dagen nog beter had gemaekt, en de wederwaerdigheden van het huishouden altyd had weten door te komen. Deels om Rig Stengel te voldoen, deels uit nieuwsgierigheid naer den zoo lang gemisten drank, bragt zy eindelyk de porceleinen kom aen de lippen, en dronk.

- Ziet gy wel! riep Rig; terwyl tante Tilla, met toenemend genoegen, de koffytas even van den mond trok, en er dezelve wederom aen terug bragt. Ziet gy wel, goede tante, dat die drank u goed doet.....

Tilla zag hem met een dankbaren blik aen.

- U geheel opwekt, en doet herleven? vervolgde hy, de handen met blydschap tegen elkander slaende.

Tilla had het oog op Daniël, die daer statig zyne pyp zat te rooken, en deze zag naer zyne vrouw, die met genot hare koffytas ledig dronk: en beiden waren zoo verheugd, als of in het hernemen der pyp en in de geurige koffyboon, ontwyfelbaer hunne nabyzynde genezing gelegen was.

Daniël was zoo blyde, dat hy zynen meesterknecht de hand drukte, en hem zeide, tusschen hem en zyne vrouw neêr te zitten.

- Rig! zeide hy, zoo stil, dat men zyne stem niet verder dan aen den haerd konde hooren; ik was daer bezig bladeren te knippen, om er eene kroon van te maken voor onze Coba.

Rig zag hem vragend aen.

- Verstaet gy my niet? Welnu, jongen, het is hare huwelykskroon, welke ik hoop dat haer niemand anders op het hoofd zal zetten, dan onze Rig.

Stengel scheen te weenen van aendoening.

- Die woorden treffen u, dat gevoel ik; ging Heyman voort. En geen wonder; Coba is immers het beste kind dat er leeft, en zal na onzen dood nog al een stuiver in de hand hebben, dewyl al wat Heyman bezit het hare zyn zal..... Doch

het zy zoo: gy hebt u in myn huis als een brave jongen gedragen, en die belooning dubbel verdiend..... Neem onze Coba, jongen lief; maer maek het meisje gelukkig.

Rig verborg zyn aengezigt achter zyne twee handen, en zeide half weenend:

- O, dat beloof ik u, oom Daniël!

- Hoe uwe zaken met myn nichtje staen, vervolgde Heyman, is my niet juist bekend; maer, sedert langen tyd, heb ik uwe betrekkingen met haer gade geslagen, en, naer ik gis, zyt gy ver genoeg gevorderd, om haer dit nieuws mede te deelen.

Het was als of Rig schaemrood werd, en zyne verlegenheid, welke in dit geval zoo wel aen jonge lieden past, met moeite verborg.

Er was een oogenblik stilte, waerna tante Tilla de laetste woorden van haren man herhaelde:

- Ja, maek het meisje gelukkig!

- Ja, zorg daervoor Rig, zeide Heyman; Coba is het kind van mynen broeder; zy is eene Heyman, en de eenige die er van onze familie overblyft.

By deze woorden, begon de stem van den grysaerd te beven, en tranen van aendoening liepen langs zyne wangen.

Tante Tilla weende als een kind, en Rig wist zoo goed te huichelen, dat hy luid op snikte; en zoo, zyn aengezigt in zynen zakdoek geborgen, bleef hy gedurende eenige oogenblikken met het hoofd op de tafel liggen.

- Daerom Rig! hernam langzaem de oude Heyman; draeg

zorg voor het lieve nichtje, dat wy als ons eigen bloed beminnen..... Weldra misschien zult gy alleen hier meester zyn over den Beukberg; tracht dan, myn jongen, zoo te handelen, dat dit huis van naem, maer niet van eigenaer veranderd is..... De Heymans hadden, ten allen tyde, een vlekkeloozen naem, en waren van iedereen wel gezien. Wees altyd braef en deugdelyk, Rig; en dewyl gy een der voornaemsten van het dorp zyn zult, geef het voorbeeld van godsdienst en van onbesproken gedrag. Denk dikwyls aen uwen behoeftigen medemensch; deel hem gulhartig mede van hetgeen u de Heere, hier op aerde, schenkt; dat deden de Heymans ook, en daerom ging het hun altyd gelukkig.

Hier hield Daniël op te spreken; hy was vermoeid en liet zacht zyn hoofd achter over, tegen het trypen kussen van zynen leuningstoel, zakken.

Rig hield zich, als of hy te zeer verteederd was, om een woord te spreken, en verwyderde zich.

In de keuken ontmoette hy het nichtje van oom Daniël.

- Ach, Coba, indien gy wist wat oom Daniël daer zoo gezegd heeft? zeide hy.

Hy had het meisje met de beide handen genomen, en zag haer met eene uitdrukking van onbeschryfelyke goedheid in het aengezigt.

- De oude, brave man was bezig eene kroon van bladeren te snyden, vervolgde Rig, voor het huwelyk van zyne lieve nicht; en denk eens, beste Coba, wat hy zeide: ‘Niemand zal haer die kroon op het hoofd zetten, dan Rig Stengel!’

De bloem van den Beukberg was koud geworden, by deze woorden, en had hare lidmaten voelen trillen gelyk de roozentak, waerop de koude wind van den eersten winternacht nedervalt.

- Gy ziet dus, myne beste vriendin, ging Stengel voort, hoe digt wy by het oogenblik zyn, waerop wy ons beider geluk zullen zien verwezenlyken.

Het meisje antwoordde niet, en bleef weemoedig naer den grond zien.

- Lieve Coba, vervolgde Rig; zie my eens aen..... Ach, meisje, indien gy eens wist, hoe dierbaer gy zyt aen Rig Stengel! Ik heb u zoo dikwyls herhaeld, dat ik u lief heb boven myn eigen leven..... Ik weet dat uw hart aen my is, en aen niemand anders; doch zeg my nu eens, lieve Coba, dat gy my bemint..... O, maek my eens gelukkig!....

De Bloem van den Beukberg zag vervaerlyk bleek; zy beefde en sprak niet; zy draeide het hoofd om, en hield haer oog gevestigd op de witte vlek, welke zy, zoo ver men zien konde, aen den overkant van den Bloemvyver ontwaerde.

By het gedruisch, dat iemand die binnen kwam, met de klink van de deur maekte, liet Rig de handen van de Bloem los, en verliet de keuken.

- Het meisje is verlegen, mompelde hy in zich zelven; zoo zyn zy allen, en men zegt, dat deze vooral de beste zyn..... Wel ja, wat wil een braef, zedig meisje, op de tael van een vryer, ook al antwoorden?.... Neen, dat zoude niet passen..... Maer men ziet gemakkelyk; wanneer men haer van die dingen

spreekt, wat zy willen zeggen..... Dat neêrslaen der oogen, die bleeke kleur, dat terzyde vallen van het hoofd en die diepe zuchten, zyn altemael dingen, die niets anders willen zeggen dan: ‘Och, ja, Stengel lief, ik ook; ik bemin u!’

Daermede klom Rig haestig op den zolder, en ging met zyn oor op de opening liggen, welke hy in eene der planken had geboord, om alles te kunnen afluisteren, wat er beneden gezegd werd. Hy had geoordeeld, dat het zeer natuerlyk was, dat, na zyn vertrek uit de ziekenkamer, de oude lieden elkander nog wel een woordje zouden te zeggen hebben, hetgeen betrekking had op de zoo even verhandelde zaken.

De slimme Stengel had zich niet misrekend; inderdaed, het gesprek, onder in de kamer, liep nog over het huwelyk van de Bloem van den Beukberg.

- Gy ziet wel, Tilla, zeide Daniël tot zyne vrouw, dat de pastoor de plank mis was, toen hy beweerde, dat onze Rig een hoovaerdig karakter bezat, en ons zoo menigmael herhaelde, dat de eerzucht en de hoogmoed hem in het verderf zouden storten.

- Arme jongen! zeide tante Tilla; hoe weinig heeft hy die gestrenge opmerkingen verdient!

- In alle geval zal de goede pastoor blyde zyn, wanneer hy, indien hy nog eenmael, zoo ik hoop, uit zyne langdurige ziekte opstaet, zal vernemen, dat Stengel de man gaet worden van onze Coba.

- Iedereen zal er zich over verwonderen, antwoordde Tilla; en onder ons gezegd, ik zelve denk somtyds dat.....

- De wereld is altyd afgunstig, zeide Daniël eenigzins gemelyk.

- Ik voor my misgun den jongen niet, dat hy fortuin maekt; maer.....

- Wel ik ook niet, zeide Daniël; is er een braver jongen in den omtrek?

- Neen! ik ken er geen, antwoordde Tilla, die eerlyker zyn dan hy; maer....

- En een godsdienstige jongen, op wiens deugd men kan staet maken..... onderbrak Heyman.

- Gy hebt gelyk! hernam zyne vrouw; het is een jongen, die zynen laetsten stuiver aen zyne arme moeder geeft, en dat alleen bewyst genoeg; maer.....

- Een jongen, die stil en nederig is, wat de pastoor ook moge zeggen! onderbrak Daniël op nieuw.

- Dat alles is waerheid! zeide Tilla; maer.....

- Wel, wat wilt gy meer? sneed haer Heyman al wederom af.

- Ik wilde zeggen, hervatte de vrouw; dat de ongelykheid van afkomst der twee jonge lieden, misschien wel eene rede is, om ons, in deze zaek, nog eens ter dege te bedenken.

Daniël zag afgetrokken naer de vlam van den haerd; het was duidelyk te zien, dat de woorden zyner vrouw hem troffen.

- Gy hebt gelyk, zeide hy, het hoofd even opheffende; Rig is de zoon van doodarme ouders.....

- Van eene bedelaerster, voegde Tilla er by; en gy weet,

Daniël, dat de Heymans er altyd voor uit kwamen, om hunne echtgenooten niet dan in den allerdeftigsten stand te zoeken.

Terwyl Tilla dit zegde, gaf zy door toon en houding, duidelyk te kennen, dat zy fier was op de familie, waerin Daniël Heyman eens zyne huisvrouw was komen ten huwelyk vragen.

Daniël gevoelde de waerheid van de opmerkingen zyner vrouw; hy bewaerde een oogenblik een diep stilzwygen.

- Gy hebt gelyk, zeide hy, maer ongelukkiglyk zyn de zaken te ver gevorderd; en ik denk daer - zoude het redelyk zyn, al de hoedanigheden van den jongen over het hoofd te zien, en te vergeten dat hy eerlyk en bekwaem is, enkel omdat hy arm is?

- Dat is ook waer, Daniël! zeide Tilla, met het hoofd knikkend.

- Hy maekt fortuin, een groot fortuin; van schaepherder wordt hy eigenaer van het schoonste goed dat er in tien uren te zien is; maer er is wel eens een schaepherder paus van Rome geworden..... David was ook al een schaepherder, zie eens.....

- Gy hebt gelyk, zegde Tilla, welke zich by deze voorbeelden der fortuin overwonnen gevoelde; het waren bloote opmerkingen die ik deed, voornamelyk in het belang onzer Coba, welke eenmael gehuwd, misschien een diep harteleed of spyt zoude gevoelen, de vrouw te zyn van den zoon eener ellendige bedelaerster.

In weerwil der zoo sprekende voorbeelden van schaepherders, die tot paus en koning verheven werden, begon Daniël, op deze aenmerking, wederom te wankelen.

- Ik beken ronduit, zeide hy, dat ik de zaek minder heb nagedacht, dan ik het heden doe. Gy hebt gelyk; dergelyke dingen zouden eene jonge vrouw, die de waerde harer afkomst beseft, een bitter verdriet kunnen veroorzaken.

- En wat zullen de menschen zeggen? vroeg Tilla.

- De Bloem van den Beukberg, de schoondochter van vrouw Stengel, de bedelaerster! zeide Daniël tot zich zelven sprekende.

De oude lieden eindigden radeloos hunne zamenspraek. Rig Stengel wien, door de kleine opening in den zolder, geen enkel woord ontsnapt was, rigtte zich, met een pynlyken zucht, overeind.

In zyne oogen, tintelde een somber vuer; boosaerdig knarste hy op de tanden, en aen zynen mond ontvielen woorden, welke hy, met de vuist dreigende, uitsprak: Rig Stengel vermaledyde zyne moeder, als de hinderpael van zyne fortuin!!

XI.

In het dorp kon niemand wys worden uit de handelwyze van den ouden Heyman, die geheel zyn leven zich zoo medelydend getoond had, jegens de arme dorpelingen. Dat hy het bedoelde land en huis had gekocht, om zyne landeryen een geregeld en effen aenzien te geven, verstond iedereen; maer dat hy, by winter tyd, eene arme weduwe uit hare hut joeg, onder voorwendsel van met het werk te moeten beginnen, dat begreep memand; en overal vond men zyne handelwyze wreedaerdig en onverklaerbaer.

Maer de jongens en meisjes die naer de spinning(*) gingen, om den langen winteravond door te brengen, gisten weldra de oorzaek van al wat er gebeurd was. De meisjes vooral, die in sommige dingen ruim zoo arglistig zyn als de jongens,

(*) Vergaderingen van de buerlieden

maekten de eene veronderstelling na de andere, en waren terstond achter de waerheid. Weldra vertelde men overal, dat de oude Heyman aen het gebeurde geheel vreemd was, en alles was toe te wyten aen Rig Stengel, die zich had willen wreken op eenen ouden mededinger.

Gedurende eene geheele week, werd er in de spinning niet gevryd of gedanst; men sprak enkel van Rig Stengel en van Evert Bierinck, en iedereen hekelde het gedrag van den eersten, en had medelyden met den laetsten. De jongens verstonden niet, waerom Evert, die kloek en sterk was, den boosaerdigen Stengel hier of daer niet ging afwachten, ten einde hem armen en beenen te breken; de meisjes konden er geen kop aen krygen, dat Daniël Heyman zyne schoone nicht tot vrouw ging geven aen dien duiknek van een Rig, met zyne loensche oogen. Was de zoon van Stengel dan zoo bevallig? Welke verborgene hoedanigheden bezat hy dan, om zoo de gunst te winnen van den ouden Heyman, en het hart te veroveren van het schoonste en braefste meisje, dat er leefde? Wanneer men deze vragen opwierp, was er niemand in de spinning, die dezelve konde beantwoorden, en gewoonlyk eindigden de meisjes met elkander in het oor te fluisteren, dat niemand haren vryer, met de Bloem zoude willen ruilen.

Zoo was eindelyk de tyd gekomen, dat het vastenavond ging worden.

Verscheidene dagen te voren, had men in de spinning niet meer gerept van den boosaerdigen en verwaenden Stengel; het gesprek liep onophoudelyk over het vastenavondfeest,

dat weldra ging aenbreken. Na het gildefeest was vastenavond ook de schoonste en genoegelykste dag van het jaer: dan onthaelden de vrouwen elkander op koffy, krentenbrood en anyssuiker; dan at het mansvolk in de herberg varkenskop met boonen; en in den namiddag trok men de gans, waerna men zong en danste tot laet in den avond.

Heden zyn die eigenaerdige feesten byna niet meer onder het volk bekend, en in het dorp, waer ons verhael voorviel, sluipt vastenavond, even als de andere dagen der week, om zoo te zeggen, ongemerkt voorby.

Maer in dien tyd was het geheel anders.

Verscheidene dagen van te voren, maekte men zich in het dorp tot het vieren van het feest gereed: overal zuchtte de steenen vloer onder het wryven der bezems; overal schuerde men, met zand, het koper schoon en deed men, met loog, het tin blinken als zilver. De eikenhouten kast, de kersenhouten tafels en stoelen werden geboend, en de vloer der schoonste kamer met helderwit zand bestrooid. De zonen der pachters sneden stroo en voorraed voor de paerden, haelden rapen en wortelen uit den kuil voor het hoornvee en strooiden de stallen, om zoo met vastenavond weinig of geen werk meer te hebben.

Zoo kwam de dag, waer groot en klein, jong en oud naer verlangde; de dag, waerop geheel de bevolking kwam te zaêm geloopen, om het gebruikelyke feest van het ganstrekken by te woonen.

Op het midden van het marktplein, had men tusschen twee

lindeboomen eene touw gespannen, aen welks midden de gans, by hare pooten, was vastgebonden. De mededingers moesten, in vollen ren, eronder door ryden, en de prys was aen hem, die er in gelukte het arme dier den kop af te rukken. Er was iets wreedaerdigs, iets beulachtigs in die handelwyze van onze goede dorpelingen, wy bekennen het; ook daerom had men, in verscheidene dorpen, de gewoonte eerst de gans te slagten, om daerna dezelve te laten dienen voor het volksvermaek van vastenavond. In dat geval was gewoonlyk het feest eerder afgeloopen, dewyl het voor den ruiter gemakkelyker was, een ochewegelyk doelwit te treffen, dan den kop af te rukken van een levenden vogel, welke zich onophoudelyk in alle rigtingen bewoog. Gewoonlyk ook was dan het feest minder levendig, minder vermakelyk; maer hetzelve had geen wreedaerdig karakter meer.

Wy vervolgen ons verhael:

Nu kwamen, van alle zyden, de boeren op hunne paerden aengereden: zy hadden stygbeugels, noch zadels, en zaten enkel op een schapenpels, welke om den buik van het paerd was vastgesingeld. Zy hadden geene sporen; maer elk droeg eene korte, dikke kempen zweep, om de paerden wakker te houden. Dit hadden zy echter ditmael niet noodig, dewyl de dieren, by den gestadigen vorst, byna niet van stal waren geweest, en door de langdurige rust, zoo dartel waren als runderen.

Reeds wemelde het plein van ruiters, en al de deuren en ramen van de rondliggende huizen waren bezet met men-

schen, welke, met ongeduld het sein stonden af te wachten. Zoo dikwyls er een nieuwe ruiter op het plein kwam aengedraefd, ging er een geweldig geschreeuw uit den hoop op: het was de welkomsgroet aen den nieuwen mededinger. Dan nam men er vermaek in het paerd te zien steigeren, en de kunst van den ruiter gade te slaen; en terwyl de straetjongens in de handen klapten en met aerdkluiten wierpen, om het paerd bang te maken, verborgen de vrouwen en jonge meisjes hare aengezigten, achter den voorschoot, om den ruiter niet te zien beneden tuimelen. Er ontbrak nog een ruiter: het was Rig Stengel, die met opzet de laetste had willen zyn, in de verzekering, dat zyne verschyning dan oneindig meer opzien zoude gebaerd hebben.

Reeds begonnen de ruiters, na een tamelyk lang wachten, ongeduldig te worden; reeds werd er gesproken van het spel te beginnen, toen men in eens Rig Stengel in de verte zag komen aenrennen. Toen hy op het plein stil hield, riepen of schreeuwden de straetjongens niet, of wierpen zy niet met kluiten, om zyn paerd bang te maken; alles was stil toen hy zyn paerd inhield, en zich by de andere ruiters aensloot. Rig bereed den schoonen, jongen vos van den Beukberg, een vierjarigen ruin, waerop zich een koning hadde mogen nederzetten.

Hy droeg niet, zoo als de andere boerenjongens, de gebruikelyke kempen zweep, of zat niet, zoo als zyne makkers, op de gewoone schapenvacht; neen, hy zat op een engelschen zadel, welke in dien tyd, in het dorp byna nog niet bekend

was; hy had zyne voeten in schoone stygbeugels, en aen de hielen zyner hooge laerzen, welke niemand dan hy alleen droeg, had hy verzilverde sporen.

Rig werd van alle kanten bezien en bewonderd; maer de jongens die met gansche troepen, by de meisjes stonden, fluisterden elkander in het oor, dat Stengel beter zoude doen van brood te koopen voor zyne moeder, dan zich zoo belagchelyk op te schikken.

Gedurende de aenmerkingen der aenschouwers, hadden de mededingers alles beslist en geregeld, en terstond begon men het spel, waerna iedereen zoo ongeduldig had staen wachten.

Nu kwam een der ruiters vooruit gereden, en zette zyn paerd, met het slaen zyner kempen zweep en het drukken zyner hielen, in vollen ren; zoo joeg hy onder de koord door, en greep tegelyker tyd naer den kop der gans, welke hem geducht in den vinger beet. Een tweede, een derde, een vierde, en daerna al de ruiters volgden hem op; en nauwelyks had de laetste zyne beurt gehad, of de eerste was reeds wederom daer, om, in het voorbyhollen, te ramen naer de gans: het was een groote cirkel van ruiters, welke aenhoudend, met eene geweldige snelheid, onder de koord doorjoeg. Het hoofd des aenschouwers werd er duizelig van, en zoo vlug liep de cirkel voort, dat men noch paerden noch ruiters byna meer konde onderscheiden; het was als of er een oneindig groot molenrad, waervan al de tanden leefden en zich bewogen, langs den grond stond rond te draeijen.

Telkens, wanneer de eene of andere ruiter de gans raekte, en de pluimen van den vogel door de lucht deed stuiven, ging er een algemeen geroep uit de menigte van aenschouwers op; de jongens klapten in de handen, en de meisjes wuifden met hare zakdoeken.

Dan kletsten de kempen zweepen, met geweld, rond de koppen der paerden, welke begonnen te hinneken en te briesschen, sommigen van schrik, anderen van moed, terwyl zy de achterhoeven met geweld in de hoogte sloegen. De stralen weérgalmden van het geroep van het volk en het kletsen der zweepen; de lindeboomen, op het plein, stonden te daveren van het woest getrappel der rennende paerden.

Van tyd tot tyd, brak er een singel, welke den schapenpels op den rug van het paerd vasthield; dan zag men den ruiter, tot groot vermaek der aenschouwers, regts of links afschuiven, zich aen de manen van zyn ros vastgrypen, of zich om deszelfs nek vastklemmen, ten einde het verloren evenwigt te herstellen.

Somtyds ook wierp een paerd, by het achteruit slaen der hoeven, zynen ruiter op den grond, en bleef dan alleen, den staert regt in de hoogte stekende, in den draeijenden cirkel voortrennen; en terwyl de ruiter, rood van schaemte, van toorn en vernedering, zich dan oprigtte, weêrgalmde het plein van het gelach en het geschater der meisjes en het fluiten der straetjongens, die by heele hoopen, stonden te schuifelen op hunne vingers.

Zoo duerde het spel gedurende een geheel uer voort, zon-

der dat er nog een der ruiters de kans had gehad, de gans by haren slanken hals te grypen. De vogel wist telkens, wanneer er een ruiter onder de koord doorreed, zynen kop ter zyde te werpen, of denzelven onder zyne vleugelen te verbergen, en zoo de behendigheid van allen te verydelen. Doch de ruiters lieten zich niet ontmoedigen; maer reden met verdubbelden yver den kring rond, en stelden al hunne bekwaemheid en kunst in het werk, om de zilveren horlogie, als prys der overwinning, weg te dragen.

Iedereen had er al voor gegeven wat hy bezat, om het zakuerwerk te winnen, niet zoo zeer om den prys zelven; maer voornamelyk omdat hy denzelven moest ontvangen uit de hand van de schoone Coba Heyman, aen wie deze eer was te beurt gevallen.

Rig Stengel deed buitengewoone poogingen om elken keer, dat hy onder de koord heen snorde, den kop der gans in zyne hand te krygen; doch konde er, evenmin als zyne mededingers, in gelukken. Hy beet zich woedend op de lippen, en drukte met geweld de scherpe raderen zyner sporen in den buik van zynen vos, als ware zyn paerd de schuld geweest van zyne gedurige teleurstelling.

- Indien eens een ander den prys behaelde, en het Rig Stengel niet was, die het zilveren uerwerk uit de hand der Bloem mogt ontvangen!.... zoo sprak hy tot zich zelven, terwyl hy zyn paerd deed zwenken en zylings omzag, of niemand den kop van den vogel in de hand hield; die schande, zoude ik niet verkroppen!

Rig was wederom digt by de koord; nu deed hy zyn paerd een geweldigen sprong doen, ten einde te beproeven, of hy zich tot aen de gans konde doen opheffen, om zoo haren kop onder de vleugelen op te zoeken.

De vogel kreeg eenen geweldigen stoot, die tem, zoo wyd de koord reikte, in de lucht slingerde; maer behield toch zynen hals en kop. Stengel voelde, dat er een traen van spyt uit zyn oog viel; en terwyl hy, met eene verwensching hevig zyn paerd toeriep, grynsde hy in zich zelven:

- Wee hem! die den prys uit Coba's hand aenneemt!

Dit zeggende zweepte hy zynen vos, en legde er op aen, om voor de tweede mael den sprong te beproeven, welke hem daer even mislukt was. Het paerd wierp zich, onder de drukking der sporen en de gebiedende stem zyns meesters, met eene ongeloofelyke kracht, in de hoogte even bezyden de gans, en kwam toen, met de vier pooten in eens, naer beneden.

De aenschouwers hadden allen het oog op dien geduchten sprong; iedereen bewonderde den schoonen vos, die met zoo veel snelheid zynen gewoonen loop hernam, en reeds was hy een geheel eind, met zynen ruiter weg, toen men eerst bemerkte, dat er bloed van de koord beneden drupte, en Rig Stengel, met den kop van de gans, daer heen reed.

Even als toen hy den vogel van den schutsboom schoot, en koning der gilde werd, bleef ook nu alles byna even stil. De straetjongens alleen riepen wel ‘hoerra voor Rig Stengel!’ maer de bejaerde aenschouwers, de grootere jongens en de

meisjes riepen niet mede; iedereen misgunde hem de eer en den prys, welke hem te beurt vielen.

De ruiters hadden nu den cirkel, waerin zy zoo lang hadden rond gereden, verbroken, en zich in eenen troep, op het midden van het plein, byeen geschaerd. Uit hun midden kwam Rig Stengel vooruit gereden, naer den kleinen steenen steiger van het raedhuis: daer stonden de burgemeester en de twee assessors der gemeente, de voornaemste hoofdlieden van de gilde, die den prys hadden uitgeloofd, en het lieve meisje, welke denzelven moest overhandigen. De Bloem van den Beukberg was bleek als de dood, en beefde terwyl zy het zilveren zakuerwerk den overwinnaer toereikte. Stengel lachte haer vriendelyk toe, en trachtte haer moed in het hart te spreken; want hy wist wel, fluisterde hy haer in het oor, dat zyne lieve, toekomende bruid aengedaen en ontsteld moest zyn, over de eer der overwinning, welke hy behaeld had.

De Bloem scheen naer zyne woorden niet te luisteren; hare kleur bleef even bleek, haer gelaet even droefgeestig, en onverschillig zag zy naer de ruiters, welke het plein verlieten en naer huis reden.

Onder de menigte van aenschouwers, welke het ganstrekken hadden bygewoond, bevond zich ook Evert Bierinck: aen zynen arm droeg hy eenen hengelkorf, waerin hy brood had voor zyne arme moeder.

Met belangstelling had hy het spel in al deszelfs byzonderheden afgezien; het was, als of die loopende cirkel van menschen en paerden hem, voor een oogenblik, zyn diep

harteleed deed vergeten; als of het gelach en het geschater der aenschouwers weêrklank vonden in zyne ziel; want zyn aengezigt was levendig en opgeruimd, en zyn oog helder. Maer toen hy den bloedenden kop der gans in de hand had gezien van Rig Stengel; toen hy het zilveren uerwerk, uit de hand van zyne oude vriendin, die op den steenen steiger stond, had zien overgaen in de hand van Heyman's meesterknecht, toen was hy een oogenblik, bleek en koud geworden, en had hy weemoedig en stil by zich zelven gezegd:

- Wat is hy toch altyd, en in alles gelukkig!

Ofschoon hy deze woorden nauw hoorbaer meende uitgesproken te hebben, waren dezelve toch door iemand gehoord geworden; want er antwoordde eene stem:

- Gedenk myne woorden!

Evert gevoelde eene ligte huivering; die stem was dezelfde, welke hem in dien akeligen nacht, in den bouw van den molen, had toegesproken. Hy keerde zich haestig om; maer zag enkel eenige vrouwen en kinderen, welke geen acht op hem schenen te geven.

Die zonderlinge ontmoeting ootstelde den zoon van de arme weduwe: hy was op zynen broodkorf gaen zitten, had zyn hoofd in zyne twee handen laten zakken, en was zoo blyven droomen over die geheimzinnige stem, welke hem nog altyd in het oor suisde; het was enkel de viool van den speelman, die hem kwam herinneren, dat hy zyn tyd noodig had.

Evert stond op, en nam de rigting zyner hut. Een oogenblik hield hy stil voor het venster van de kamer, waer de boeren-

jongens met de meisjes van het dorp dansten, en zich zoo goed vermaekten.

Op eenige schreden voor hem, zag hy de Bloem van den Beukberg, aen den arm van Rig Stengel. Hy zeide zacht en weemoedig by zich zelven eenige woorden, waer tusschen de naem liep van Coba, draeide toen het hoofd om, maer ging niet weg van het venster.

Ondertusschen had men in de kamer de kaersen ontstoken, en alles in gereedheid gebragt, om het feest geheel den avond te doen voortduren.

Behalve de Bloem, die volgens gewoonte neêrslagtig was, en met weerzin scheen te dansen, vermaekten de jongens en meisjes zich overheerlyk. Rig Stengel vooral zag er te vreden uit: byna geen oogenblik verliet hy zyne toekomende, zoo als hy Coba noemde, en deed hy zulks al eens, dan was het om in de kamer rond te gaen, ten einde aen de jongens zyne schoone pyp en horlogieketting te toonen, en de meisjes opmerkzaem te maken op zyne houding en gang, op zynen gesteven hemdsband, en zynen zwarten, zyden hoed, den eenigen, die er in het dorp, onder de jongens, gedragen werd. Terwyl Rig de danskamer rondwandelde, rigtte hy, van tyd tot tyd, het woord tot de rykste boerendochters, die schoon en deftig gekleed waren, bezag de mindere meisjes met half toegeknepen en verachtend oog, en kwam zoo, als ware hy alleen heer en meester, naer de Bloem terug.

Toen hy voor de derde of vierde mael deze wandeling deed, ging hy voorby de deur, welke op de straet uitkwam,

en open stond: in dezelve vertoonde zich eene vrouw in lompen gehuld, en welke er bleek en vermagerd uitzag; het was zyne moeder.

Rig duwde haer de straet op, en trok de deur achter zich digt.

- Wat doet gy hier? vroeg hy barsch.

- Verleden jaer, by hetzelfde feest, zeide de vrouw op stillen toon; heeft my hier iemand eten en drinken gegeven, en.....

- En gy kwaemt zien, of men dit jaer niet hetzelfde doen zoude?

- Wel zeker.

- Schaemt gy u niet, u hier te vertoonen in uwe akelige lompen!

- Ja, Rig, zeide de vrouw; ik heb byna niets meer om het lyf; ik lyd verschrikkelyk van de koude.....

- En in dergelyke toetakeling, zoudt gy hier verschynen, waer de voornaemsten van het dorp, niemand uitgezonderd, tegenwoordig zyn.

- Ik heb geen huis, geene wooning meer; sedert weken heb ik onder geen dak meer geslapen..... zeide de vrouw bibberend.

- Dat is uwe schuld! snauwde haer zoon; dewyl ik u aen eene wooning zoude geholpen hebben, indien gy u van hier hadt willen verwyderen.

- Ik werd hier in het dorp geboren; antwoordde de moeder, ik gevoel, dat ik elders zoude te niet gaen.

- Is dit nu tael voor eene vrouw, die zeventig jaren oud is, en zich uitgeeft voor iemand, die verstand heeft? zeide Rig en hy stampvoette van ongeduld.

- Daerenboven ben ik gewoon dagelyks te gaen bidden, op het graf uws vaders, hier op het kerkhof....

- Wie belet u ginder ook te bidden? beet Rig zyne moeder af; maer neen! daer zit de knoop niet; hetgeen gy wilt, is, my overal in den weg loopen, myne fortuin beletten door uwe tegenwoordigheid, en my dwarsboomen in myn geluk.

- Kind, ik wilde u gelukkig zien; maer een zoon, die zyne oude moeder verstoot, kan niet gelukkig zyn!

- Dan zal het uwe schuld zyn; onthoud dat... Nu nog eens, indien gy u uit het dorp wilt verwyderen, en er nooit wederkeeren, zal ik u van tyd tot tyd nog iets geven; zoo niet, trek ik geheel de handen van u af.

- Rig, pas op! Misschien komt er nog een tyd, dat gy, die thans in weelde leeft, ook gebrek zult lyden; ja, dat voorzie ik, omdat daer ginder (de vrouw stak hare hand omhoog) iemand is, die alles afziet, wat hier op de wereld gebeurd en.....

- Ik heb geen tyd om naer sermoonen te luisteren! zeide Rig, haer in de rede vallende.

- Indien dat ooit mogte gebeuren, en ik nog een stuk brood heb kom dan gerust naer uwe moeder; dan is nog de helft voor u.

- Kom, kom, ga nu maer spoedig heên! zeide Rig, die

zyne drift moeijelyk meer kon bedwingen. Ga heen; ik heb nu voor het oogenblik niets te geven.

Hy stiet, zyne moeder by den arm grypende, van zich weg, waerna hy de deur van de danskamer opende en binnenging.

Achter den hoek van het huis zat Evert Bierinck op zynen broodkorf, en had de woordenwisselingen tusschen zoon en moeder gedeeltelyk afgeluisterd. Daer de vrouw hem den rug keerde, had hy weinig verstaen van hetgene zy zeide, maer uit de woorden haers zoons volkomen begrepen, waerover hun gesprek geloopen had.

- Welk een monster! riep de jonge Bierinck opstaende, met verontwaerdiging, uit; nu begryp ik, waerom hy niet van zyn paerd steeg, om *myne* moeder te helpen!

Dit zeggende ging hy naer de arme vrouw, en sprak:

- Kom hier, moeder, ga met my; in onze hut is er nog plaets voor eene derde over. Geef my den arm; want gy zyt zwak.... Doe maer, wy zullen u geven wat wy hebben. Myne moeder kan wel niets van haer brood missen, maer ik, die jong en sterk ben, zal een stukje minder eten. Kom maer.....

Vyftien schreden verder, stonden eenige jongens en meisjes in druk gesprek, over het afgeloopen feest. In eens ging er een fel gelach en geschater uit den hoop op, toen iemand riep:

- Maer wat gaet Evert Bierinck over, daer arm aen arm heên te gaen, met de oude vrouw Stengel?....

Evert hoorde het gelach en het geschater, maer stoorde er zich niet aen, en vervolgde zynen weg.

- Indien gy kunt, moeder Stengel, zeide hy, toen zy buiten de huizen waren; zullen wy vlug doorstappen. Myne moeder zal ongerust zyn over myn wegblyven..... Ik weet ook niet, waerom ik zoo lang vertoefd heb.....

- Ik weet het, antwoordde zacht vrouw Stengel.

Evert gevoelde eene ligte huivering, en vroeg in zich zelven, waerom hy zoo ontstelde; hy bleef eenige oogenblikken in diepe gedachten voortgaen, tot dat hy op den boord van den Bloemvyver stilhield.

Daer dobberde eene kleine boot, aen eenen berkenstam. vastgemaekt: het was het kleine vaertuig, hetwelk Evert, sedert een paer jaren, tot de vischvangst bezigde, en waermede hy, een zekeren tyd van het jaer, somtyds een stuiver konde verdienen. Hy deed de oude vrouw in de boot nederzitten, plaetste zynen hengelkorf naest haer, en maekte de ketting los: toen zette hy zich tegenover moeder Stengel en begon te roeijen. De maen stond helder in de lucht, het water was effen gelyk een vloer; de boot sneed als een visch door het water.

- Indien ik, sprak Evert, myne boot had kunnen gebruiken zoo als nu, toen ik, eenigen tyd geleden, myne moeder overvoerde.... Maer toen was de geheele vlakte met ysschotsen bedekt; de wind bulderde zoo onstuimig, en het regende zoo woest! Welk een nacht! zeide hy stil, als tot zich zelven sprekende; nog dikwyls denk ik gedroomd te hebben.

De jongeling was in gedachten verzonken; zyne roeispanen sloegen minder vlug door het water.

- Vrouw Stengel, zeide hy, eensklaps het hoofd opheffende; gy hebt daer gezegd, dat gy wist, waerom ik zoo lang vertoefd had in het dorp?

- Dat heb ik gezegd, antwoordde de arme vrouw.

- Waerom dan?

- Waerom vraegt gy my iets, hetgeen u zelven bekend is?

- Die stem!.... zeide Evert, terwyl hy zyne riemen stil hield, en koud werd als ys.

- Indien gy uw hart wilt raedplegen, hervatte vrouw Stengel, zal het u zeggen, dat gy vandaeg in het dorp vertoefd hebt, om dezelfde reden, waerom gy den lykkrans van het graf uws vaders zoo zorgvuldig bewaert.

- Neen, ik heb niet gedroomd, zeide Evert, als tot zich zelven sprekende; dezelfde stem!

Hy bleef eenige oogenblikken peinzend op zyne roeispanen rusten, en zeide toen:

- Moeder Stengel, zeg my, waert gy het met wie ik, eenige weken geleden, in den nacht van dien geweldigen storm, gesproken heb, daer ginds op de heide, in den bouwval van den ouden molen?

- Ja, Evert, antwoordde de vrouw; ik was het die met u sprak, terwyl gy op de berrie van uwen kruiwagen zat, en den lykkrans van uws vaders graf in de hand hadt.

- Wat deedt gy met zulk afschuwelyk weder, in dat akelig hol? vroeg Evert.

- Had ik eene andere schuilplaets om my te beschermen tegen den regen en den wind? Heb ik daer, tusschen het muer-

werk en den aerdberg, die hetzelve omgeeft, in een hol, diep in den grond, niet byna al de nachten van dezen winter overgebragt?

- Arme vrouw! mompelde Evert medelydend.

- Meer dan eens, heb ik my daer des avonds geborgen, na den geheelen dag te hebben rondgezworven, zonder iets genut te hebben, tenzy eenige bevrozene wortels en knollen, en een handvol water uit de beek.

De boot hield stil; Evert vergat te roeijen, zoo zeer was hy aengedaen door de woorden der arme moeder.

- Dikwyls, ging de vrouw voort, heb ik my in dat hol laten glyden, na een uer vroeger door mynen zoon van den Beukberg te zyn weggejaegd, waer ik kwam bidden om een stuk brood voor den honger.

- Uw zoon! riep Evert, zyne riemen met geweld in het water slaende; uw zoon is een monster van wreedheid!

- Het is een ongelukkige, die zich heeft laten verblinden, door de verwaendheid en de hoovaerdy.

- De liefde van Coba! zeide Evert stil, zal hem tot betere gevoelens brengen.

Vrouw Stengel hief onverschillig den schouder op, en staerde naer de ronde, heldere maenschyf, welke zy in den eindeloozen bodem van den Bloemvyver ontwaerde.

- De Bloem van den Beukberg, vervolgde Evert, die er genoegen ia schepte het gesprek, op dien voet voort te zetten, is eene van die zachte, goedhartige vrouwen, voor dewelke iedereen buigt en zyne driften tot zwygen brengt, om haer te believen.

- Maer kind, sprak de oude vrouw, denkt gy dan dat die twee jonge lieden elkander beminnen?

- Ik meende het, stamelde Evert, terwyl hy zyne roeispanen bewegeloos liet hangen, om des te beter te kunnen toeluisteren.

- Neen, neen; Coba bemint Rig niet; en dat is geen wonder; ook Rig bemint de Bloem niet.

- Wat zegt gy? vroeg Bierinck verwonderd opziende.

- Neen, ging de oude vrouw voort, hetgeen hy beoogt, is enkel de geheele bezitting van Daniël Heyman.

- Indien hy eenmael zal getrouwd zyn..... zeide Evert weemoedig.

- Nooit zal de Bloem de vrouw van Rig Stengel worden! zeide zy, plegtig hare hand uitstekende.

- Kunt gy lezen in de toekomst, moeder Stengel? vroeg Evert, ontroerd door de plegtige houding der vrouw.

- Neen kind; wie kan dat behalve Hy, die van daer boven alles afziet, hoe de mensch hier beneden leeft en handelt, en die, zoo als ik altyd gehoord heb, gedurig het oog heeft op goede en brave kinderen? Maer onthoud myne woorden; men moet geen profetesse zyn, om zulke dingen te voorzeggen.

- Moeder Stengel, wie heeft u die schoone woorden geleerd, vroeg Evert, welke gy my in den bouwval hebt leeren kennen?

- De tyd, de beproevingen en de ongelukken, kunnen den mensch, indien hy er gebruik van wil maken, veel leeren.

- Sedert onze geheimzinnige ontmoeting gevoel ik my zelven meer opgebeurd; de hoop is in myn hart teruggekeerd..... En nogtans is myn lot niet veranderd; ik ben armer dan ooit, en myn vooruitzigt is niet minder ellendig dan voorheen. Verklaert gy dat moeder Stengel? vroeg Evert, terwyl hy haren blik, hy het maenlicht trachtte te ontmoeten.

- Ik heb een voorgevoel, dat Evert Bierinck eens zal gelukkig zyn, omdat hy een brave zoon is..... Ik heb koude, zeide toen de vrouw bibberend, terwyl zy hare leden vast in een sloot, en haer ellendig kleedsel digter om dezelve heên wierp.

Evert roeide nu snel voort, en bragt binnen weinige oogenblikken zyne boot aen den voet zyner wooning.

Toen de jonge Bierinck, na zyne moeder en de oude vrouw Stengel verzorgd te hebben, zich in eenen hoek der hut op eenige drooge busselen riet uit den Bloemvyver, nederlegde, hield hy by zich zelven de volgende alleenspraek:

- Evert, wat hebt gy ongelyk zoo opgeruimd, zoo tevreden te zyn, als gy dezen avond geweest zyt. Bedenk eens, dat gy nauwelyks brood genoeg hebt voor den honger; dat gy uw bed hebt afgestaen aen een ander, en gy hier op wat riet ligt te verstyven van koude? Wat ging u toch over, toen gy die oude landloopster onder den arm naemt, en haer onder uw dak bragt? Waer zyn uwe zinnen, dat gy uwe oude moeder, en u zelven het brood zoudt onttrekken om het te geven, aen wie?.... Aen de moeder van eenen Rig Stengel;

van dien windbuil, met zyne sporen aen de laerzen, die iedereen met minachting beziet, en zich boven allen verheft? Aen de moeder van eenen Rig Stengel, die de schoone Coba, de hartsvriendin uwer jeugd gaet huwen, en haer misschien ongelukkig maken? Weet gy dan niet meer, dat diezelfde Rig Stengel u uit de hut uws vaders heeft gejaegd? Herinnert gy u dan niet meer, dat hy zich zelfs niet gewaerdigde van zyn paerd te stygen, toen uw kruiwagen in het slyk verzakt was, en uwe arme moeder byna van koude en gebrek omkwam? Wreek u op dien Rig, zonder wien gy misschien, nog zoo gelukkig zoudt zyn, als toen gy met Coba, dagelyks gingt bloemen plukken in den Bloemvyver! Wreek u op hem, en jaeg die oude bedelaerster de deur uit! Of ziet gy iets aenlokkelyks in de lompen dier oude landloopster? Of is het, omdat gy in haer de geheimzinnige stem van den ouden bouwval hebt teruggevonden, die u eenige troostende woorden heeft toegesproken? Gy hebt moed geschept in de woorden dier ellendige vrouw, die niet weet wat zy zegt! Gy hebt gehoopt; want sedert dagen vliegt uw geest over het water van den Bloemvyver en zweeft gedurig rond de beuken, in wier schaduw gy, met de kleine Coba, zoo dikwyls gezeten hebt. Wat hoopt gy? Zoudt gy durven zeggen wat gy hoopt? Zeker neen! nog eens, jaeg die oude schooister, welke u misleidt en bedriegt, de deur uit, en maek u niet belagchelyk!

Evert had zich op zyn rieten bed opgerigt en met het hoofd op zynen elleboog rustende, zag hy zyne hut rond,

als hadde hy iemand gezocht, welke hem deze weinig menschlievende woorden opstookte. Hy schudde even glimlagchend met het hoofd, en zeide stil by zich zelven: ‘Dat was daer de stem van den booze!’ Toen legde hy zyn hoofd wederom neder, en sliep in.

Doch het is tyd, dat wy in het dorp wederkeeren.

Behalve Evert Bierinck, was er nog iemand, die de ontmoeting van Rig Stengel met zyne moeder, aen de deur der danskamer had gade geslagen: het was het nichtje van oom Daniël, die de oude vrouw, door de spleet van de deur had meenen te ontwaren, en hierin zich te minder dacht te bedriegen, toen zy bemerkte, dat haer zoon bekommerd door de kamer rondziende, de deur driftig achter zich toe trok.

Het meisje had daerop spoedig, langs de binnendeur, de kamer verlaten, en was zich gaen verbergen achter den stam van den grooten lindenboom, die tegen den gevel stond, van waer zy de klagten der oude vrouw en de woorden van den ontaerden zoon geheel had afgeluisterd. Het goede meisje had een traen van medelyden uit hare oogen gewischt, toen zy de arme moeder had hooren bidden, om een stuk kleed voor de koude, om wat brood voor den honger; zy had gebeefd van verontwaerdiging, toen Rig haer zoo wreedaerdig van zich heen joeg.

Als versteend, waszy achtér den boomstam blyven staen, tot dat Bierinck de vrouw onder den arm nam, en zich als haer redder aenbood. Toen was de naem van Evert uit

bare borst opgestegen; waerna zy eensklaps verdwenen was, in de rigting van den Beukberg.

De dienstboden van Daniël Heyman bemerkten, dat het meisje hevig ontsteld was, toen zy binnen kwam; dat zy afgryselyk bleek was, en hare handen beefden, terwyl zy het licht ontstak, en hare slaepkamer binnen ging.

Rig was woedend over de handelwyze van de Bloem; lang ging hy de danskamer op en neêr, drukte zynen hoed fier op het hoofd, bezag iedereen ter zyde met half geslotene oogen, en perste kwaedaerdig de onder- tegen de bovenlip. Zyne houding was onbeschaemd en uitdagend, en het was gemakkelyk te zien, dat hy de gelegenheid zocht om ruzie te maken. Maer de dorpsjongens, met hunne vrysters wilden hem niet te bemerken; zy zongen eens zoo luid, sprongen eens zoo hoog, en schenen zich meer dan ooit te vermaken.

Rig gevoelde wel, dat hy het voorwerp van al die spotterny was, maer vond geen het minste voorwendsel om dit te beletten. Wel ging hy, nu en dan, den eenen of anderen danser voorbedachtelyk in den weg staen; maer het was als of men, dien avond, niets kwalyk wilde nemen; men danste rondom hem heen, en men vermaekte zich nog meer dan te voren.

Nadat de dans was afgeloopen, gingen de dansers en danseressen zich rondom eene groote, lange tafel nederzetten, om peperkoek te eten en warmen pons te drinken. De meisjes zongen lustige liederen en de jongens, met hunne zware stemmen, zongen het blyde refrein.

Rig alleen zong niet roede: zyn aengezigt was bleek als de muer; zyne oogen gloeiden als vuer, en zyn bloed kookte van spyt en van razerny, welke hy zwygend verkropte.

Laet in den avond, keerde hy naer huis, weinig voldaen over de behaelde overwinning in het ganstrekken, woedend tegen zyne moeder, die hem dezen avond, zoo als by elk feest, als met voordacht in den weg was geloopen, en misnoegd over het gedrag van de Bloem, welke hem, zoo valsch had behandeld.

XII.

Des anderendaegs, toen Coba in de ziekenkamer trad, zaten oom en tante reeds by den haerd; Daniël werkte aen den bekenden bloemkrans, voor welken tante Tilla de schoonste blaedjes uitkoos. Hun nichtje ging gedurig het vertrek op en neêr, verplaetste den eenen stoel na den anderen, veegde de tafel af, die niet vuil was, en blies over het porceleinen koffyservies, hetwelk zy zoo even had afgeveegd.

Met haren zakdoek sloeg zy naer den balk, even als of er spinneweb had gehangen, en kwam daerna met de blaespyp, zoo hard zy konde, in het vuer blazen, ofschoon hetzelve volkomen goed brandde. Zoo trippelde zy gedurende een half uer over en weêr, en futselde in hoeken en kanten, zonder te weten wat zy deed. Het was gemakkelyk te zien,

dat er het lieve meisje iets op het hart lag, hetgeen zy aen oom en tante wilde, maer niet durfde zeggen.

Eindelyk was zy by den haerd komen staen, had den tip van haren voorschoot tusschen hare vingeren genomen en denzelven wederom laten vallen, om de linten van hare muts te verfrommelen. Hare oogen zagen, zonder zich te verroeren, naer de vlam van het vuer, en hare wangen bloosden, gelyk twee paradysappelen.

- Oom en tante, begon het meisje met byna onhoorbare stem; indien gy dien krans maer wildet ter zyde leggen....

- Ter zyde leggen? vroegen bevreemd de oude lieden te gelyker tyd.

- En wat zoude Rig daervan zeggen? vroeg Heyman.

- Paschen komt al naby, kind, zeide Tilla; uwe bruidskleederen....

- Neen, neen! zuchtte het meisje; spreek my van geene bruidskleederen.

- Maer, goede hemel! wat is er dan toch gebeurd? riep oom Daniël.

- Gaerne zoude ik.... zuchtte andermael het meisje.

- Uitstellen? vroeg tante Tilla.

- Nog al uitstellen? vroeg Daniël, dat kan niet, lief kind; alles is bepaeld en beslist.... Overal is het bekend, dat gy de vrouw gaet worden van Rig Stengel....

- Nooit! onderbrak hem zyn nichtje. Haer wezen was bleek geworden, en in elk oog parelde er een traen; zy had

het hoofd vry opgeheven, en de hand plegtig uitstekende riep zy: ‘Nooit zal Coba de vrouw zyn van Rig Stengel!’

Deze onverwachte woorden op eenen besluitvollen toon uitgesproken, en de indrukwekkende houding van het meisje, deden eenen ongeloofelyken indruk op de oude lieden; gewis hadden de woorden ‘brand op den Beukberg!’ geene grootere ontsteltenis te weeg gebragt. Oom Daniël had niet eens gemerkt, dat de krans, waeraen hy met tante Tilla werkte, aen zyne voeten was gevallen, en dat de knetterende vlam van het houtvuer zich, even als eene slang, langs de asch uitstrekte, om deze nieuwe prooi aen te vallen.

Coba zag het, maer maekte haren oom niet opmerkzaem over het gevaer, waerin zyn geliefkoosd handwerk verkeerde. Weldra krulde een der blaedjes zich by de toenemende warmte in een, en vatte vuer: een oogenblik blikkerde er eene kleine, helle vlam op de grauwe asch, en van geheel het kunstwerk, waeraen de oude lieden zoo veel dagen besteed hadden, bleef er niets over, dan de ring van yzerdraed, rond denwelken de bruidsbloempjes en blaedjes zich zoo schoon gestrengeld hadden.

Toen steeg er een diepe, weldoende zucht op, uit de borst van de Bloem, en een byna onmerkbare glimlach kwam voor een oogenblik haer gelaet ophelderen: het was, als of de vlam, die hare bruidskroon vernietigde, te gelyker tyd een drukkend pak van haer hart had weggenomen.

De dag na vastenavond is gewoonelyk een treurige dag.

De mensch gevoelt zich dan vermoeid en afgesloofd, door de vermaken van de feestdagen; en daerby is het hem eigen eene zekere drukking te ontwaren, na met vollen teug gedronken te hebben, aen den vreugdekelk van het leven.

Van den anderen kant, brengt de kruiskensdag misschien niet weinig by om het hart van den mensch te stemmen, tot eene sombere droefgeestigheid; het *memento homo*, waerby zich het zwarte stofkruis, op zyn voorhoofd afteekent, bevat eene te gewigtige les, eene te verschrikkelyke bedreiging, om in zyne ziel iets anders, dan droefgeestigeid, te doen geboren worden.

Dit gevoelden de bewooners van den Beukberg, gelyk ieder mensch; doch hetgeen er de neêrslagtigheid van allen, op dien dag, merkelyk vermeerderde, was de droefheid van Heyman en zyne vrouw, die by elkander aen den haerd zaten te weenen, en daerby het bleek ontstelde wezen van de jonge Coba, welke door de dienstboden zoo hartelyk bemind werd.

Iedereen giste dat er woordenwisselingen van eenen byzonderen aerd hadden plaets gehad, of dat er, in de ziekenkamer, iets buitengewoons was voorgevallen: het was doodsch en stil op den Beukberg, even als in een huis, waer de lykdragers verwacht worden.

In den namiddag vond eene der dienstmeiden, toen zy de asch van den haerd in haren aschbak by een trok, den ring van yzerdraed, welke aen de voeten van Heyman was blyven liggen. Nu gingen de dienstboden al de omstandigheden van

den vorigen avond, en die van den dag, by elkander brengen, en maekten de gevolgtrekking, dat het ontworpen huwelyk van Heyman's nichtje met den meesterknecht, wel zoude kunnen verbroken zyn.

Niemand was er bedroefd om; dewyl iedereen aen den verwaenden Rig Stengel misgunde, een huwelyk te doen, hetwelk hem het schoonste meisje tot vrouw gaf, en hem in bezit stelde van een zoo aenzienlyk fortuin, als dat van Daniël Heyman.

Rig werd op den Beukberg algemeen gehaet; maer niet minder gevreesd. Iedereen kende zyne wraekzuchtige inborst; iedereen wist, dat hy de regterhand was van Daniël Heyman, en als heer en meester, het huishouden, naer zyn genoegen, bestierde. Daerom ook fluisterden de dienstboden elkander het veronderstelde nieuws in het oor; maer wachtten zich zorgvuldig een enkel woord los te laten, waeruit de gevreesde meesterknecht de minste ongunstige gevolgtrekking zoude hebben kunnen maken.

Maer in het dorp was het zoo niet gelegen; het nieuws hetwelk er de praetzuchtige *fama*, op welke wyze weet ik niet, had aengebragt, werd in eenige oogenblikken overal rondgebeld.

De huismoeders verlieten haer werk, en ylden de buert in, om het nieuws te gaen mededeelen aen diegene, welke zy veronderstelden hetzelve nog niet te kennen, of om er zelve verdere inlichtingen van te vernemen; en er was geen dag verloopen, of de jongens, met de meisjes van het dorp,

zongen in de spinning een liedje van: ‘de mislukte vryery.’ Rig Stengel had, wel is waer, op kruiskensdag lont geroken, doch was er ver af te denken, dat eensklaps al zyne plannen van toekomende grootheid verydeld waren. Toen hy hoorde wat er in het dorp omging, stond hy verpletterd, en ylde huiswaerts, ten einde zich van de waerheid te overtuigen.

Eerst had hy zich naer de ziekenkamer begeven, in de hoop, dat, met den ouden man eenige loftuigingen over zyne huwelykskroon toe te zwaeijen, deze hem terstond alles zoude kenbaer maken. Maer het kunstwerk was verdwenen, en telkens dat Rig de slof op het tapyt bragt, had Daniël beteuterd den schouder opgehaeld, en alle bedenkelyke omwegen gezocht, om het onderwerp van het gesprek te veranderen. Eindelyk, om den jongen niet al te zeer te bedroeven, had hy gezegd, dat zyn nichtje dezer dagen zoo grillig was geweest, en zich eenigzins besluiteloos had getoond, toen hy haer gesproken had van haer aenstaende huwelyk.

Daerna had Rig Stengel zich tot de Bloem van den Beukberg gewend, met het vast voornemen, haer eene uitdrukkelyke verklaring te vragen van hetgeen er omging; maer het was als of het meisje zulks voorzien had, en alle mogelyke voorzorgen had genomen, om niet met hem in aenraking te komen; den geheelen dag was zy, of wel by de dienstmeiden in de keuken, of wel in de ziekenkamer; nooit vond Stengel haer alleen. Ging zy naer de kerk, dan verborg zy haer lief aengezigtje achter de vouwen van hare zwarte falie, en

deed zich, geregeld door eene der dienstmeiden vergezellen.

De twyfel en de onrust van Rig bleven dus voortduren, en toch konde hy zich niet voorstellen, dat zyne betrekkingen met de Bloem geheel en gansch verbroken waren. Was hy niet altyd die knappe flinke jongman, op wien alle meisjes van het dorp verliefd waren? Was hy niet de behendige schutter, die den koningsvogel had neérgeslagen; de fiksche ruiter, die den prys in het ganstrekken had weggedragen? Was hy niet de onontbeerlyke meester van den Beukberg; de man die kocht en verkocht naer goedvinden, en alles deed draeijen naer zyn zin? Was hy, en bleef hy niet altyd die Rig Stengel, welke zich door zyne nette kleeding, zyn verstand en deftigheid van gedrag, zoo zeer van die plompe boerenvlegels en de gemeene jongens van het dorp onderscheidde?

Dat waren de vragen, welke Rig aen zich zelven deed, terwyl hy uren lang voor den spiegel stond, onophoudelyk met zyne vingeren door het hair en met zynen kleinen, hairkam, door zynen bakkebaerd strykende, en gestadig moeite doende, om zynen gesteven hemdsband regt tegen zyne ooren te doen opryzen.

Al die vragen werden natuerlyk met ‘ja’ door hem beantwoord; en het was ook daerom dat Rig Stengel zich niet konde verbeelden, dat zyne zaken slecht stonden.

De zaek, dacht hy, zal zich later wel ophelderen, en hy zou binnen eenige dagen, wel te weet komen, wat er eigenlyk was voorgevallen. ‘Coba, zeide hy by zich zelven, heb

ik altyd voor een meisje gehouden, dat van eene min of meer grillige natuer is; maer zyn er meisjes in de wereld, die niet hare grillen hebben? Daerby zyn zy allen gaerne getrouwd, maer schynen er een schelmsch vermaek in te scheppen, hare vryers van tyd tot tyd, te leur te stellen, en in schyn, de liefdesonderhandelingen te onderbreken. Maer dat alles is berekening, om zich des te meer te doen beminnen, en haren persoon meer belangwekkend te maken. Gewis heeft zich de Bloem in het hoofd gesteken, dat ook zy niet mag nalaten deze gewigtige rol te spelen, by het naderen van hare bruidsdagen. Welnu, laet het kind eenige dagen pruilen, en zich houden, als of zy liever een nonnensluijer, dan wel een bruidkrans op haer hoofd heeft..... Het meisje zal zoo blyde wezen, wanneer hare rol zal uit zyn, en de zaken wederom op den ouden voet staen. Indien Heyman eene halve eeuw jonger was, zoude hy daer, by den haerd niet, met zyne vrouw, gaen zitten weenen, omdat zyne ontworpene huwelyksplannen misschien gaen mislukken; neen, dan zoude hy, zoo als ik, beseffen, dat heel die omkeering van zaken, enkel streken zyn, om zich nog wat bevalliger te maken, en den toekomenden bruidegom wat meer wakker te houden; zoo beschouw ik de zaek. Daerom zullen wy de afgunstige boerenjongens en de boosaerdige meisjes maer laten lagchen en zingen, en een weinig geduld hebben.'

XIII.

Men beweert, dat er in het bestaen en de natuer der sekse iets geheimzinnigs ligt opgesloten, hetwelk de mannen, zoo min als de vrouwen zelve nooit zullen begrypen.

Ik heb my zelven wel eens gevraegd, of die geheimzinnigheid niet eene der oorzaken is, waerom de vrouwen aen de mannen zooveel belang inboezemen? Ik geloof ja; want zeker is het, dat er in het leven van den mensch niets zoo schoon, zoo aenlokkend is, als die dingen, welke zich met eene soort van geheim schynen te omhullen.

De vrouwen, en byzonder de jonge meisjes, willen volstrekt niet gelooven, dat er in haer iets geheimzinnigs of verborgen bestaet, houden zich zelfs beleedigd over dit grondstelsel, en beweren, dat zy meer regtuit en tienmael openhartiger zyn dan de mannen. Nooit heb ik eene vrouw aengetroffen, welke onze bedoeling wilde verstaen; de

mannen zyn echter wel degelyk van onze meening, en daerom ook zal de zaek wel zóó zyn. Het is dan ook om deze reden, dat men zich opzigtens de vrouwen zoo ligtelyk misrekent, en het zoo moeijelyk is, om te raden, wat zy willen, en wat zy doen zullen.

Deze waerheid ondervond Rig Stengel; dewyl van al hetgene wy hem in het voorgaende hoofdstuk, over het hart der meisjes, hebben hooren zeggen, er nog geen woord was uitgekomen. Reeds hadden de boeren het gewyde palmtakje, op den hoek van hunnen korenakker gesteken, en nog waren zyne zaken met de Bloem van den Beukberg dezelfde: en toen de veelkleurige paescheijeren, tot piramiden op eengestapeld, in alle huizen, gereed stonden, was er nog geene de minste verandering. Stengel had van oom Daniël nog geene verdere uitlegging kunnen bekomen; en dezes nichtje had hem, sedert al dien tyd, op zulken afstand weten te houden, en zoo veel vrouwelyke waerdigheid jegens hen getoond, dat hy aen geene gelegenheid van verklaring met haer had durven denken.

Eens nog had Stengel het gewaegd, terwyl het meisje alleen onder de uitbottende beuken wandelde, haer te spreken van vroegere betrekkingen en van zyne liefde; maer zonder antwoord bekomen te hebben, had hy ontsteld en verlegen zynen weg vervolgd. De Bloem had hem eenen blik toegeworpen, dien hy tot hiertoe nooit in hare zachtaerdige oogen gezien had, en eene houding aengenomen, welke hem geheel van zyn stuk had geholpen.

Sedert dien tyd, was Stengel gedwongen zich op eenen zekeren afstand te houden van het meisje, met wie hy eerst zoo vertrouwelyk had omgegaen; en weldra werd de verwydering, tusschen hem en de Bloem, zoo volkomen, als of zy elkander nooit gekend hadden. Van dien oogenblik, scheen het lieve nichtje van oom Daniël geheel te herleven: de onverschilligheid, de zwaermoedigheid, welke men sedert zoo geruimen tyd by haer had opgemerkt, maekten eensklaps plaets voor haer natuerlyk karakter, en weldra was Coba dat bevallig en vrolyk meisje van voorheen: de lieve blos kwam op hare wangen terug; in hare oogen blikkerde wederom hel vuer der jeugd, en haer hoofd, dat zoo langen tyd mistroostig op hare borst hing, had zich vry en kommerloos omhoog geheven. Ook in haer kleedsel had er eene plotselinge omkeering plaets: sedert langen tyd, had zy hare schoone zwarte hairen met geene gesierde muts meer getooid; zy had de somberste kleuren gekozen voor hare kleederen, welke zy zich onverschillig en zorgeloos om hare leden wierp; en men herinnerde het zich byna niet meer, haer in de kerk gezien te hebben, dan geborgen in hare zwarte, zyden falie.

Thans had het meisje dat alles ter zyde gelegd: des zondags, droeg zy een ryk damasten of sitsenkleed, bedekte haer hoofd met de schoonste kanten mutsen, en hing om haren hals het diamanten familiekruis, waerop al de meisjes van het dorp het oog hadden, en dan was het meisje zoo schoon, zoo bekoorlyk, dat zy den naem, welken zy droeg, tiendubbel verdiende.

De lieve meimaend ging nu aenbreken. Hy, die het dorpsleven, met al het dichterlyke daeraen verbonden, kent, zal wel weten, dat de eerste meinacht, voor de jonge lieden, de belangrykste dag van het jaer is; waerom? Omdat de minnaers zich dien nacht, bezig houden met eenen meitak te maken, voor hunne meisjes.

De meitak of meiboom, met de eerste voorjaersbloemen versierd, en op het dak gestoken van de wooning van haer welke men bemint, is het onderpand van liefde en trouw. Wee, de verloofde dochter, welke des morgens, by het ontwaken, niet het geluk heeft te ontwaren, dat het bekende zinnebeeld voor haer dien nacht is aengebragt! Wee haer! Al hare droomen van toekomend geluk zyn vervlogen! De bruidsdag, dien zy in de verte zoo helder, zoo blyde zag opdagen, is digt beneveld of met zwart omfloersd! Het hart, dat voor haer alleen klopte, is koud en onverschillig voor haer geworden, en haer is het laetste vaerwel toegeroepen!

Geen wonder dan ook, dat menig meisje, dien nacht, zich niet te bed begeeft; maer bekommerd door de bovenste ruiten van het kruisraem staet te loeren, of het dak van schuer of stal door den gewenschten meiboom bekroond is geworden.

Toen de Bloem van den Beukberg des morgens ontwaekte, en kort daerna het venster van haer slaepvertrek openstiet, hing er aen het raem een grooten krans van meiroozen, waertusschen men het frissche loover der eerste voorjaersplanten gevlochten had.

Het meisje sidderde, by het zien dier bloemen, welke den

gewoonen meiboom op het dak vervingen, raekte den krans niet aen, en liep ontsteld hare kamer uit. Welke hand had die bloemen te zaem gevlochten, en aen haer venster vastgemaekt? Rig Stengel? Neen; dan had het meisje niet gesidderd; maer den krans afgerukt, en denzelven met verachting weggeworpen. Haer hart zegde haer, dat eene andere hand dan die van den hoovaerdigen Stengel, die lieve meiroozen en dat frissche loover geplukt had; dat een ander haer dien nacht, gedurende haren slaep, den meigroet had toegeroepen.

Weldra bleek het, dat de Bloem zich in haer voorgevoel niet had bedrogen: er was nog slechts weinig tyd verloopen, of men had den meikrans aen het kruisraem bemerkt; de dienstboden kwamen nieuwsgierig byeen geloopen, om denzelven te bewonderen, en om duizenderlei gissingen te maken, over deze nieuwe wyze van meiboomen te planten. De meiden fluisterden elkander in het oor, dat Rig Stengel altyd iets zonderlings in het hoofd had, en den gewoonen meitak door een schitterenden krans van roozen had vervangen, enkel om zich van de eenvoudige dorpsjongens te onderscheiden. Doch weldra zagen de dienstboden, dat zy zich in hunne gissing bedrogen hadden, en dat Rig Stengel geheel vreemd was aen de bloemen van het kruisraem. Niemand twyfelde er aen; want toen de meesterknecht, even als iedereen, uit nieuwsgierigheid voor het venster kwam staen, bemerkte men dat hy ontevreden de wenkbrauwen fronste, dat hy bleek werd als een doode, en ontsteld heenging.

Even als, op kruiskensdag, toen de vlam den bruidskrans aen den haerd vernietigde, strooide de klapzieke *fama* ook dit nieuws met den gewoonen spoed, door het dorp.

Daer er dien dag weinig of niet gewerkt werd, staken de vrouwen en meisjes, in de buert, overal de hoofden by elkander, om te raedplegen, wien men zoude houden voor den maker van den meikrans, aen het venster van Daniël Heyman's nichtje.

De buervrouwen, die gewoonlyk zoo behendig waren, om de waerheid in dergelyke omstandigheden te achterhalen, schenen ditmael minder gelukkig en verloren zich in gissingen van duizenderlei aerd. Doch weldra werd men bekend met hetgeen er op de klosbaen, en de herberg was omgegaen, en langzamerhand werd de zaek minder duister.

De jonge lieden namelyk, hadden onder het klossen, hetwelk, by het schoone meiweder, wederom hunne geliefkoosde uitspanning werd, veel gesproken over den bedoelden meikrans, zonder elkander meer inlichtingen te kunnen geven, dan de meisjes, over den nieuwen minnaer van de Bloem. Maer toen Rig Stengel, eenige uren later, op de baen verscheen, had iemand uit louter schelmery, den naem van Evert Bierinck genoemd, en weldra liep de naem van den jongeling van mond tot mond, en kwam het oor treffen van Heyman's meesterknecht. Had inderdaed de jonge Bierinck, in den afgeloopen nacht, die teedere hulde gebragt aen de vriendin van zyne kinderjaren, of had de eene of andere dorpsjongen, het gewaegd de Bloem, die thans vry

was, zyn hart aen te bieden? Later zal zich deze vraeg ophelderen; voor het oogenblik zullen wy onze lezeressen, die hierin gewis het meeste belang stellen, slechts zeggen, dat by het hooren van Evert's naem, Rig Stengel geweldig bleek werd, en niet in staet was zyne diepe ontsteltenis te verbergen.

Gedurende eenige oogenblikken, had hy met verkropten toorn, zitten luisteren naer de schertsende opmerkingen en de spotternyen der klossers, en was toen heêngegaen.

Op de helling van den Beukberg bleef hy staen, en staerde over den Bloemvyver naer de plaets, waer de hut van Evert met hare gekalkte wanden, zich tegen den rug van den heiberg verhief; nog even was dezelve zigtbaer, en vertoonde zich gelyk eene flauwe ster, tegen eene grauwe lucht.

- Het is dan altyd dezelfde, die Rig Stengel in den weg loopt, bromde hy, zyne valsche blikken naer de hut gevestigd houdende, nog altyd die gemeene kinkel van vroeger, die zich als myn mededinger opdoet! Doch, neen, onmogelyk; kan iemand zoo verblind zyn door zotte verwaendheid, dat hy aenspraek zoude durven maken op?.... Wie weet?....

Hy stak zyn gebalde vuist over de vlakte van den vyver uit, en deed eene verschrikkelyke bedreiging hooren, welke hy zwoer ten uitvoer te brengen.

Daerna ging hy naer achter, schold de dienstboden uit voor luijaerds, joeg hen van den graenzolder naer den kelder, van den stal naer de schuer, en van daer naer het veld. Toen ontsloot hy den schaepstal, schopte woedend den armen spits

uit zyn hok, en sloeg den kleinen herder, met zyne ryzweep, de vlakte in.

Gedurende geheel den zomer, viel er niets merkwaerdigs voor op den Beukberg,

Rig had zich meer en meer van de dorpsjongens afgezonderd; hy vertoonde zich zelden op de klosbaen, en kwam nooit meer in hun gezelschap, wanneer er gedanst werd. Hy vond hunne blauwe kielen te vuil, hunne gesprekken te lom, en hunne levenswyze zoo lomp en gemeen, dat het hem tegen het hoofd stiet. Daerom reed hy, elken zondag, en somtyds meer dan eens in de week, naer de stad, een paer uren van daer, om er zich in een geheel anderen kring te vermaken. Daer stalde hy zynen schoonen vos in een *hotel*, en at er des middags, in gezelschap van beschaefde vreemdelingen en groote heeren der stad.

Daer deed hy zyne sporen op de steenen rinkelen, en rookte er sigaren, die men in het dorp nog niet eens kende. Daer ontmoette hy nooit die gemeene boerenkinkels, welke zynen rang en waerdigheid miskenden; neen; wanneer men tot hem sprak, was het voor en na nooit anders, dan ‘Mynheer Stengel!’

Wy hebben daereven gezegd, dat er gedurende dien zomer, niets merkwaerdigs, op den Beukberg, voorviel; dit was niet hetzelfde in de kleine witte hut, aen de overzyde van den Bloemvyver.

Nauwelyks had de zeis der maeijers op de koornakkers het graen weg gesneden, en er niets dan de doode stoppelen ach-

tergelaten, of de gevreesde maeijer van het menschdom was, met zynen vernielenden sikkel, aen de wooning van Evert komen stil houden, en had den levensstengel der oude weduwe Bierinck doorgesneden.

Twee dagen later, meldde de treurige stem der doodsklok, dat het graf voor Evert's moeder gereed was.

Lang bad de brave zoon op de kleine terp, waer onder de arme vrouw voor altyd zich ter rust had gelegd, en keerde toen, ontroostbaer over het wreede verlies, met vrouw Stengel naer de hut terug.

Vergeten wy niet te zeggen, dat, dewyl zyne wooning aen eene andere, digt by gelegene parochie toebehoorde, de dood der weduwe Bierinck, op den Beukberg en in het dorp, byna ongemerkt voorby ging.

Van het oogenblik af, dat de buermeisjes het graf van zynen vader met palm en bloemen hadden getooid, had Evert's wekelyks een bezoek afgelegd op het doodenveld der gemeente; nu had hy ook zyne bede te doen op het graf zyner moeder, en 's wekelyks deed hy ook zyne godvruchtige bedevaert naer het naburige dorp.

XIV.

Het was de schoonste winterdag, die ooit over het dorp was opgegaen.

De lucht was helder, en geen windje bewoog dezelve. De Bloemvyver was met ys gevloerd, hetwelk zoo glad en effen was als eene glasruit.

In den morgen, terwyl de Bloem voor haer venster zat, had zy onophoudelyk het oog gehad op dien onmeetbaren ysspiegel, en op dien kring van zilveren berken, welke denzelven als in eenen onafzienbaren lyst, omgaven.

Dat schoone natuertafereel daer buiten, moest het meisje bekoord hebben; want in den namiddag, had zy zich in haren mantel gewikkeld, hare schaetsen genomen en zich naer het ys begeven.

Daer het een werkdag was, bevond er zich geen enkele schaetsenryder op den Bloemvyver; geene stippelsleê was op

de vlakte te zien; geen enkel kind was er op de lange glybanen. Sedert verscheidene winters, had het meisje geene schaetsen meer ondergebonden, dan wanneer zy in volle vryheid, zonder gezien te worden, konde rondryden: was het omdat de verwaende meesterknecht gewoon was haer overal op te volgen, en haer niet gerust liet, voor dat hy met haer hand aen hand, over het yspad konde heenzwieren?

Wy denken ja; en daerby zocht zy de eenzaemheid, zoo als al de meisjes, welke veel lyden en verdriet te verkroppen hebben.

Welgemoed bond zy dien dag hare schaetsen onder, en vloog in zwierige bogten, de vlakte op. De dienstboden van den Beukberg, die op den kant van den vyver stonden, bewonderden hare kunst, bleven haer nazien, zoo lang dat zy nog eene kleine zwarte vlek op het zilveren ys zagen heenzweven, en vroegen elkander in het heen gaen, of de Bloem ook een bezoek ging afleggen by den maker van den meikrans?

Intusschen verdween Coba achter het lange riet, hetwelk hier en daer zich boven het ys verhief, en bereikte weldra den overkant. Daer zette zy zich neder, bond hare schaetsen vaster, staerde met voldoening langs de baen, welke zy zoo even beschreven had, en reed op nieuw de vlakte in. Nu joeg zy langs den oever, en nam er vermaek in te zien, hoe de witte berken haer schenen voorby te loopen; dan ylde zy dwars over den Bloemvyver, en ging met een kinderlyk genoegen de plaetsen afzien, waer zy, by het galmen van

Evert's ossenhoren, zoo duizendmael gespeeld had. En dan stond zy elk oogenblik stil, om zich die dagen harer kindschheid te herinneren, toen zy nog niet wist, dat er later eens een tyd zoude komen, welke al dat eenvoudig geluk zoude doen veranderen in het bitterste lyden.

Zoo reed het meisje rond, in onmeetbare kringen over de eenzame vlakte, en bemerkte niet dat de hemel, die kort na den middag zoo helder was, langzamerhand nevelachtig was geworden.

Toen er weldra kleine, en daerna groote sneeuwvlokken nedervielen, begon de rydster in te zien, dat het tyd werd zich niet langer te vermaken, en huiswaerts te keeren. Zy was aen den overkant van het ys, regt tegenover den Beukberg; en ofschoon zy er meer dan een uer van verwyderd was, berekende zy slechts eenige minuten noodig te hebben, om dien afstand te doorloopen. Nu herbond zy nog eenmael hare schaetsen, en reed voorwaerts in de bedoelde rigting.

Middelerwyl was de nevel zwaerder geworden en de sneeuw hield niet op. Toch reed het meisje zonder achterdocht voort, toen in eens hare schaets over een rietpyl, dat reeds door de sneeuw bedekt was, heên sneed, haer deed struikelen, en neêrvallen. Zy had zich niet bezeerd, en lachte zelfs over den val, welken de beste ryder hier niet ontgaen konde; doch zy bemerkte met schrik, dat de koorden van hare schaets waren gebroken.

Gelukkig had zy, als eene bedrevene schaetsenrydster die zy was, de mogelykheid van dit ongeval voorzien, en weldra

met behulp van nieuwe koorden hare schaets in den vorigen toestand hersteld: eenige minuten later, vervolgde zy haren weg, en kwam kort daerna aen den rand van den Bloemvyver.

Doch hoe verschrikte het meisje toen zy bemerkte, dat de plaets, waer zy zich bevond, niet het punt was, van waer zy was opgereden; maer haer teenemale onbekend was! Zy had zich dus, na haren val op het ys, bedrogen in de genomene rigting. Een oogenblik stond zy stil, reed eenige minuten verder, en toen zy meende de streek, waer zich eene menigte wilde roozenstruiken door braemtakken slingerden, erkend te hebben, nam zy eene zydelingsche rigting.

Reeds bedekte eene dunne laeg sneeuw het ys; de nevel werd hoe langer hoe dikker en liet niet toe, op meer dan vyftig schreden afstands, van zich heen te zien.

Toen Coba op nieuw tegen den rand van den vyver stil hield, vond zy in plaets van de helling van den Beukberg eene zwarte heide, welke haer zoo bang maekte, dat zy zich ylings omkeerde, en zonder omzien terug reed.

Weldra stond zy voor de derde mael tegen den vyverkant stil: daer stonden lange ryen korte eikenstammen, waervan men het hout, voor takkebossen bestemd, had afgehakt; en het scheen haer toe, dat er op den oever geheele ryen soldaten, met zwarte beerenmutsen stonden, welke haer in het voorbyryden, achterna en voorbyliepen.

Het meisje gaf een geweldigen gil, en vlugtte het ys op; maer viel van vermoeidheid en schrik, niet ver van den boord des Bloemvyvers, neder.

Eenige minuten vroeger, kwam er iemand uit het dorp gegaen, die eene kleine sleê, aen twee stokken gestoken, op zyne schouders droeg. Aen den rand van den vyver, plaetste hy dezelve op het ys, en ging er toen opzitten; daerna drukte hy zyne twee stokken, waeraen scherpe yzeren pinnen staken, van weêrszyden in het ys, en gleed met de grootste snelheid voorwaerls: hy stippelde in de rigting der hut, achter den Bloemvyver, en kwam in korten tyd, langs de plaets waer de arme Coba was nedergevallen.

- Hulp! riep het meisje, geweld doende om zich op te rigten, en hare armen uitstekende naer de stippelsleê, welke daer voor haer heên dreef.

Op hetzelfde oogenblik zwenkte de sleê.

- O, help my! riep het meisje ik sterf.....

- Coba, gy hier? vroeg ontsteld de man, die van zyne sleê opsprong.

- Evert, zyt gy het? De Heer zy gedankt! weende zy.

- Coba, ach, wat ongeluk is u overkomen? vroeg Bierinck met bevende stem, en terwyl hy sidderend zyne handen uitstak, om het meisje op te heffen.

- Ziet gy niet, Evert, dat ik verdwaeld ben? nokte zy; dat ik..... Myne krachten zyn uitgeput..... Ik ben bang..... Ach, Evert help my.... Waer ben ik?

- Digt by myne wooning, antwoordde Bierinck, terwyl hy het arme meisje regt zette.

- Ik kan niet meer.... Myne leden zyn koud en stram! zuchtte Coba, en liet zich vallen in de armen van haren redder.

Deze wischte eenen traen van aendoening en medelyden uit het oog, plaetste zyne gezellin van voorheen op de slede, en stiet deze, zoo vlug hy loopen konde, in de rigting zyner hut voort.

Eenige oogenblikken later zat het meisje by een helder houtvuer, hetwelk in hare verkleumde leden de warmte en het leven terug bragt; aen haren voet zat Evert neêrgeknield, en bood haer de ververschingen aen, welke zyne arme hut bevatte.

Doch Coba scheen uitermate verlegen en onthutst; zy wendde haer oog van haren redder, en zag starlings in de vlammen van den haerd.

Evert ging voor het kleine kruisvenster slaen, en bewaerde het diepste stilzwygen; zyn hart klopte geweldig, omdat de kleine gezellin van zyne kinderjaren daer, op vier slappen van hem, aen het vuer zat. Coba beefde gelyk een rietpyl, omdat zy in de tegenwoordigheid was van hem, wiens naem nooit uit haer hoofd ging, en geen van beiden scheen den moed te hebben, om iets te zeggen van hetgeen er hun, sedert zoo langen tyd, op het hart lag.

Coba scheen in eene diepe mymering verzonken, terwyl zy hare oogen op een der wanden van de hut gevestigd hield: het was daer, dat zy onder een kruisbeeld, eenen krans ontdekte, waervan de bloemen ontkleurd en de bladeren verslenst waren; in eens sprong zy, opschrikkende omhoog, en gaf haer verlangen te kennen, terstond te vertrekken.

Onthutst en verlegen, had Evert gevraegd of hy haer naer den Beukberg mogt vergezellen; en met een stillen glimlach van toestemming, had het meisje wederom plaets genomen op de stippelslêe.

Bierinck had zyne schaelsen aengebonden, om den overtogt zoo veel mogelyk te bespoedigen.

De sneeuw had opgehouden te vallen, en de nevel was opgeklaerd; ook het gelaet der Bloem, hetwelk niet langer dan een half uer geleden, zoo bang en beneveld was, scheen op dit oogenblik, op te helderen met het weder. Haer hart klopte wederom vry, en er kwam een onbedwongen lach op hare lippen, toen zy de eikenstammen voorby gleed, welke haer, kort geleden, zoo bang hadden gemaekt.

Weldra zag zy, door de avondschemering, de witte muren van den Beukberg, en verzocht Evert een oogenblik stil te houden.

- Evert! zeide zy zacht, nadat zy was opgestaen, terwyl zy de hand van den jongeling in de hare drukte. Evert! herhaelde zy.

- Coba! zeide stil de jongeling, verlegen naer den grond ziende.

Er volgde een oogenblik van stilzwygen, welke de wederzydsche verlegenheid niet durfde breken.

- Evert, hernam de Bloem, zonder u had ik dezen nacht den dood gevonden op het ys.

- Ik zal er den hemel eeuwig dankbaer voor zyn! antwoordde de jongeling, dat ik.....

- Nooit zal ik vergeten, zeide het meisje, de hand van haren ouden makker vaster drukkende, wat gy heden voor my gedaen hebt.

- Hetgeen ik dezen avond heb kunnen doen, maekt my zoo gelukkig! antwoordde de jongeling.

Na eene poos stilzwygen, hernam de Bloem met bevende stem:

- Evert, die krans, welken ik in uwe wooning, onder het kruisbeeld gezien heb?....

- Is de lykkrans van het graf myns vaders, onderbrak haer de jongeling.

- Welken Coba's handen gevlochten hebben..... zeide het meisje.

- Ja; het was daerom dat ik denzelven, als eene herinnering mede nam, en als een heiligdom bewaerde..... O, zeg my, heb ik kwalyk gedaen?....

- Neen, neen! antwoordde het meisje; ik was dan toch niet geheel door u vergeten?

- Vergeten! zuchtte hy; o, indien gy wist wat ik geleden heb, omdat het niet in myne magt was, u te vergeten?

- Arme jongen! zeide het meisje stil, hare tranen afdroogende.

- Herinnert gy u den dag, hernam Bierinck, dat uw oom my uit het ouderlyk huis wegjoeg?

- Heyman is vreemd aen die wreedaerdige handelwyze, antwoordde Coba, treurig met het hoofd schuddende.

- Rig Stengel?

Zy knikte toestemmend ‘ja.’

- Rig Stengel! herhaelde Evert op bitteren toon, dan was hy het ook, en niet uw oom, die my eens van het feest op den Beukberg weg joeg?.... En dan waert gy het ook niet, Coba, die my door uwen meesterknecht, uwe geschenken terug vroegt, en my verboodt, voortaen aen u nog te denken?

- Ach, kunt gy dat gelooven? weende zy, haer aengezigt achter hare handen verbergende; hoe zoude ik dat kunnen gedaen hebben?

- Zoodat wy beiden zyn misleid geworden door een boosaerdigen list? vroeg Evert.

- Door Rig Stengel, was het antwoord.

- Rig Stengel! riep de jongeling; o, ik heb het altyd gedacht.... Dat is dan de belooning, voor al de weldaden, waermede ik zyne moeder overlaedde!

- Evert, beklaeg u niet over het gegeven brood; heb geen spyt dat gy aen eene ongelukkige eene plaets by uw vuer afstond, zeide het meisje, hare oogen ten hemel slaende.

- Gy hebt gelyk! antwoordde de jongeling; want zonder die arme vrouw had ik misschien de hoop uit myn hart zien verbannen; zonder haer had ik misschien dien lykkrans niet zoo zorgvuldig bewaerd, en.....

- En, vervolgde Coba, hem een onbeschryfelyken blik toewerpende; zonder dien lykkrans, Evert, had ik u heden gewis niet durven zeggen, wat my zoo langen tyd op het hart lag.

De jongeling knikte toestemmend met het hoofd, terwyl hy den liefdevollen blik van het meisje opving.

- O, zoude die goede, arme vrouw de waerheid gezegd hebben, toen zy my zoo dikwyls herhaelde, dat ik nog wel eens gelukkig zoude zyn? vroeg Evert, terwyl hy zyne twee handen in een sloeg, en zyne oogen smeekend omhoog hief.

- Gelukkig! zeide het meisje op eenen toon die een zekeren twyfel aenduidde; en tegelykertyd wierp zy haer oog in de rigting van den Beukberg, als huisde dáér iemand, die dat woord uit Evert's levensboek zoude wegschrabben.

Evert vatte haer denkbeeld, en zeide:

- En ben ik niet reeds gelukkig, Coba, u te zien, te spreken, na u op het ys gered te hebben? Ben ik niet reeds gelukkig genoeg, na zoo lange verwydering, u te hooren vragen: ‘of ik u dan niet vergeten had?’

- En wat zeide moeder Stengel nog meer? vroeg het meisje met hare naïve stem.

- Dat God, om iemand gelukkig te maken, niet veel noodig heeft; dat een verslenst boomblad genoeg is.

- De lykkrans! zeide Coba stil, als getroffen over die oplossing.

- Nog heeft zy my gezegd, ging Evert voort; doch neen, ik mag u niet herhalen, wat my myne oude gezellin somtyds zegt.

- Is het een ongeluk? vroeg de Bloem bekommerd.

Evert schudde, ‘neen.’

- Zeg dan....

- Dat de Bloem van den Beukberg nooit de vrouw zal worden....

- Van Rig Stengel? vroeg Coba, onderbrekend.

- Dat zeide zy; antwoordde de jongeling.

- Neen! riep het meisje, nooit zal Coba de vrouw worden van hem, wien zy nooit bemind heeft! - en stil en verlegen liet zy er op volgen - aen u, Evert, gaf ik immers eens den ring, welken.....

De jongeling konde niet antwoorden; zyn hart was te vol, en terwyl er een diepe zucht uit zyne borst opsteeg, zakte hy neder op zyne kniën, voor het meisje, dat op de stippelsleê zat, en haer hoofd in hare handen geborgen hield.

Gedurende eenige oogenblikken, bleven beiden in die houding en hernamen toen hun gesprek, met die ongekunstelde eenvoudigheid en zedige vryheid, waeraen hunne harten voorheen gewoon waren. Wat hadden zy elkander niet te zeggen, na een afscheid, hetwelk de omstandigheden zoo wreedaerdig lang gerekt hadden? Wat was er in dien tyd al niet omgegaen, hetwelk zy elkander moesten mededeelen? Hoe veel viel er niet te beslissen, en welke voorzorgen had men niet te overleggen, tegen al de moeijelykheden, welke er van alle kanten konden opryzen?

Met tegenzin hadden de jonge lieden eindelyk hunnen weg op het besneeuwde yspad hernomen, en kwamen weldra aen den voet van den Beukberg. Terwyl de Bloem, hare schaetsen aen de hand dragende, de helling opklom, en Evert, met zyne stippelsleê, in eene tegenovergestelde rigting ver-

dween, kwam Rig Stengel uit het dorp naer huis terug.

Op dat oogenblik, herinnerde hy zich de bedreiging, welke hy na den meinacht, van het verloopen jaer gedaen had, en terwyl zyn oog een bliksem wierp naer de kleine slede, die daer heêndreef, zwoer hy andermael dezelve te zullen uitvoeren....

Zoo lang het dorp, dorp was, heugde het niemand, dat er een nieuws met meer spoed in de buerten was rondgeloopen, dan ditmael, hetgeen er op den besneeuwden Bloemvyver was voorgevallen.

Daer de spinningen, by den voortdurenden winter sterk bezocht werden, was de gebeurtenis op het ys, het onderwerp van alle gesprekken.

Voorheen, toen Evert nog den rooden tabaksbuil aen zyne vest had hangen, en nog uit de meerschuimen pyp met zilveren beslag rookte, was de geest, die in de spinningen heerschte, niet gunstig aen de betrekkingen van den armen Bierinck, met de weelderige Bloem van den Beukberg. Thans waren de gemoederen geheel omgekeerd: de genegenheid, welke de goede Coba, het medelyden hetwelk de brave Bierinck inboezemde, en de afkeer, welken allen gevoelden voor den boosaerdigen Stengel, hadden deze omkeering bewerkt.

XV.

De heivelden van Daniël Heyman lagen achter de hut van Evert Bierinck. Op zekeren dag, had Stengel zich derwaerts begeven ten einde te zien, waer hy de stekers het eerst aen het werk zoude zetten; waer de heiturf het best was, en het geraakkelykste zoude droog worden. Na dit alles overlegd te hebben, keerde hy huiswaerts, en sloeg het spoor in, dat langs den bouwval van den ouden molen liep. Daer ging hy een oogenblik op het verbrokkeld muerwerk zitten, ten einde des te beter het plan, waermede zyn geest, gedurende de wandeling, zich gedurig had bezig gehouden, te kunnen overwegen. Dit plan had enkel ten doel de wraek, welke hy sedert langen tyd in het hart droeg, op Bierinck uit te voeren.

Daer zat hy, ineengedoken, op de naekte hoogte, als

hadde hy gevreesd, dat hem de een of andere turfsteker in de heivelden zoude ontwaerd, en zyne gedachten geraden hebben. Op eenige minuten afstands, onder zyne voeten, spreidde de Bloemvyver zyn onmeetbaer tapyt uit, en ginds in de verte tegen de heide, verhief zich de hut, die hem geen oogenblik uit den geest ging, en hem, gedurende zynen slaep, in de bangste droomen verscheen. Stengel hield zyne hand voor de oogen, als hadde het zien van de streek hem gepynigd: eensklaps meende hy den Bloemvyver met ys en eene dunne sneeuwlaeg te zien bedekken; in zynen geest hoorde hy de stippelsleê van Bierinck over de vlakte dryven; hy zag den teederen afscheidsgroet, welken Evert en Coba elkander gaven, toen de kleine slede aen de helling van den berg stilhield....

Stengel sidderde door al zyne leden, toen hy zyne hand van zyne oogen wegtrok, en deze naer de hut en de grasvlakte heên rigtte. Zyn blik was vervaerlyk om te zien: en toch was het, als of er een lach op zyn gelaet speelde; er was iets valsch, iets tygerachtigs in het geheel zyner trekken.

- Het is meer dan tyd geworden, bromde hy, dat ik myn woord nakome.... Hy sterve dan; ja, dat zwoer ik na den meinacht, en het zal zoo gebeuren!...

In zyne verbeelding, zag hy dat Evert hem ontmoette aen de diepe moerputten, welke, op eenen kleinen afstand, onder zyne voeten lagen; hy zag hoe hy zyn zakmes door Evert's borst dreef, en daerna zyn ligchaem in de diepte wierp.

Dan kwam het hem voor den geest, dat hy op jagt zynde

zynen gehaetten mededinger, op eene afgezonderde plaets op het lyf liep, hem dwong zich op de kniën te zetten, en hem, in die smeekende houding, met zyn schot, overhoop sloeg.

Zoo mymerend van bloed en moord, deed hy by zich zelven eindelyk de vraeg, of er geen middel bestond om des nachts de geheele hut, met al wat zy bevatte, in eens te vernietigen? 'Uwe moeder!' klonk eene nauw hoorbare stem, in zyn geweten. Er kwam eene uitdrukking van wreede onverschilligheid, iets onbeschryfelyk tygerachtigs zich op zyn gelaet afteekenen, waerna hy opstond en heenging, in de overtuiging, dat eer er korte dagen verloopen zouden zyn, by het eene of het andere plan wel zoude weten uit te voeren.

Toen hy te huis kwam, ging hy regelregt naer zyn slaepvertrek, schudde meer dan een pypenkop buskruid op elken loop van zyn jagtgeweer, liet op elk schot een kogel ryzen, en onderzocht met aendacht de steenen der sloten.

Daerna begaf hy zich naer de ziekenkamer.

By het binnentreden, zag hy verbaesd in het rond naer de twee zieken, en deze nergens bespeurende, liep hy verschrikt naer de voorkamer, waer hy oom Daniël, tante Tilla en hunne nicht aentrof. Sedert eenige dagen, had Heyman wederom aen eene papieren ruit gewerkt, en toen dezelve af was, wilde hy volstrekt naer voren gaen, gewis om te zien of er niet ergens eene plaets te vinden was, waer hy, zoo als voorheen, zyn kunstwerk zoude ten toon stellen. Vergeten wy niet te zeggen, dat tegen alle verwachting, de ziekte der twee oude lieden, sedert eenige dagen, merkelyk was verminderd, en

meer en meer hoop scheen te geven, dat zy misschien nog wel eenmael op de been zouden geraken.

Terwyl Rig, die gedurende eenige dagen, veel afwezig was geweest, dit alles zag en hoorde, ontstelde hy zoo geweldig, dat hy nauwelyks besefte, waer hy ging en wat hy deed. Daniël en Tilla in de voorkamer te zien, en te denken, dat zy misschien nog eenige gezonde dagen gingen beleven, kwam hem tienmael erger voor, dan al wat er tot hiertoe gebeurd was. Rig had er altyd op gerekend, dat Heyman en deszelfs vrouw, nooit meer de achterkamer of hun ziekbed, zouden kunnen verlaten, of indien dit al eens mogte gebeuren, dat zeker hunne gezondheid hen nooit zoo ver zoude brengen, om te kunnen beseffen en na te gaen, wat er gedurende zyn meesterschap op den Beukberg, was voorgevallen.

De toenemende verbetering van zyne oude meesters, en hunne tegenwoordigheid in de voorkamer, was voor Stengel een voorval, hetwelk gelyk stond met de tyding van een groot ongeluk, dat voor de deur stond.

Heyman zat voor het venster, van waer zyn oog viel op de lieve streek, welke langs voren, aen den Beukberg een zoo bekoorlyk aenzien gaf.

Sedert zoo langen tyd, hadden de oude lieden niets meer gezien, dan de vlammen van den haerd en de twee ledikanten, met de blauw gedrukte, linnen bedgordynen van hunne ziekenkamer, waervan de twee kleine kruisramen in het noorden, tegen de stallen, uitkwamen: thans zagen zy aen hunnen voet, den wyden Bloemvyver met zyne millioenen

bloemen, en zyne blauwe heldere beek, welke tusschen hare eenigzins verhevene boorden daer kwam aendryven. Met kinderlyke verrukking wezen zy op de berken, welke hunne zilveren stammen, door het loof der heggen en wilde rozenstruiken, deden schitteren, en op de heldere zon in de blauwe lucht, welke dat bekoorlyk tafereel zoo schoon verlichtte.

De oude lieden konden zich niet verzadigen, die lieve natuer te bezigtigen, welke zy sedert zoo langen tyd niet meer hadden mogen beschouwen.

Doch in eens kwam er een rimpel tusschen Daniël's wenkbrauwen opryzen.

- Wat zie ik? sprak hy, verwonderd en ontevreden; waer is de hut van den ouden Bierinck? Die stond toch voorheen ginder, achter die berken, niet ver van den boord van den vyver.

- Gy weet immers, antwoordde Rig onverschillig, dat de hut op het land stond, hetwelk ik voor u heb aengekocht. Ik hoop dat de hemel uwe gezondheid in zoo ver moge herstellen, dat gy u in persoon zult gaen overtuigen, in welk overheerlyk stuk gronds, die oude kwebben, hoeken en kanten zyn herschapen.

- Maer de wooning van Bierinck? vroeg Heyman, zonder te letten, op hetgene hem zyn meesterknecht zeide.

- Die was bouwvallig, was het antwoord; Evert heeft dezelve niet meer willen bewoonen; waerna ik gemeend heb wel te doen, dezelve te slechten, om het land een geregeld aenzien te geven.

By deze woorden, was Coba bleek geworden van verontwaerdiging; zy was op het punt die schandige leugen van Rig Stengel aen den dag te brengen, toen zy zich eensklaps bedenkende, het geraden vond, voor het oogenblik hiervan af te zien.

- Zie, ik gaf myne schoonste melkkoe, indien die nederige hut daer niet weg was! sprak Daniël. En waer woont nu die arme jongen?

- Aen de overzyde van den vyver, was het antwoord van den meesterknecht.

- Waerom die lieve krullebol nooit meer op den Beukberg komt? Ik heug my niet meer den jongen gezien te hebben, die voorheen de onafscheidbare speelmakker was van onze Coba?

De Bloem bloosde by deze woorden, en zag verlegen naer den vloer.

- Ik hoop toch, ging Heyman voort, dat die arme jongen, gedurende den winter, die zoo lang en zoo streng is geweest, geene armoede geleden hebbe?.... Wat heb ik toch spyt, sprak hy tot zich zelven, dat die oude hut daer ginder, niet meer te zien is! Toen ik een kind was, speelde ik daer voor de deur, met den vader van den jongen Evert, die er op zyne beurt speelde, met onze Coba.... Ik weet nog, dat er een wyngaerd met schoone, blauwe trossen geladen, over het dak liep, en zich om den kleinen schoorsteen heênkronkelde, van waer wy met ons knipmes, aen eenen staek gebonden, de vruchten afsneden, en dezelve, in haren val, met onze

handen opvingen. In latere jaren, heb ik die hut zoo dikwyls bewonderd, om hare reinheid en schoone ligging, achter die zilveren berken; daerom, heb ik spyt dat zy weg is..... Ik hield er aen gelyk men houdt aen de nederige dorpskerk, waer wy van kinds af dagelyks gaen bidden; gelyk men houdt aen de torenklok, die wy, zoo lang wy geleefd hebben, het angelus hebben hooren kleppen, en gelyk men houdt aen het nederige houten, kruis, dat het graf onzer familie afteekent....

Hy poosde even, en sprak toen, zich tot tante Tilla rigtende:

- Indien God ons nog eenigen tyd leven vergunt, doen wy de hut herbouwen.

Tilla knikte tot teeken van goedkeuring, terwyl zy een paer tranen afdroogde, welke er in hare oogen waren opgerezen, omdat Heyman zoo bedroefd was, om de hut van zynen speelmakker.

Een paer dagen later, liep er in het dorp een gerucht, hetwelk Stengel niet veel meer beviel, dan de genezing van zyne oude meesters, en hunne tegenwoordigheid in de voorkamer: men beweerde namelyk, dat ook de oude pastoor, tegen ieders verwachting, wederom van zyn ziekbed was opgestaen en in weerwil van zyne zes-en-tachtig jaren, eerstdaegs zyne bediening ging hernemen.

Rig verwenschte in zyn hart het voorjaer, met zyne warme zon, welke aen al die oudjes zoo onverwachts de genezing scheen te willen aenbrengen; want hetgeen hy met zekerheid voorzag, was het bezoek van den dorpsherder op

den Beukberg, zoodra deze zich in staet zoude gevoelen, om tot daertoe zyne wandeling voort te zetten. En wat had hy niet te vreezen van dien gestrengen grysaerd, die met al wat er omging, gewoonlyk zoo goed bekend was, en zich meer dan eens ontevreden had getoond, over het gedrag van den jongen Stengel?

Indien men aen Rig gezegd had, dat er eene verschrikkelyke windhoos op den Beukberg afkwam, die huizen en menschen met zich door de lucht slingerde, zoude hy minder gehuiverd hebben, dan by de tyding, dat de oude pastoor op zynen langen rotting leunende, langs het voetpad, op de wooning van Daniël Heyman kwam aengewandeld.

Rig Stengel was terstond, na het binnenkomen van den parochieherder, op den zolder geklommen, en met het oor op de bekende, kleine opening gaen liggen, om al wat er in de kamer gezegd zoude worden, goed te kunnen afluisteren.

Van tyd tot tyd, rigtte hy zich omhoog, om een oogenblik van zyne lastige houding en ligging uit te rusten, en dan was het aen de gerustheid zyner gelaetstrekken gemakkelyk te zien, dat het gesprek daer beneden, geene voor hem verontrustende wending nam. In eens werd het gesprek op meer ernstigen toon en met stilte voortgezet, en het was met moeite, dat Stengel de woorden, door de kleine opening, konde opvangen.

Zyn hart gaf, by elke overhaeste zamentrekking, een zoo geweldigen bons, dat de zolderplank, waerop hy lag, er van daverde, toen Daniël Heyman, tot den pastoor sprekende, zich

beklaegde dat de hut van Bierinck weg was, en hem zegde, dat hy voornemens was dezelve te doen herbouwen.

Daerna werd het gesprek nog al stiller, zoo dat Stengel niet meer hoorde wat er juist gezegd werd. Toch bleef hy met het oor op de kleine opening als vastgenageld liggen; geene spier beweegde zich in zyne uitgerekte leden, en zyn adem zweeg, opdat deszelfs gesuis de nauw hoorbare woorden, by het opstygen naer den zolder, niet zouden verdooven.

Nu steeg de stem van den pastoor door de opening in zyn luisterend oor: gewis openbaerde hy aen de familie Heyman, dingen, welke aen Stengel weinig bevielen; want van tyd tot tyd, was het, als of een stuiptrek hem van de zolderplank kwam opligten. Lang dommelde de stem van den herder door de opening, en dikwyls werd zy onderbroken door een dubbelen kreet, waermede Daniël en vrouw Heyman hunne verbazing en ontevredenheid te kennen gaven.

Toen de pastoor ophield te spreken, suisde de weenende stem van de Bloem door de opening van den zolder, en met deze hoorde Rig oom en tante, welke haer met de schoonste woorden trachtten te troosten, en moed in het hart te spreken.

Stengel was opgestaen; hy leunde met zynen rug tegen de schouw, en hield zich, om staende te blyven, vast, aen de dikke koord der windas, welke voor hem hing.

Zyne armen hingen hem moedeloos langs het lyf; zyn hoofd zakte benedenwaerts, en zyne knien waggelden als van iemand, die zich eensklaps verpletterd gevoeld, door eene onverwachte tyding.

Langzamerhand hief hy zyn ineengedoken ligchaem omhoog: toen was er een stuiptrek te zien aen de twee hoeken van zynen mond, en eene soort van somber vuer, hetwelk over den donkeren zolder hem uit de oogen straelde; zyne borst joeg geweldig op en neder, en de hevige ontsteltenis van zyn gemoed verstikte de woorden, die zonder beteekenis en zamenhang in zyne keel opstegen; maer er niet uit wilden.

Toen hy een kwartier uers later, langs den koestal ging, en den weg van het tarwveld insloeg, zag hy er zoo verward en verwilderd uit, dat de dienstboden verslagen, de hoofden byeen staken, en regts en links vroegen, wat er toch was overkomen aen Rig Stengel.

Desanderendaegs, 's morgens na het ontbyt, kwam eene der dienstmeiden aen Rig Stengel, die op den dorschvloer stond te droomen, boodschappen, dat Heyman verlangde hem te spreken.

In de ziekenkamer, by de tafel, stond Daniël, niet als iemand, die sedert zoo vele maenden aenhoudend in stervensgevaer verkeerd had; maer als een grysaerd, die zich nog vol kracht en leven gevoelt.

Stengel sidderde by het binnenkomen, toen hy zynen gryzen meester daer staen zag, zoo als hy zich herinnerde hem gekend te hebben, toen hy als kind zyne schapen hoedde: het hoofd van den grysaerd hief zich fier in de hoogte, en in zyne oogen vonkelde een blik, waervoor Rig zich gedwongen gevoelde, benedenwaerts te zien.

Op de tafel lagen twee reijen, elk van tien ryksdaelders;

Heyman wees, zyne band uitstekende, naer het geld, en sprak op eenen kouden toon:

- Zie daer de huer, welke gy nog te goed hebt; neem dat geld op, en ga heen.....

Met eene gemaekte verbazing trad Rig eene schrede achteruit, nam de houding aen van iemand die niet verstaet wat er gezegd wordt, en vroeg:

- Wat zegt gy, Heyman, van myne huer? dat ik dat geld zoude opnemen en heengaen? Ik weet niet wat.....

- Ja, dat zegde ik, antwoordde Daniël, hem van het hoofd tot de voeten met een gestrengen blik beziende; ik heb geen meesterknecht meer noodig.....

- Maer hemel, wat gaet hier toch om? riep Stengel de ziekenkamer rondziende; spreekt gy in ernst, of is het enkel scherts, om op den Beukberg zich eens te vermaken?.....

- Ik spreek in vollen ernst, antwoordde Heyman, en niemand is hier vandaeg gestemd tot lagchen.

- En mag ik weten? vroeg Rig, en hy vergezelde zyne vraeg met een gedwongen glimlach, waeraen ik die eer verschuldigd ben?

- Wie hier vereerd is in de zaek, zullen wy later zien, sprak Heyman, terwyl zyne gestrenge gelaetstrekken, door eenen kleinen spotlach, ontplooiden.

- Maer toch werpt men iemand niet de deur uit, zonder hem hiervan de reden te zeggen? zeide Rig eenigzins onbeleefd. Voor dat ik die ellendige zilverstukken opneem, wil ik weten wat er ten mynen laste is?

- Ga in uw hart, zeide Daniël, op eenen toon van strenge vermaning; daerin ligt myn antwoord.

- Myn hart, riep Rig, is gerust en heeft my niets te verwyten.

- Des te beter voor u; wat my aengaet, ik ben hier de meester, en behoef u geene uitlegging te geven van myn gedrag.

Rig scheen niet te letten op hetgeen Heyman zeide, en riep al harder en harder, en zich met zyne vuist op de borst slaende:

- Myn hart! neen, dat verwyt my niets; en in alle geval ligt het hoog genoeg, om my voor niemand, wie het zy, te vernederen.

- Ja, hoog ligt het, zeide Heyman stil; en dat is uw ongeluk.

Stengel scheen deze opmerking niet te hooren; hy streek de twintig ryksdaelders in de holte zyner hand, drukte zyne muts vaster op het hoofd, en ging, zonder spreken, de deur uit.

Nog dienzelfden voormiddag, verliet hy den Beukberg.

Het was als of het vertrek van den meesterknecht, alles in de wooning van Heyman deed herleven: de meiden lachten en schaterden onder elkander, en deden het huiswerk met tot hiertoe ongekenden yver. Het was als of, buiten op het veld, de peerden in hunne vrachtkar veel sneller gingen, en de zweepen der knechten eens zoo vrolyk en zoo hard kletsten, dan voorheen.

Iedereen was verheugd over het vertrek van Rig Stengel,

hierin begrepen de arme Spits, die door zynen luimigen meester gedurig uit zyn hok werd geschopt, en de kleine schaepherder, die tweemael daegs, met de ryzweep van den Beukberg werd weggejaegd.

Die dag was misschien wel de vrolykste, welke men sedert den tyd van Stengel's meesterschap had beleefd. Ook speelden de knechten, dien avond na het eten, ofschoon de dagen op hun langste waren, met de kaert, terwyl de keukenmeid zich bezig hield, met eene groote zuster te bakken, onder de asch van den haerd. Eer men slapen ging, kwam de warme koek op tafel, nevens den geurigen koffykelel, en iedereen at en dronk met smaek, omdat de verwaende Stengel voor altyd afwezend was.

Terwyl het werkvolk zich in de keuken zoo hartelyk vermaekte, zaten Daniël en zyne vrouw, met hunne nicht aen het venster der voorkamer, in het maenlicht. De Bloem zat tusschen de twee oude lieden; hare eene hand rustte in die van haren oom, hare andere in die van tante Tilla.

- Kom hier, myn lief kind, zeide Heyman zyn nichtje digter by zich trekkende, en haer op het voorhoofd kussende; want deze dag is een der schoonsten van myn leven, omdat ik de overtuiging heb, u aen een oneindig ongeluk onttrokken te hebben.

- Gy weet, oom, zeide de Bloem, haer voorhoofd van Daniël's lippen naer die van hare tante brengende, dat er sedert een geruimen tyd, geene hoegenaemde betrekkingen meer bestonden tusschen Rig Stengel en uwe nicht?

Heyman scheen die woorden van de Bloem niet te hooren, en zeide stil, als tot zich zelven sprekende: Welk een boosaerdige jongen van een Stengel! Zoo zyne arme moeder te mishandelen! En ik, die hem geloofde, wanneer de huichelaer my zegde, dat hy het grootste gedeelte zyner huer aen de oude vrouw afstond!

- Hoe bewonder ik dien goeden Evert, zeide tante Tilla, welke het brood der armoede deelt met de moeder van hem, door wien hy zoo wreedaerdig behandeld was geworden.

- Arme jongen, zeide haer man, wat moet hy wel gedacht hebben toen men hem, in naem van Daniël Heyman, uit zyne hut dreef; waerna hy gevaer liep, met zyne oude moeder van honger en koude om te komen?

- O, dat is afgryselyk, zeide Tilla, terwyl zy driftig haren stoel achteruit schoof.

- Ja, afgryselyk, herhaelde Heyman; wie had ooit kunnen denken, dat die fleemende Rig zulk een bedorven hart bezat?.... De deugniet, die alles schynt berekend te hebben volgens de zekerheid van onzen nabyzynden dood, en dien van den goeden pastoor! Goed dat er een God is, welke aen al die dingen nog al eens de hand houdt!.... Sprak ik daer van den pastoor niet?

- Ja, antwoordde Tilla, die ons sedert jaren, voorzegd heeft, dat de jongen eene slechte inborst had.....

- De man had gelyk, zeide Daniël, en onze Coba ook, toen zy zag dat hare bruidskroon begon te branden, en het my niet waerschuwde. Dit zeggende, drukte hy de hand van

het lieve meisje, en kuste haer voor den tweeden mael op het voorhoofd.

- Arm kind! zuchtte Tilla, eenen traen van aendoening wegvegende.

Er volgde eene korte poos stilzwygen; waerna Daniël zeide:

- Ja, kind, die bruidskrans ware uwe martelkroon geweest.... Neen, Stengel beminde u niet; indien er in zyn hart liefde voor u geweest ware, had dezelve hem belet een slecht mensch te worden..... Hetgeen hy beoogde, was de nalatenschap van oom Heyman, welke hy zoude gebruikt hebben, om zyne plannen van grootheid en hoovaerdy te kunnen uitvoeren; en daerom zoude uw bruidskrans eene martelkroon op uw hoofd zyn geworden.

Daer het reeds laet was geworden, ging men zich, zoo in de keuken als in de kamer, tot de rust gereed maken.

Voor dat Heyman zich verwyderde, zeide hy tot zyn nichtje:

- Wat ik u zeggen zou: Coba, vergeet niet morgen by tyds iemand naer die arme vrouw Stengel te zenden, of zy geen gebrek lydt; zorg daervoor, kind, al is zy de moeder van hem, die ons zoo veel verdriet aendoet! - en toen hy reeds diep in zyn hoofdkussen gedoken lag, rigtte hy zich nog eens even op, en zeide: - Doe ook aen den goeden Evert weten, dat Heyman hem nooit kwaed gewild heeft, en dat ik nog dezen zomer zyne hut doe herbouwen; zeg hem dat.

XVI.

Hetgeen Heyman van het herbouwen der hut gezegd had, werd letterlyk uitgevoerd; want er waren slechts eenige dagen verloopen, toen zyne karren, op de plaets waer de wraekzuchtige Rig de oude hut had doen neêrslaen, hout steen en kalk kwamen aenbrengen. De zomer zoude niet heen zyn, of de wooning van zynen ouden speelmakker, moest schooner dan voorheen, wederom daer achter de berken opryzen.

Sedert eenigen tyd, was het op den Beukberg buitengewoon levendig geworden, oom Daniël en tante Tilla deden reeds kleine wandelingen rondom het huis, en zelfs tot op den boord van de beek, welke door het lange riet, en het met bloemen gespikkelde gras van den vyver heenliep. Alles ademde geluk en vrede in de wooning van Heyman, sedert dat de hoovaerdige meesterknecht dezelve verlaten had: het

werkvolk was eensgezind en vrolyk, en alles ging op dien voet, zoo als men het in vroegeren tyd op den Beukberg gewoon was: terwyl Heyman en zyne vrouw zich, op de bank aen de voordeur, onder het zwarte loof der beuken uitrustten, maekten de oude lieden deze opmerking, en herhaelden de woorden van den pastoor, toen deze, daegs na het bekende feest der gilde, op den Beukberg was gekomen, en het gedrag van den hoovaerdigen Stengel met gestrengheid had afgekeurd.

- Ik denk er dikwyls aen, zeide Daniël, dat de woorden van den pastoor letter voor letter uitkomen: ‘Kan een hoovaerdig mensch, zeide hy, ergens den voet zetten zonder stoornis te verwekken, daer waer hy zich bevindt?’

- Dat heeft hy gezegd, sprak Tilla met het hoofd knikkende.

- Nog zeide hy, ging Daniël voort: ‘Daer, waer een hoovaerdig mensch zich bevindt, zyn eendragt en vriendschap verbannen; omdat de hoovaerdige over zich zelven ingenomen, ook niets dan zich zelven bewondert, de gevoelens van anderen verstoot, en hen in hunne doenwyze beleedigt en veracht.’

- En nog, zeide hy, merkte Tilla aen, ‘dat de tweespalt in den hemel ontstond door een hoovaerdigen engel.’

- Zoo is het, zeide Heyman, en eenmael de hoovaerdige engel van den Beukberg verwyderd, verandert het huishouden in een hemel van vrede en geluk; terwyl het er somtyds eene ware het was, toen Stengel er nog meester speelde..... Maer

wat zal men zeggen! Ik was verblind in myn meesterknecht, en schonk hem myn volle vertrouwen, dewyl ik dacht, dat hy hetzelve verdiende. Ook was het daerom, dat ik hem doen liet, toen hy de eene meid voor - en de andere na wegjoeg, en dagelyks van knechten en arbeiders veranderde.

Op de bank, waer de oude lieden zaten, kwam de pastoor hen dagelyks gezelschap houden. Wanneer de grysaerd op zynen langen rotting leunende, langs het voetpad, door den Bloemvyver kwam aengetreden, schoven Daniël en Tilla reeds een weinig naer het uiteinde der bank, om hunnen ouden vriend, eene plaets in hun midden, aen te bieden.

Te gelyker tyd liep hun nichtje den goeden bezoeker te gemoet, liet hem op haren arm rusten, en geleidde hem zoo naer de bank, waer hem oom en tante met ongeduld zaten af te wachten.

De gesprekken aen de voordeur, waren buitengewoon levendig, en duerden niet zelden van in den namiddag tot den avond toe. Twee of driemael in de week kwam de Bloem naer de pastory, en had er een lang onderhoud met den ouden dorpsherder.

In het dorp maekte men alle soorten van gissingen, over dat onophoudelyk heen en weêrloopen, en die eindelooze gesprekken, welke in het grootste geheim plaets hadden.

Reeds beweerde men, dat er spraek was van een klooster, en het wel mogelyk was, dat de lieve Bloem, hare schoone kanten muts, nog in den loop van het jaer tegen een nonnensluijer zoude verwisselen.

De jongens van het dorp hielden staende, dat dit alles een louter verzinsel was van de meisjes, welke zich gaerne van Heyman's nichtje zouden ontdaen hebben, om elk op hare beurt, ook eens door hare bevalligheden, in aenmerking te komen; dewyl dit onmogelyk konde geschieden, zoo lang de Bloem, die in schoonheid allen zoo ver overtrof, in het dorp bleef.

Ofschoon de meisjes over het algemeen zeer afgunstig zyn op de schoonheid van hare gezellinnen, moet men de dorpsmeisjes het regt laten wedervaren, dat zy in dit geval de aentyging der jongens niet verdienden: zoo als wy in het begin van ons verhael gezegd hebben, was er niemand die Heyman's nichtje benydde; iedereen had er altyd volgaerne in toegestemd haer den vereerenden naem van ‘de Bloem van den Beukberg’ toe te kennen.

Zoo bleef men, gedurende eep geruimen tyd, in twyfel, tot dat eensklaps de zaek geheel werd opgehelderd. Op eenen zondag, dat Evert Bierinck, over het kerkpad, de ryen van mannen, vrouwen en kinderen die naer de dienst gingen, opvolgde, had men bemerkt, dat hy uit eene schoone pyp rookte, en er van onder zynen kiel een tabakszak hing, zoo als er geen enkel in het dorp te zien was.

Terstond had men de meerschuimen pyp met zilveren beslag en den rooden buil herkend, welke in het begin onzer geschiedenis reeds een kleine rol gespeeld hebben; en ieder een had er uit opgemaekt, dat de betrekkingen, tusschen de Bloem en den armen Evert, wederom waren aengeknoopt.

Nooit liep er een nieuws met zooveel snelheid door het dorp; en eer de dag om was, wist iedereen, dat de meerschuimen pyp en de roode tabakszak, na zoo lange afwezendheid, wederom op het tooneel waren verschenen. Weldra vertelde men in het veld, in de koestallen, en des zondags op de klosbaen, dat de Bloem verloofd was aen den armen Evert, haren ouden speelmakker. Diegenen, welke dit gerucht nog in twyfel trokken, werden weldra overtuigd, dat de zaek inderdaed zoo was; dewyl er, op den Beukberg, toebereidselen werden gemaekt voor de aenstaende bruiloft.

Thans begreep iedereen, waerom de pastoor, sedert een geruimen tyd, zoo dikwyls Daniël Heyman ging bezoeken; waerom de bloem, halve dagen, op de pastory doorbragt, en waerom al dat heen en weêr loopen zoo geheim was gebleven. Nu bleek het, klaer als de dag, dat men zich op den Beukberg en de pastory, sedert al dien tyd had bezig gehouden, niet met een nonnensluijer te maken voor de Bloem, maer wel met haer aenstaende huwelyk.

Terwyl sommigen de handen in een sloegen, over het oneindig geluk, hetwelk den armen Bierinck te beurt viel, hieven anderen den schouder op, trokken een bedenkelyk gezigt en fluisterden elkander in het oor, dat men den jongen moest aenraden van zyn huwelyk, met Heyman's nichtje, af te zien, dewyl hy het meisje wel zoude trouwen, maer dat hy toch nooit gehuwd op den Beukberg zoude weder keeren.

Wy gaen deze gezegden aen onze lezers verklaren:

Tusschen den Beukberg en het dorp stond een zwaer, steenen kruis, tegen den kant van een digt kreupelbosch. De overlevering zeide, dat dáér op die plaets, eens een bruidegom, toen hy uit de kerk met zyne bruid wederkeerde, door eenen afgunstigen mededinger werd dood geschoten.

Toen Rig Stengel, na de woordenwisselingen met Daniël Heyman, den Beukberg had verlaten, was hy op dat steenen kruis gaen zitten rusten. Een zyner kennissen had hem daer aengetroffen, en hem hooren zeggen, terwyl hy een yselyken eed uitbraekte:

'Hetgeen hier eens gebeurd is, zal nog eenmael by dit kruis plaets hebben!'

Na dit gezegd te hebben, was hy heen gegaen, en geen sterveling had sedert dien tyd, een woord van hem hooren spreken; maer zy, die de boosaerdige en wraekzuchtige inborst van Stengel kenden, twyfelden er niet aen, of men zoude hem, den dag der bruiloft, op gezegde plaets aentreffen; en wee dan den bruidegom, die aen de zyde der Bloem daer zoude voorbygaen!....

Wy gaen eenen oogenblik denzelfden weg inslaen als Rig Stengel, toen hy, na zyne yselyke bedreiging gedaen te hebben, van het steenen kruis was opgestaen, en het dorp verlaten had. Zoo als de lezer het misschien voorzien heeft, treffen wy hem aen in de naby gelegene stad, waer hy gewoonlyk een paer keeren in de week, op den vos van Daniël Heyman heenreed, en onder den naam van 'Mynheer Stengel' bekend was.

Rig leefde daer eenige dagen tusschen zyne kennissen; maer vertrok weldra dieper het land in, bezocht de eene stad na de andere, en hield eindelyk stil in de hoofdstad. De lezer zal my opmerken, dat de twintig ryksdaelders van oom Daniël gewis niet toereikend waren, om lang te reizen en grooten zwier te maken?

Dat is zoo; maer wy die eenen oogslag hebben kunnen werpen in de beurs van den ouden meesterknecht, kunnen verzekeren, dat er aen de zyde der ryksdaelders eene menigte goudstukken rustten, waermede hy het voorzeker een geruimen tyd konde volhouden.

Rig had de gewoonte telkens, wanneer hy vee, wol, graen, plantsoen of iets dergelyks verkocht, eene kleine som voor zich zelven ter zyde te leggen, en deze gewoonte had voor gevolg, dat thans zyne beurs voorzien was, als die van een groot heer.

Mynheer Stengel verbleef in een der eerste *hotels* van de hoofdstad, en leidde er een leven, hetwelk volkomen overeenstemde met de doenwyze der lieden van hoogen rang, welke hy daer aentrof. Ofschoon hy somtyds den boer wel eens uithing, want groote heeren nadoen is nog altyd zoo gemakkelyk niet, bleef hy by voortduring goed in trek, omdat men zyne zonderlinge manieren aen eene soort van mode-excentriek toeschreef.

Stengel bezocht de groote koffyhuizen; rookte de fynste sigaren op de wandeling, en zat des avonds, met een lorgnon gewapend, in den schouwburg.

Weldra ging hy, even als de heeren, met wie hy des middags aen tafel zat, naer het speelhuis. Die hoopen gouds, welke daer op de tafels lagen te glinsteren, en somtyds in een oogenblik in de zakken van een der spelers verdwenen, deden het hoofd draeijen van den dorpeling, en hem besluiten ook eens een goudstuk te wagen. Het was als of het geluk hem naliep, en als of de fortuin, in eene harer grillige luimen hem had aengewezen, om van Rig Stengel haer lieveling te maken; want toen hy de zael verliet, stroomden zyne zakken over van het gewonnen goud.

Dien nacht deed hy geen oog toe; het gerinkel van het geld, de hooge stapels van schitterend metael gingen geen oogenblik uit zyne gedachten; geest en ligchaem, geheel zyn bestaen was in de war, by de uitstekende gunst, welke de fortuin hem, voor den eersten keer, had toegeworpen.

Nauwelyks waren vier of vyf dagen verloopen, of Stengel had eene verbazende som gewonnen, en speelde nog altyd met hetzelfde geluk voort. Hy reed op een schoon paerd, of liet zich in een fraei rytuig door de straten der hoofdstad voeren, en waer hy verscheen, werd hy door iedereen herkend, voor dien ryken vreemdeling, die elken avond, het gewonnen geld, door eenen bediende moest doen wegdragen.

Rig mymerde geheele dagen van roem, eer en grootheid.

Eens op eenen avond, scheen de fortuin eene van die grillen in het hoofd te hebben, welke haer in een oogenblik al de achting ontnemen, welke men haer voor hare goedheid toedraegt.

Rig verspeelde eerst eene kleine, daerna eene groote som,

en een paer uren later, al wat hy, sedert dat hy het speelhuis had bezocht, gewonnen had; geen stuiver bleef er hem over. Toen zette hy zyn paerd te pand, daerna zyn rytuig; en het een en het ander ging over in de handen van een nieuwen gunsteling der fortuin. Stengel had de wanhoop, de razerny in het hart, en terwyl een afzigtelyke stuiptrek zyne wezensspieren doorliep, wilde hy zynen persoon op het spel zetten.

Men lachte met zyne dwaze voorstellen; men vermaekte zich, in de vier hoeken der zael met zyne woedende wanhoop, en toen hy eindelyk begon ruzie te maken, wierp men hem buiten, en sloot de deur achter hem digt.

Des anderen daegs, verliet Stengel de hoofdstad: zyne kleeding zag er verplukt uit, en moedeloos stapte hy over den weg, welken hy gisteren nog onder de hoeven van zyn paerd deed dreunen. Zyn duiknek was meer dan ooit zigtbaer, en zyne gelaetstrekken waren valscher dan voorheen; zyn aengezigt was rood als vuer, en zyne oogen gloeiden van het bloed, dat er met geweld heen joeg: er was iets vreemds en wilds in zyn uitzien en in zyne houding, waervoor men een paer treden uit den weg zoude gegaen zyn.

Gedurende al den tyd, dat hy gewonnen had, was de slaep hem ontweken; en nu sliep hy geen oog meer en had, dag of nacht, geen oogenblik rust, omdat hy alles verspeeld had.

Zoo zwierf hy, als een landlooper van de eene stad tot de andere, en hernam eindelyk den weg naer het dorp, hetwelk hy eenige maenden geleden, aen het steenen kruis vaerwel zegde.

XVII.

Het was een schoone dag van het voorjaer; een van die dagen, welke aen het ligchaem van den mensch leven en veerkracht geven, en zyn hart helder maken, gelyk de zuivere lucht, welke hy inademt.

Dien dag was het weder zoo schoon, dat de dorpelingen elkander herhaelden, dat zy nooit zulke zachte, weldoende warmte gevoeld hadden; dat de roode en witte bloemtrossen der wilde kastanjeboomen nooit zoo hadden geschitterd, en er uit den bloemvyver, zoo lang men het zich geheugde, zulke frissche geuren niet waren opgestegen.

Het geheele dorp was te been: oud en jong groot en klein, alles dwarlde op het kerkhof dooreen, rondom de bonte gilde, welke daer in volle uitrusting stond te wachten. De jongens en meisjes stonden met geheele hoopen by elkander;

aen de drukte van hunne gesprekken, en aen de levendigheid hunner gebaerden zoude men gezegd hebben, dat er iets ging gebeuren, hetwelk hun persoonlyk meer dan anderen aenging. De jonge meisjes vooral hadden het buitengewoon druk, en zagen aenhoudend naer de kerkdeur; en hoe langer deze gesloten bleef, hoe meer de nieuwsgierigheid scheen te klimmen.

Dat de meisjes vooral nieuwsgierig, en met ongeduld daer stonden te wachten, zal den lezer niet verwonderen, wanneer wy hem zullen zeggen, dat er op dit oogenblik in de kerk een huwelyk werd ingezegend.

Waer getrouwd wordt, zyn gewoonlyk de jonge meisjes allen te been, om, zoo als zy voorgeven, een oogslag te werpen op het tooisel der jonge bruid. Deze is echter niet de eenige beweegreden: eenige komen de plegtigheid zien, om heimelyk les te uemen tegen den tyd, dat ook voor haer die gelukkige dag eens zal aenbreken; anderen komen er heen uit afgunst, en om zich bygevolg te vermaken met het kleedsel, het uitzien en de houding der getrouwden, en om elkander nydig in het oor te fluisteren: ‘Een lief meisje; maer een plompe bruidegom!’ of wel: ‘Hoe zulk een knappe jongen in die mismaekte bruid toch behagen vindt?’

Doch wy gevoelen, dat wy misschien onze lezeressen misnoegen aendoen; daerom gaen wy ons verhael hetwelk ten einde loopt, spoedig voortzetten.

Terwyl in de dorpskerk de huwelyksplegtigheid plaets had, was op den Beukberg alles in rep en roer.

Sedert verscheidene dagen, had men er zich bezig gehouden met witten, boenen en schrobben: de muren waren helder gelyk een versch gevallen sneeuwvlok; stoelen, tafels, kasten, alles glimde, dat men zich in de meubelen konde spiegelen, en de roode vloeren gloeiden onder het witte schuerzand.

In de voorkamer was de bruiloftstafel gedekt met het voorvaderlyk, kostbaer pellen van de familie Heyman; en het schoone zilverwerk dat niet, dan by de vier hoogtyden, uit de kast kwam, schitterde tusschen de lange ryen van schotels en borden.

In de keuken was het eene buitengewoone drukte: twintig handen waren te gelyk aen het werk, en overal herhaelden de dienstboden dat er eene dergelyke bruiloft misschien nooit in de streek zoude te zien zyn geweest; Oom Daniël had last gegeven de tafel zoo aen te leggen, dat een koning er zoude kunnen byschuiven. Aen de tafel der dienstboden zelfs, had hy gezegd, mogt niets ontbreken, en den wyn moest men, met manden aenbrengen, zoo lang het feest zoude duren.

Hy wilde, dat iedereen, die by de bruiloft zoude tegenwoordig zyn, het geheel zyn leven zoude gedenken, en in zyne oude dagen aen zyne kindskinderen zoude verhalen, dat hy een der gasten was, toen de schoone Bloem van den Beukberg in het huwelyk trad met Evert Bierinck.

Doch wy gaen ons een oogenblik van Daniël's huis in zyn feestkleed gehuld, verwyderen, en bruid en bruidegom op het kerkpad te gemoet treden.

Inderdaed de plegtige inzegening heeft voor het allaer plaets gehad; de oude pastoor heeft den huwelyksring aen den vinger der jonge bruid gegleden.

Reeds komt de gilde daer in twee lange ryen aengetrokken: de trom slaet de schoonste triomfmarsch, ter eere van het nichtje des hoofdmans, en menige gildebroeder zingt binnen's monds het statig muziek van de trom mede.

De vreugde is op ieders gelaet; het genoegen in ieders hart; geheel de gilde deelt in het geluk van den ouden hoofdman, die na eene zoo lange ziek te, in zynen ouden dag, nog schynt te herleven, om hulde te bewyzen aen het glinsterend eereteeken, dat hy op de borst draegt, en dat de roem der instelling is.

Nooit, zelfs niet in zyne jonge jaren, toen Tilla nog trotsch was op haren Daniël, omdat hy de schoonste man van het dorp was, nooit zeggen wy, was de hoofdman zoo fier, zoo statig, als dien dag, toen hy met zyne gildescharen denhuwelyksstoet voorafging. Het was, omdat hy overtuigd was, dat hy aen de geliefde dochter zyns broeders eenen echtgenoot had gegeven, wien zy beminde, en dat hy verzekerd was, dat de brave zoon van zynen ouden speelmakker alles zoude aenwenden, om Coba, hier op aerde, gelukkig te maken. Van tyd tot tyd, schoten de gildebroêrs hunne geweren in de lucht af, en deden het dorp weêrgalmen van een honderdmalen herhaeld vreugdegeroep. En dan hieven zy hunne hoeden, op de geweren gestoken in de hoogte; dan zwaeide de vaendrig zyn groot, zyden vaendel, en de wimpelryder zyn uitge-

bekt wimpel, terwyl de hoofdman zyne stalen spies boven het hoofd uitstak.

Achter de luidruchtige gilde, volgden de bruid en de bruidegom, en werden opgevolgd door den ouden pastoor en tante Tilla.

Het was een treffende, kleine groep van twee jonge lieden, die omgeven door het grootste geluk, eerst voor goed het leven inliepen, en van twee afgeleefde menschen die, te vreden over den reeds afgelegden weg, langzaem naer het graf voortwandelden.

Geheele hoopen van jongens en meisjes drongen, van weêrszyden langs dien kleinen groep, om bruid en bruidegom van naby te beschouwen. De bruid met haer koornblauw, zyden kleed en hare kostbare kanten muts, en schoone diamanten, welke op hare borst en in de ooren schitterden, trok elks verwondering tot zich. Iedereen die haer zag, en hare zedige en tevens deftige houding en onvergelykelyke wezenstrekken gadesloeg, herhaelde stil: ‘Aenbiddelyk schoon, ja, dat is zy!’

Nadat men honderdmael de lieve bruid in haer schitterend tooisel bezien had, vielen de oogen op haren gelukkigen bruidegom. Hoe bevallig was thans die arme jongeling, in zyne nieuwe lakensche kleederen! Hoe rank toonde nu zyne gestalte, hoe zwierig zyne houding! Een gevoel van oneindig geluk straelde uit zyn helder oog, en speelde langs zyn gulhartig gelaet. En de jongens en meisjes, die hem van alle kanten bezagen, vroegen elkander, waer die uitdrukking van

aenhoudende zwaermoedigheid gebleven was, die zoo langen tyd, het gelaet van den armen Evert had beneveld?

Op dit oogenblik ontdekte de bruidegom zich even voor het kruis, hetwelk op vyftien schreden bezyden den weg, tegen het hout, op eenen heuvel stond. Iedereen wierp een vlugtigen, zydelingschen blik in dezelfde rigting, en herinnerde zich het treurige einde van den ongelukkigen bruidegom, die daer op die plaets, honderd jaren geleden, door het schot eens mededingers getroffen, ter neder viel; en menig dorpeling dacht op dat oogenblik aen den eed, welken Rig Stengel, voor dat hy het dorp verliet, gedaen had.

Het hout achter den kleinen heuvel begon zich te bewegen; de takken deden hunne bladen ritselen, en gaven doortogt aen eene zwarte gedaente, welke zich langzaem ophief. Boven een der armen van het steenen kruis, vertoonde zich het hoofd van Rig Stengel.

By deze verschyning, liep er eene siddering door de menigte; de echtstoet stond eensklaps huiverend stil; elkeen bleef als aen den grond genageld staen, in afwachting, dat er een geweerschot door de lucht zoude knallen, en Evert Bierinck, aen de zyde zyner bruid, zoude ter neder slaen. Een angstig geschreeuw, een onbeschryfelyke gil steeg er uit het volk op, toen Stengel zich geheel omhoog rigtte, en nevens het kruis staen bleef.

Op hetzelfde oogenblik, kwam er eene oude vrouw, eene vlugge beweging doende, vooruit geschoten, en plaetste zich tusschen het kruis en Evert Bierinck, wien zy op deze wyze

byna geheel achter haer lyf verborgen hield; het was de moeder van Rig Stengel.

- Schiet nu, ongelukkige zoon! riep zy, en dood uwe moeder!

Doch het schot viel niet; Rig was niet gewapend: hy stond daer beweegloos met zyne eene hand op het kruis leunende, terwyl hy de andere plat boven zyne oogen hield, als om dezelve tegen de zon te beschermen, en een verachtenden blik werpende op de menigte. Zyne kleederen waren verscheurd, versleten en bemorst, en om zyn bloot hoofd staken zyne hairen als pinnen, regt omhoog, of kwamen zich verwarren in een langen afschuwelyken baerd.

- Wie zyt gy? riep hy met eene forsche stem, terwyl hy met fierheid het hoofd even achteruit wierp; wie zyt gy, dat gy u durft te wagen in myne tegenwoordigheid? Gaet heen, ellendige boeren, en onteert de plaets niet, waer ik my bevind!.... Verwydert u!....

- Rig, myn zoon! riep zyne moeder, die hem tot by het kruis naderde; van waer komt gy? Waer zyt gy gebleven? Arme jongen, ach wat deert u?....

- Terug! sprak Stengel, eenen verachtenden blik werpende op zyne moeder. Terug, raek my niet aen; eerbied voor den koning van hemel en aerde!

- Myn zoon! riep de moeder; zy lag op hare kniën voor het kruis; hare handen hingen magteloos langs haer ligchaem, en smeekend blikte zy opwaerts. Myn zoon! riep zy met verkropte stem; zie uwe ongelukkige moeder!

- Gy, de moeder van den koning van hemel en aerde? vroeg Stengel, een medelydenden blik naer beneden werpende. Zyt gy dan van uwe zinnen beroofd? Ik heb geene moeder; myne grenzelooze magt is myn vader, en de opperheerschappy van myn persoon, is myne moeder.....

Dit zeggende stak hy zyne hand naer de menigte, en te gelykertyd ontplooide zich zyn gespannen gelaet, door een wild gelach.

- Zinneloos, zinneloos! riep de moeder wanhopend uit. Zy had haren zoon by de hand genomen, en kuste dezelve teeder. Arm kind, waertoe zyt gy gekomen! Ongelukkige Rig, herken uwe moeder, die u toch altyd lief had, en u heden nog meer dan ooit bemint..... Rig!....

- Ga heen, ongelukkige! zeide haer zoon zyne hand terugtrekkende, als hadde hy zich onteerd gevoeld door derzelver aenraking. Ga heen! Buig de kniën voor my; maer raek my niet aen!

Toen verhief hy de stem, en riep tot de menigte:

- Ik ben de Heer van hemel en aerde; gy allen zyt myne onderdanen! Ik ben de gever van alle goed; de straffer van alle kwaed! Ik ben het begin en het einde van alle dingen; al wat er bestaet behoort my toe; omdat ik het zelf gemaekt heb, en ook de magt bezit om alles op eenen wenk te vernietigen..... Weet gy nu wie ik ben? God de Vader; ja, die ben ik!

- Zinneloos! herhaelde men overal in den echtstoet, die langzaem en treurig zynen weg vervolgde.

De moeder was by het kruis, aen de voeten van haren zoon,

blyven liggen; en bezag hem met al de teederheid, waervoor het ouderlyk hart vatbaer is.

- Arme jongen, zeide zy als tot zichzelve sprekende; welke yselyke verwarring in uwe geestvermogens! Ach, ja, op zyne gelaetstrekken lees ik duidelyk, wat er in zyne ziel omgaet!.... Die brandende oogen en wilde blikken, die zonderlinge gebaerden zyn wel de teekenen der verschrikkelyke zinneloosheid..... God, God! welke straf voor die toomelooze hoovaerdy!....

Zy was opgestaen, en den ongelukkige by de hand nemende, zeide zy zacht en met goedheid:

- Kom, Rig, myn jongen, volg uwe moeder.

De zinnelooze bezag haer met een scherpen blik, scheen zich eenen oogenblik te bedenken, en volgde haer toen, gelyk een kind zich gewillig laet medenemen. Weldra stond hy stil en riep uit al zyne magt:

- Gy allen, wie gy zyn moogt, zyt niet anders dan wormen, welke ik tusschen myne vingeren verpletter, niets meer dan stofzand, dat ik van myne voeten wegblaes; ik alleen heb de opperste magt in handen, omdat ik de koning ben van hemel en aerde!

Hy zweeg eene poos, en zeide toen stil en weemoedig:

- Ik heb honger....

- Arm kind, sprak de moeder; hebt gy honger? volg my dan....

En zy herdacht de woorden, die zy eens, aen de deur van de danskamer had uitgesproken:

‘Rig! had zy gezegd, indien ooit de tyd komt, dat gy gebrek lydt, en ik nog een stuk brood heb, kom dan gerust naer uwe moeder; dan is nog de helft voor u.

Vrouw Stengel bragt zich te binnen, dat zy dienzelfden avond, aen haren zoon voorzegde, dat dit wel eenmael konde gebeuren, omdat daer boven in den hemel, iemand alles afziet wat er in de wereld omgaet.

Op dit oogenblik, terwyl zy Rig by de hand voortleidde, zag de oude weduwe opwaerts, als hadde zy daerboven het geheimzinnige wezen willen ontdekken, hetwelk hare woorden, reeds zoo vroegtydig, had bewaerheid - en terzelfder tyd vroeg zy God om vergeving, voor haren ongelukkigen zoon.

Weldra kwamen beiden, aen de wooning welke zich niet ver van den boord van den Bloemvyver verhief; dezelve stond achter dien kleinen groep van schoone berken, waerachter voorheen de hut van den armen Bierinck zich als geborgen hield. Het was in dat huis, hetwelk de goede Daniël had doen bouwen, waer Evert sedert eenigen tyd, zynen intrek had genomen, en in afwachting van zyn aenstaende huwelyk, al zyne zorgen had toegewyd aen de moeder, wier zoon hem daer eens zoo wreedaerdig uit de vaderlyke hut verdreven had.

Rig scheen de plaets niet meer te kennen waer hy eens, door haet en afgunst gedreven, eenen armen zoon met zyne gebrekkige moeder, op zoo onbarmhartige wyze verdreef, en beiden aen de gevaren des doods blootstelde.

De ongelukkige herkende ook het hertimmerde huis niet, waer zyne moeder, maenden lang, verzorgd en gekoesterd was geworden, door hem, wien hy altyd met eenen doodelyken haet vervolgd had.

Wie had ooit gedacht, toen de weelderige Stengel de hut van den armen Bierinck deed afbreken, dat hy daer, op die zelfde plaets eenige maenden later, een stuk brood zoude komen vragen voor den honger?

Doch het is tyd geworden, dat wy ons naer den Beukberg spoeden, ten einde er het bruiloftsfeest by te woonen.

Zoo als wy reeds gezegd hebben, was de stoet langzaem en treurig van het kruis voortgetrokken; neêrslagtig en als hadde men eene lykbaer gevolgd, kwam men aen de wooning van Daniël Heyman.

Wel had de vaendrig zyn groot vaendel gedraeid, en de gildebroêrs driemael hunne geweeren afgetrokken; maer de opgeruimdheid en de vreugde waren niet weêrgekomen, by het wapperen van het vaendel, by het ontploffen van het buskruid. Stil was de hoofdman heen gegaen, en had zyne lange, stalen spies op de gewoone plaets in den hoek der voorkamer neêrgezet; even stil waren de gildebroêrs uiteen getreden, hadden hunne wapens binnen in de keuken geborgen, en waren daerna, weinig tot bruilofthouden gestemd, in den Bloemvyver, langs het veld en door de eiken dreven gaen wandelen, tot dat het middagmael zoude worden opgediend.

In de groote kamer, waer de bruiloftstafel gedekt stond, zaten voor het venster Heyman en zyne vrouw, met de jonge

bruid en den bruidegom, benevens de oude pastoor. Daer ook zag men er even neêrslagtig uit, als de gildebroêrs, die daer buiten, by kleine groepen, rondwandelden: de dorpsherder zag zwygend naer de andere zyde der kamer, waer men tegen den muer, boven de plaetsen van bruid en bruidegom, den lykkrans van zwart beukenloof en stroobloemen, nevens den ossenhoren van Evert Bierinck had neêr gehangen.

Die verslenste kroon, welke zoo lang in Everts hut de stomme getuige was geweest van zyne diep verkropte liefde, en eensklaps, even als eene gelukster aen Coba was verschenen, om haer te zeggen, dat haer naem onbevlekt was bewaerd gebleven, in het hart van haren ouden speelmakker - die zelfde kroon, welke toevallig de oorzaek was geweest van de hernieuwing hunner wederzydsche liefde, moest ook de getuige zyn van het geluk, hetwelk door haer toedoen was bewerkt geworden.

Evert had zynen grooten ossenhoren er nevens gehangen, als om te bewyzen, dat zyne genegenheid voor zyne bruid, dagteekende van den tyd, dat hy kind zynde, met zyn speeltuig het vee byeen riep, en zyne kalveren en runderen naer de weide voortdreef. De pastoor, zeggen wy, zag naer de plaets waer de ossenhoren nevens den lykkrans hing, en glimlachte met goedheid tegen die eenvoudige zinnebeelden van trouw en liefde. Van daer bragt hy zyn oog naer het kruisraem, in den zygevel, waer Daniël een groot uitgesteken papier tegen het glas had ten toon gesteld; de kunstenaer had al zyne behendigheid aen den dag gelegd, om by het bruilofts-

feest een echt meesterstuk voort te brengen: het was een fyn dooreengevlochten loofwerk, in welks midden de volgende woorden stonden uitgesneden:

‘Eert vader en moeder, opdat gy lang moogt leven op deze aerde!’

- Die heilige spreuk, zeide de pastoor tot Evert, wordt op dit oogenblik hier bewaerheid; gy hebt uwe ouders geëerd en bemind; en de hemel beloont het gedrag van den braven zoon, met hem het puik der vrouwen ten huwelyk te schenken.

Hy had den bruidegom by de hand genomen, bezag hem met eenen blik van ouderlyke teederheid, en hernam zyne opmerkingen:

- Maer op hetzelfde oogenblik, myn zoon, dat de weldadige regen op de graenakkers nedervalt, komt de bliksem van den Heer het huis vernietigen, waer de booze Hem lang genoeg getergd heeft. Indien Hy de belooner is van het goed, is Hy ook de onverbiddelyke bestraffer van het kwaed. ‘Eer vader en moeder! riep hy ook tot Rig Stengel; opdat gy lang moget leven hier op aerde!’ Maer Rig was een slechte zoon, omdat hy zyne arme moeder verstiet, en haer brood weigerde voor den honger, terwyl hy verblind door eerzucht en hoovaerdy, zyn geld in weelde verteerde: daerom ook heeft de groote Regter van hier boven, zyne straffende hand op hem neêrgedrukt!

- Ongelukkige zoon! spraken stil, en byna tegelyker tyd, Daniël en Tilla.

- Arme jongen! zegden bruid en bruidegom, terwyl zy elkander een medelydenden blik toewierpen; arme jongen, welke treffende straf!

- Zoo straft de Heer! antwoordde de pastoor. De gierigaerd ondervindt de wraek van den hemel, in zynen yzeren geldkelder, welks deur, even als een grafsteen, voor eeuwig op hem neêrvalt; de eerzuchtige, de hoovaerdige wordt zinneloos van hoovaerdy; en in de diepe verwarring zyner denkbeelden, waent de ongelukkige zich: 'Koning van hemel en aerde!'

Allen bleven gedurende eenige oogenblikken, in diepe gedachten gedompeld; iedereen herdacht in zynen geest de woorden van den pastoor, welke eene zoo treffende zedeles bevatteden. Op dit oogenblik, kwamen de genoodigden binnen, en namen plaets aen de bruilofstafel, die weldra, in geheel hare lengte met spyzen, en met een woud van wynflesschen bedekt was. Maer de vrolykheid bleef buiten de kamer gebannen, omdat het beeld van Rig Stengel, by het steenen kruis, iedereen nog altyd voor het oog zweefde. Wat oom Daniël ook verzon, om de genoodigden op te beuren, wat de pastoor ook in het werk stelde, om de gedachten der gasten af te leiden, niets konde baten; iedereen bleef droefgeestig, en telkens viel het gesprek terug, op het tooneel van het steenen kruis.

Doch wat noch de gastheer, noch de pastoor vermogten, bewerkte langzamerhand de wynbeker; onophoudelyk boorde de trekker door de kurken, en zoo gulhartig en welgemeend

werden de ledige flesschen door volle vervangen, dat men eindelyk, al ware het dan ook maer om den huisbaes genoegen te doen, stevig begon te drinken. Zoo kwam er weldra eene zekere beweging en levendigheid aen de bruiloftstafel, en vergat men de droevige dingen, waervoor de echtstoet, dien morgen, een oogenblik, had stil gehouden.

Nadat de maeltyd was geëindigd, schoof men de tafel met wyn, gebak en vruchten bedekt, ter zyde tegen den muer, waerna de speelman nederig op eenen stoel gezeten, uit den hoek der kamer, het sein gaf tot den dans, waermede, in dien tyd, elk bruiloftsfeest eindigde.

Tante Tilla stond reeds nevens den bruidegom gereed, tegen over de bruid, welke haren oom de hand gaf. De geheele kamer stond overeind, en men klom op stoelen en tafels, om die twee goede ouderlingen, welke te zamen reeds anderhalve eeuw achter den rug hadden, te zien dansen, met dat jeugdig paer, hetwelk vol moed en vertrouwen, nog slechts het leven inliep. Een algemeen handgeklap en gejuich begroette de eerste figuer, waermede de dansers zich in beweging stelden.

- Dat ik tamelyk onhandig ben! sprak de oude Heyman, zult gy my vergeven; dansen is myn dagelyksch werk niet....

- Dat zie ik, zeide de pastoor lagchend, die op den ivoiren knop van zyn langen rotting leunende, achter hem stond.

- Hierlangs, oom! fluisterde de bruid, terwyl zy haer hoofd bukkende, onder den opgeheven arm van Heyman doordanste.

- Den laetsten keer, dat ik gedanst heb, zeide Daniël zich

tot den dorpsherder keerende, was op de bruiloft van Coba's moeder..... Dat is nu reeds veertig jaren geleden!....

- Toen danstet gy, zoo als heden uwe nicht, het leven in! fluisterde de pastoor.

- Oom, vergeet uw *avant-deux* niet! zeide de bruid, hem by de hand voorttrekkende.

- Och, ja! zeide de oom; gy ziet wel dat het myn dagelyksch werk niet meer is; en op zyne plaets terugkomende, zeide hy lagchende tot den pastoor:

- Gy hebt gelyk; ja, toen danste ik nog het leven in; en nu....

- Nu dansen wy het leven uit, onderbrak de gryze herder.

- Gy zyt beiden nog sterk en vlug, zeide de bruid bemoedigend.

- Neen, kind, schudde Heyman, by het maken der *chaine anglaise*, de schakels van onze dansketen zyn ten einde; doch ik zie u en uwen echtgenoot beiden gelukkig, en deze gedachte maekt my het einde zoo vrolyk, als het begin....

Hy onderbrak zyne aenmerkingen, terwyl de jonge bruid vooruit sprong, om tegen haren *vis-à-vis* op te dansen. Heyman en de pastoor zagen haer achterna, gelyk vaders hunne kinderen nazien, en beiden sloegen in hunne handen, de maet na, waerop zy dansten.

- Ik zegde daer, hernam Heyman, dat de gedachte u gelukkig te zien....

- *Balancez*, Daniël! fluisterde de pastoor, die zich hartelyk vermaekte, met het onophoudelyk verkeerd loopen van zynen

vriend; en du nog eens *avant-deux*... Ik geloof inderdaed dat de bruiloft uws broeders nog langer, dan veertig jaren geleden is.

Terwyl Heyman zyne dansfiguer met de grootste moeite uitvoerde, zeide de gryze dorpsherder stil aen de ooren der bruid:

- Coba, het verheugt my, dat gy u, op dezen gelukkigen dag, zoo wel vermaekt, en zoo als ik daer even zeide, zoo vrolyk eene geheel nieuwe loopbaen te gemoet springt... Neem in den nieuwen dans, welken gy thans gaet beginnen, de plaets, dien u de groote dansmeester, welken men pligt noemt, hier in de wereld aenwyst.....

- Hier langs; links achter my om! zeide de bruid tot haren oom, terwyl zy zacht met het hoofd knikkende, gretig toeluisterde naer hetgene haer de pastoor zeide.

- Luister goed, vervolgde deze; naer zyne bevelen, en dans steeds, in alle figuren, nauwkeurig op de maet..... *Avant-quatre*, Heyman..... Dat is te zeggen, wees nauwgezet in het volbrengen van de pligten, welke de zamenleving en de godsdienst u voorschryven..... Nu, vergeet uw *balancez* niet..... Indien gy zoo den dans van het leven voleindigt, myn kind, zult gy u zelven voor eerst goed vermaekt hebben, en daerenboven te vreden gaen zitten uitrusten, om nieuwe dansers op hunne beurt te zien opdagen.....

- *Promenade!* riep de speelman, en daermede was de dans uit, tot groot genoegen van oom Daniël en tante Tilla, die beiden tot vallens toe vermoeid waren.

Nu vlogen de kurken op nieuw van de flesschen, en de gevulde glazen gingen, tegen elkander klinkend, in de hoogte: al de gasten dronken op de gezondheid van het jonge paer, en op die van oom Daniël en tante Tilla welke, in weèrwil van hunnen hoogen ouderdom, nog het voorbeeld gaven van gulle vrolykheid.

Weldra werd de dans algemeen: het oog schemerde van het onophoudelyk ronddwarlen, en het oor suisde van de stemmen der dansers, die de viool op de maet achterna zongen.

Bruid en bruidegom verlieten nu de kamer, en arm aen arm, daelden zy langzaem van de helling naer den Bloemvyver. Op eene bank van zoden zaten de pastoor, Heyman, en tante Tilla, die zich aen het gewoel hadden onttrokken, om in de vrye lucht eenige oogenblikken uit te rusten.

- Waerheen, myne kinderen? riep oom Daniël! het naderende echtpaer toe.

Evert wees, met zyne hand, naer de wooning van moeder Stengel; en zyne jonge vrouw, haer hoofd even opheffende, blikte in dezelfde rigting.

- Ik heb u verstaen, myne geliefden! zeide de pastoor, met voldoening het hoofd buigende; gy gaet een bezoek geven aen de arme weduwe en haren ongelukkigen zoon; dat is welgedaen..... Het is de eerste figuer, Coba, welke gy, in den levensdans, waervan ik daereven gesproken heb, gaet beginnen.... Een heerlyk begin, wel te doen aen hen, die u vervolgden!

En de pastoor veegde een traen van aendoening uit zyn oog.

- Ja, wel gedaen, kinderen! zeide Tilla, met ontroerde stem; stelt uw echtfeest in, met eene goede daed te doen.

- Welgedaen! herhaelde oom Daniël; gaet en zorgt voor de oude moeder Stengel, die arme vrouw, welke zoo veel geleden heeft, en zorgt ook voor haren zoon; laet beiden niets ontbreken; beschikt vry over de beurs van oom Daniel; wat gy doet, is welgedaen.

Dit zeggende, riep hy in de verte tot twee zyner dienstboden, om zynen neef en nicht naer de wooning van moeder Stengel te vergezellen, ten einde op hen te waken, indien de ongelukkige zinnelooze hen soms mogte hinderen. Deze maetregel was echter volkomen onnoodig; dewyl Stengels zinneloosheid niet van dien aerd was, om de minste vrees in te boezemen.

Toen Evert en Coba het huis van moeder Stengel binnen traden, zal haer zoon, roerloos als een beeld, by den haerd. Geheel zyne houding en uitdrukking van zyn wezen gaven te kennen, dat hy als verzonken was in die stompzinnige verdooving, welke men dikwyls by zinneloozen aentreft.

De ongelukkige scheen de bezoekers van den Beukberg niet te bemerken; zyn blik bleef onveranderlyk op hetzelfde voorwerp gevestigd en zyn oor bleef doof voor al de vragen, welke men hem toerigtte.

- Rig, kent gy my niet meer? vroeg de jonge vrouw, hem met medelyden beziende.

By het hooren dier stem, was het als of er eene ligte siddering door het ligchaem van den zinnelooze liep: hy hief het hoofd op, bezag haer gedurende eenige oogenblikken, met eene soort van stomme verwondering, en wendde toen zyn oog wederom naer het voorwerp, waerop hetzelve eerst onveranderlyk gevestigd was geweest.

- Kent gy Coba Heyman niet meer, en Evert Bierinck? vroeg het meisje, hem by de hand nemende.

Rig stond op, en wierp een zydelingschen blik vol trotsche verachting, op de Bloem.

- Of ik u ken? riep hy, medelydend den schouder ophalende; waer is het schepsel, wiens naem ik niet weet? Of zoude ik het werk myner handen niet meer kennen?

Terwyl hy deze woorden uitsprak, fronste hy zyn voorhoofd, verborg byna geheel zyne oogappels onder de neêrgetrokkene wenkbrauwen, en stak de hand plegtig in de hoogte.

Hy ging wederom zitten, en bleef gedurende eenige oogenblikken, met sombere blikken, door het huis staren; daerna greep hy een yzeren ketel, welke nevens hem aen den haerd stond, en legde denzelven op zyne linker knie, nam toen de lange, yzeren blaespyp, en hield dezelve, met de linkerhand op den ketel leunende, vast. Statig stak hy zyne regterhand uit, en zyne oogen gebiedend op ketel en blaespyp gevestigd houdende, riep hy:

‘Ik alleen draeg den schepter der almagt!.... De aerdbol is het werk myner handen!.... Ik alleen ben de Heer, de koning van hemel en aerde.’

Dit zeggende, ontwaerde hy in een mandje, hetwelk de bruid aen den arm droeg, allerlei vruchten en gebak van de bruiloftstafel, welke de jonge vrouw voor moeder Stengel had medegebragt.

De zinnelooze stak de hand uit naer de lekkernyen, en at dezelve, zonder zynen aerdkloot of geduchten schepter te bewegen, met gretigheid op.

- Welk ongeluk, welke verschrikkelyke bestraffing! riep de oude moeder Stengel, hare opgehevene handen in-een slaende. God, God! is dat wel die weelderige jongeling van eenige maenden geleden! riep zy, terwyl zy een pynlyken blik wierp op de arme lompen en het vermagerd gelaet van haren zoon.

Er biggelde een traen uit het oog der moeder, terwyl zy deze woorden uitsprak.

- Welke omkeering! ging zy voort, haer oog wendende naer den bruidegom, en op hare woorden drukkende, om het treffend kontrast, tusschen den gelukkigen Evert en haren rampzaligen zoon, uit te drukken. Herinnert gy u, Evert, de woorden, welke ik u toeriep in dien yselyken nachtstorm, daer ginds in den ouden bouwval?.... ‘Diegenen, welke Hem misachten, laet hy gelukkig voortleven; doch pas op, ga niet in hunne wooning, dewyl derzelver val naby is.....’ Dat heb ik u voorzegd; en zie.....

Zy wees op haren zoon, die zyne oogen starlings gevestigd hield op den ledigen bodem van het mandje, welks inhoud hy in een oogenblik verstonden had.

- Kind, kind! riep zy, hare woorden tot zich zelve rigtende, terwyl zy haer aengezigt achter hare handen verborg; wat al tranen hebt gy aen uwe arme moeder gekost, en hoe verschrikkelyk heeft u de Heer in uw bestaen en my in myne oude dagen getroffen! Doch ik vergeef u; gy zyt immers myn zoon!

Dit zeggende kuste zy den zinnelooze op het voorhoofd.

- Hoop op betere dagen, moeder! zeide Evert stil, gedenk de zedeles van den ouden bouwval.

- Gy hebt gelyk, antwoordde vrouw Stengel. ‘De Heer is altyd even aenbiddelyk, welke ook de wyze is, waerop Hy ons behandelt..... Wy zyn Hem niet minder dankbaerheid verschuldigd in het ongeluk, dan in den voorspoed.’

- Arme vrouw, zy verdiende een beter lot; zuchtte Coba zich omkeerende, om hare aendoening te bedekken.

- Dat lot zullen wy pogen te verzachten, voor zoo veel het in onze magt is, zeide haer jonge echtgenoot.

- Ach, ja, Evert! zuchtte de oude weduwe; ik weet, dat gy my geen brood zult weigeren, wanneer ik, met myn kind, rondzwervende, aen uwe deur er om zal komen bidden.

- Wat meent gy, goede moeder? vroegen bruid en bruidegom terzelfder tyd.

- Dat gy aen eene ongelukkige bedelaerster zoo als ik.....

- En waerom zoudt gy bedelen, vrouw Stengel? onderbrak de Bloem.

- Wat blyft er my over dan de bedelstaf, waeraen ik toch in alle geval, sedert jaren, gewoon ben? Heyman heeft my

toegelaten, met Evert zyn huis te betrekken, tot dat deze de man zyner nicht zoude worden..... De hemel beloone hem die weldaed, aen eene arme weduwe bewezen; doch de bruiloftsdag is thans daer, de brave man herneme zyn huis, waer ik met Evert - zy klemde de hand van den bruidegom - zoo gelukkig heb geleefd.....

- Neen, neen! onderbrak haer de bruid; oom Heyman herneemt zyn huis niet; maer stelt hetzelve, kosteloos, ten dienste van moeder Stengel, zoo lang zy leeft.

De vrouw weende van aendoening en dankbaerheid.

- Zoo veel goedheid! snikte zy; voor de moeder van hem, die u beiden zoo veel misdaen heeft!

- Zwyg daervan, moeder, zeide Evert zacht; ik heb u meer dan eens herhaeld, dat wy aen al het voorgaende niet eens meer denken.

- O, zeg my dan nog eenmael, dat gy hem vergeeft, wat hy u misdeed! smeekte de weduwe zich voor den bruidegom op de kniën werpende.

- Ja, zeker vergeef ik hem! zeide Evert diep ontroerd, de goede vrouw oprigtende; en verzeker u daerenboven, dat er noch u, noch uw zoon ooit iets van het noodige onderhoud zal ontbreken.....

- En nogtans was hy uw gezworen vyand! zeide de weduwe, hare hand naer den zinnelooze uitstekende. Hoe menig zoude zich in uwe plaets gewroken hebben!

- Hy, die zich wreekt, zeide de bruidegom, begaet eene verfoeijelyke laegheid.....

- Omdat hy zich de slaef maekt zyner booze driften! onderbrak Coba; maer hy, die weet te vergeven....

- Laet my die zedespreuk voleinden! viel de weduwe in; hy die weet te vergeven, handelt grootsch en verheven, omdat hy zegeviert over zich zelven.

Terwyl bruid en bruidegom een toestemmend teeken met het hoofd deden, slak elk hunner een paer ryksdaelders in de hand der arme weduwe, en heengaende herhaelden beiden, dat de deur van den Beukberg altyd zoude openstaen, voor moeder Stengel en haren zoon.

De vrouw zag hare weldoeners door het kleine kruisraem na, en zeide stil by zich zelven:

- Ja, ik heb het altyd gezegd, dat hy de perel was der jongelingen; en zy is wel zeker de Bloem van den Beukberg.

Evert en Coba keerden, eenen kleinen omweg langs den boord van den Bloemvyver makende, naer huis terug.

- Evert, zeide de jonge vrouw op den arm van haren man leunende; die oude moeder Stengel is eene verstandige vrouw; is zy misschien van betere afkomst dan men dit, volgens haren armoedigen toestand van heden, zoude veronderstellen?

- Zy is van zeer geringe afkomst, was het antwoord, en geene letter geleerd. Hetgeen zy weet en zegt, heeft zy onthouden uit de zedelessen van den ouden pastoor, en derzelver beginselen heeft zy, in hare langdurige ongelukken en beproevingen, op haer zelve weten toe te passen. In den tyd dat zy zich door haren zoon verstooten en zelfs wreedaerdig mis-

handeld zag, verkeerde zy niet zelden, gedurende geheele dagen, in eenen staet van overspanning, welke haer somber en schuw maekte voor allen omgang. Wanneer haer een soortgelyke krisis, die een onbekende voor zinneloosheid zoude genomen hebben, overviel, hoorde men haer somtyds dingen zeggen, voor welke men haer niet bekwaem zoude geoordeeld hebben: my is zy meer dan eens, in dergelyke gevallen, voorgekomen als eene profetes, wier woorden als met eene bovennatuerlyke kracht bezield schenen.

Evert verhaelde, aen zyne jeugdige echtgenoote de zonderlinge ontmoeting, welke hy met haer had gehad, in den bouwval van den ouden molen: van weêrszyde bleef men, na dit verhael, eenige oogenblikken sprakeloos, en beiden dachten aen de zedeles van de oude bedelaerster, en aen den lykkrans, die hare voorzegging later had bewaerheid.

Toen het jonge echtpaer op den Beukberg wederkeerde, was er alles tienmael zoo levendig, dan toen hetzelve de danskamer, een uer geleden, verlaten had.

By overlevering wist men, dat niemand ooit in het dorp geloofd had op een kermisfeest te zyn, indien hy niet gezien had, dat de wyn, om zoo te zeggen, langs het gootgat wegdreef.

Dat was ook het loffelyk geval op den Beukberg: onophoudelyk schokte men de gevulde wynglazen, in de hoogte geheven, legen elkander, en ledigde men dezelve op het heil van bruid en bruidegom; overal danste men op de viool van den speelman: in de kamer, in de keuken, en zelfs buiten onder de zwarte beuken.

Nooit hadden de vrouwen en buermeisjes zich zoo goed vermaekt, als op het bruiloftsfeest van Evert Bierinck en Coba Heyman; en regts en links spraken zy elkander af, om den dans voort te zetten, zoo lang de zon maer in de lucht zoude staen. Doch de mannen kwamen hare gemaekte plannen verydelen, voorgevende dat zy vermoeid waren van het onverpoosd rondspringen, en rust noodig hadden: inderdaed zy hadden rust noodig; zy hadden al zoo lang en zoo moedig gewerkt in den wyngaerd des Heeren!

Iets later daverde de grond rondom het huis, en verborg zich de geheele Beukberg, achter eene dikke wolk van rook, toen de gildebroêrs, met het onophoudelyk lossen hunner geweeren, den afscheidsgroet gaven, aen den gastheer, die hen zoo mild en gulhartig onthaeld had.

En toen reeds de bonte scharen aen den ingang van het dorp waren gekomen, hoorde men nog op den Beukberg het geroep en het gejuich der menigte, ter eere van de gelukkige bruid en bruidegom. Zoo liep het feest ten einde, hetwelk men zich in het dorp heden nog herinnert, als of hetzelve slechts gisteren had plaets gegrepen; en zoo dikwyls de gildebroêrs hun feestgewaed aentrekken, of wanneer de een of andere dorpsjongen met zyne bruid uit de kerk komt, spreekt men geheel den dag van die gedenkwaerdige bruiloft, welke men eens op den Beukberg bywoonde.

De tevredenheid en het genoegen, welke gedurende Stengels meesterschap zich zoo dikwyls van den Beukberg hadden

verwyderd gehouden, keerden er met het huwelyk der Bloem voor altyd weder.

Daniël hervatte perkament en scheer, en gaf zich met nieuwen moed aen zyne geliefkoosde uitspanning over: hy knipte van den morgen tot den avond, en altyd waren tante Tilla en de jonge echtelingen gereed, om zyne afgewerkte meesterstukken te komen bewonderen.

Dit duerde nog jaren lang, toen er eindelyk eens onvoorziens een groote kunstwerker, zoo als Heyman ook was, op den Beukberg kwam, en er iets doorknipte hetgeen oom Daniël dwong, scheer en perkament neder te leggen: die groote kunstwerker was niemand anders dan de dood, welke met eenen knip den levensdraed van den hoofdman doorsneed.

Nauwelyks waren er vyf of zes dagen verloopen, toen de oude tante Tilla beweerde gezien te hebben, dat Heyman haer van daer boven gewenkt had, en denzelfden weg insloeg.

De palmtakken van beider grafheuvels waren nog groen, toen ook de afgeleefde dorpsherder zacht insliep, en zyne twee vrienden van den Beukberg, in het andere leven, ging opzoeken.

In het dorp zeide men, dat de drie goede lieden hadden afgesproken, om nevens elkander op het kerkhof te rusten; daerom ook plantte men er, den volgenden winter, vier linden, tusschen wier stammen de drie rustplaetsen voor altyd bleven afgeteekend.

Na den dood van oom Heyman, traden Evert en Coba in

bezit van geheel zyne nalatenschap, waeronder begrepen was de stalen lans van den hoofdman der gilde.

Dat Bierinck en zyne jonge vrouw gelukkig waren, en het altyd bleven, behoeven wy niet te zeggen; en wy zyn er verheugd om: vooreerst omdat zy het verdienden, en ten tweede, omdat onze lezers gewis niet gaerne zouden gezien hebben, dat twee regtschapen harten, welke elkander zoo vurig beminden, het leven in tegenspoed zouden moeten doorbrengen.

Rig Stengel bleef zinneloos: na den dood van zyne moeder, werd hy op kosten van Evert Bierinck uitbesteed, in eene kleine herberg van het dorp. De ongelukkige meesterknecht is nog in leven, en gewoonlyk zit hy by de klos- of kegelbaen, op eene bank. Toen ik hem, eenigen tyd geleden, daer eens vond zitten, had hy een kort stokje in de hand, welke, terzelfder tyd een grooten kegelbal, die op zyne knie rustte, vasthield.

Van tyd tot tyd, wendde hy zich tot de spelers, en riep dan met eene forsche stem:

'Ik ben de Heer, de koning van hemel en aerde!'

EINDE.